

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, posilno, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištevno: Kneževa ulica št. 5, pr. št. 304. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kneževa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Poslovna vlada Narodnega bloka.

Ukaz o poslovni vladi podpisan danes. — Nikola Pašić potuje v Dalmacijo na odmor. — Ključna usoda opozicijskega bloka. — Tiskovni zakon.

— Beograd, 4. aprila. (Izv. Ob 11.) Popoldne se je pričela že ob 9. seja min. sveta. Na dnevnem redu je razprava in odobrenje od poljedelskega ministra predloženih načrtov zakona o poljedelskih kreditih. Ker seja ministrskega sveta še traja, niso znani trenotno še sklepi vlade glede formalne demisije in sestave poslovne vlade Narodnega bloka. Taka vlada je povsem zasigurana, o tem so tudi prepričani načelniki in voditelji opozicije, ki so že sredi zapustili Beograd in se ne povrnejo tako kmalu nazaj, kar je znamenje, da se je »blok Narodnega sporazuma in seljaške demokracije« ključno pred velikačnimi prazniki razšel. Opozicijskega bloka ni danes več. Kompaktne opozicije se je razbilo.

Kakor vladni krogi napovedujejo, odide min. predsednik g. Nikola Pašić na dvor v avdijenco k kralju. Polit. krogi pričakujejo, da g. Nikola Pašić pri tej priliki izroči Nj. Vel. kralju sklep vlade o formalni demisiji in da obenem takoj sledi podpis ukaza o imenovanju nove poslovne vlade. P. J. jutri popoldne imamo čisto gotovo že novo vlado, ki bo takoj zaprisežena.

Po rešitvi tekočih, najaktualnejših poslih namerava min. predsednik g. Nikola Pašić odpotovati na krašji odmor v Dalmacijo, predvsem v Dubrovnik. Odpotuje v ponedeljek ali torek.

V narodni skupščini vlada mir. Demija samo dva parlamentarna odbora. Zakonodajni odbor, sekcija za tiskovni zakon, je danes nadaljeval razpravo o tiskovnem zakonu. Seji je prisostvoval tudi minister Marko Gjuričić, ki je podal točna in obširna poročila o nekaterih določilih zakona. Pri tej priliki je tudi podal daljši eksponat glede smernic in načel, ki vodita vlado pri sestavi načrta. Opozicija je nasprotna proti načrtu zakona, do danes še ni predložila nikakih konkretnih in praktičnih predlogov, ki bi bili sprejemljivi od strani vladne večine.

Danes popoldne je imel prvo sejo tudi odbor za priznanje zaslug nacionalnim delavcem.

Kakor omenjeno, opozicionalci so zapustili Beograd. Posl. Pavle Radić je z današnjim jutranjim brzojavom odpotoval v Zagreb, da poroča Stjepanu Radiću o svoji avdijenci na dvoru in o sestanku z min. predsednikom.

Voditelji opozicije se kmalu ne vrnejo, ker ni potrebe nadalje noben skupen sestanek več, ko je položaj vlade stabilen in niso mogoče nobene intrige, ki bi povzročile kako eventualno krizo vlade. Opozicijski blok je končal svojo misijo.

— Beograd, 4. apr. (Izv. Ob 12.30) Seja min. sveta je trajala od 9. popoldne do točno popoldne. Vsa seja je bila izključno posvečena samo načrtu zakona o poljedelskih kreditih.

Min. predsednik g. Nikola Pašić odide danes popoldne na dvor. Vladni krogi trdijo, da poda verjetno danes demisijo sedanjemu ministru in da takoj predloži kralju v odobrenje in podpis ministrsko listo poslovne vlade. Iz vladnih krogov prihaja informacija, na podlagi katere je sestavljena min. lista tako, da pridejo od radikalnih odstopivših ministrov v novi kabinet tile poslanici:

- 1.) Krsta Miletić prevzame poljedelsko ministrstvo;
- 2.) Nikola Uzunović prevzame ministrstvo javnih del. Danes popoldne je Nikola Uzunović odložil svoje mesto kot I. skupščinski podpredsednik;
- 3.) dr. Milan Srđević. Njemu se poveri znova ministrstvo za izenačenje zakonov. Tudi Srđević je danes popoldne odložil svoje funkcije kot predsednik fin. odn. verifikacijskega odbora.

Na novo so pozvani od radikalov v vlado:

- 1.) Posl. Milan Simonović, zren izza verifikacijske debate glede razveljavljanja radićevskih mandatorov;
- 2.) Velja Popović in
- 3.) Ante Radojević, ki prevzame prometno ministrstvo.

Samostojni demokratje ohranijo še nadalje štiri ministrske sedee. Zahtevajo, da se jim odstopi ministrstvo trgovine in industrije za ministrstvo agrarne reforme. Na svojih mestih ostanejo: minister za prosveto, minister za šume in rudnike in pravosodni minister.

Boža Marinković obdrži še nadalje listino notranjega ministrstva. Na svem letnem sestanku tudi država podaljša večestvo Wilder. Država ni postavljalna ministrstva ohranijo dosedajni ministri.

ščen o politiki HRSS, kar je bilo mogoče z avdijenco zastopnika HRSS. Članek dalje znova naglašava veliki politični pomen avdijence za nadaljnji razvojni dogodek. Ne taji, da pomenja ta avdijenca napredek v dobri smeri.

Članek nato kratko omenja prvi sestanek zastopnika HRSS z ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem. Avdijenco in poset pri Pašiću je treba smatrati kot začetek važnih dogodkov v etapnem razvoju nove politične situacije. Poset pri Pašiću pomenja pristop k resnemu razpravljanju konkretnih in aktualnih problemov. Pravce n-

ve situacije vodi do sporazuma med HRSS in narodno radikalno stranko na škodo bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije. Ta sporazum je v interesu splošnosti.

Članek dalje naglašava med vrstami razkroj opozicijskega bloka in opozarja obenem vlado Narodnega bloka, da pravilno oceni položaj HRSS in pravično upošteva gotovo željo. Članek apelira tudi dalje na narodno radikalno stranko, naj ne vodi strankarske politike, marveč objektivno pravično državno politiko, na kar pride do sodelovanja obeh stran, HRSS in radikalno.

Klerikalci in komunisti pozivajo na poboje v Zagorju

Razvitje prapora Orjuna v Zagorju. — Kleriko-komunistični letaki, tiskani v Zagrebu, pozivajo na odpor »proti žandarskim bajonetom«.

Jutri, v nedeljo, je razvitje prapora tukajšnje organizacije jugoslovenskih nacionalistov. Vse se pripravlja, da se ta dogodek izvrši v najlepšem miru in redu. To pa ni po volji klerikalcem, ki bi radi imeli slične izgrede kakor lani 1. junija v Trbovljah. Zvezali so se z nekaterimi prikrčenimi komunisti in dali v Zagrebu natisniti letake te vsebine:

»Proletarijatu v rudarskih revirjih! 5. aprila pride pod zaščito P-P režima Orjuna razvijati svoj prapor v Zagorje. Po orjunskega prozodejstvih dne 1. junija v Trbovljah, po umoru Fakina in požigu Rudarskega doma ve vsakdo, da se skriva za razvijanjem prapora nova fašistovska provokacija rudarjev. Orjuna je plačana in oborožena fašistovska banka demokratske stranke, ki je zopet kupljena od Trboveljske družbe in Slavske banke.

In ta Trboveljska družba pošilja Orjuna v Zagorje ravno ob času, ko se rudarski proletarijat pripravlja na odpor proti brezmejnemu izkoriščanju s strani Trboveljske družbe, ko se pripravlja na izvojevanje ukradenih pravic in boljše kosa kruha potom enotne razredno-bojevalne strokovne organizacije. Orjunci hočejo kot oboroženi pandurji Trboveljske družbe vzporediti nova krvoprelitja in preganjanja nad probujajočim se rudarskim proletarijatom. Zato se rudarji ne smejo dati izdati tej fašistovski provokaciji s strani Trboveljske družbe P-P režima.

Oni bodo morda razvili prapor P-P absolutizma in monarhistične reakcije,

ali razvili ga bodo le pred svojimi uniformiranimi banditi in žandarskimi bajonetmi. Proletarij Zagorja se pa z gnusom obrača proč od tega prapora fašistovskih morilcev in požigalcev in se ne straši tudi ne žandarskih bajonetov.

Proletarijat mora vpostaviti proti oboroženim fašistom delavsko obrambo! Proč s P-P absolutizmom! Proč s Orjuno! Zahtevamo razorožitev vseh fašistovskih organizacij! Zahtevamo popolno svobodo za vse delavske organizacije! Zivela bojovna zveza delavcev in kmetov! Proč z nadvlado srbske buržoazije! Zivela samostalna delavska-kmetijska republika Slovenije!

Iz stilizacije tega letaka, ki so ga klerikalci in komunisti danes razširili po vsem Zagorju, pa tudi v Trbovljah, Hrastniku in bližnji okolici, je razvidno, da so očetje tega poziva klerikalci, ker so v njem nanizane prav iste fraze, ki jih je dnevno čitati po klerikalnih listih.

Klerikalci bi torej zopet radi delavce nagnali po kostanj v žerjavico, žele si novega prelivanja krvi, žele si novih izgrede, da bi jih potem lahko izrabili v svoje umazane strankarske namene.

Svarimo naše delavstvo, da bi se dalo izrabljati v samopašne svrhe klerikalnih demagogov, opozarjamo pa obenem tudi naše oblasti na te letake in jih pozivamo, naj pravočasno poskrbe za to, da se ne posrečijo kleriko-komunistični načrti.

Vlada naj jutri poskrbi za absolutni red in mir v Zagorju in v okolici!

HSS zapuša opozicijski blok.

Posl. Pavle Radić pri ministrskem predsedniku. — Opozicijski blok v popolnem razkroju. — Glavne politične zahteve HRSS.

— Beograd, 4. aprila. (Izv.) Splošna politična situacija se razvija povsem dobro v korist Narodnega bloka. Radićevci so začeli od dne do dne bolj popuščati napram vladi ter postopajo v vseh vprašanih taktike samostojno oz. odvojeno od ostalih skupin opozicijskega bloka. Danes konstatira vez beogradski tisk, da se idejno vezi med HSS in blokom narodnega sporazuma in seljaške demokracije popolnoma prekinje.

Politična javnost stoji danes pod globokim vtisom dveh dogodkov, prvi avdijence zastopnika hrvatskega naroda pri kralju in drugi dolgotrajne konference, ki je bila sredi od 18. do 20. med ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem in posl. Pavlom Radićem. Zanimivo je, da so včeraj bile važne politične avdijence. Kralj je pozval k sebi na posvetovanje zunanjega ministra dr. Ninčiča, finančnega mi-

nistra dr. Stojadinovića, skupščinskega predsednika Marko Trifkovića in končno ministrskega predsednika Nikolo Pašića. Po eno uro trajajoči avdijenci je ministrski predsednik nato v svojem kabinetu sprejel posl. Pavla Radića. V političnih krogih se je bliskoma raznesla vest o tej konferenci. Čule so se različne kombinacije. Danes je toliko gotovo, da so radićevci pripravljali prestopiti v narodni skupščini v položaj lojalne opozicije ali celo popolne nevtralnosti, če vlada ugodni nekaterim zahtevam njih stranke, predvsem, da omogoči neovirano delovanje strankinega vodstva, da odpravi proti stranki uvedeno obznanje, da dovoli zopetno izdajanje glavnega strankinega glasila »Slobodnega doma« in da se postopanje proti Stjepanu Radiću krene na drugo pot. O vseh teh stvarih je včeraj interveniral posl. Pavle Radić pri ministrskem predsedniku.

Pred volitvami v belgijski parlament.

Belgija spremeni smernice zunanje politike. — Konec klerikalno-liberalne koalicije.

— Praga, 4. aprila. (Izv.) Jutri v nedeljo 5. t. m. se vrše volitve v belgijski parlament. Sedanja vlada Theunisova namerava takoj po končanih volitvah odstopiti. — Narodni Listy objavljajo daljše situacijsko poročilo iz Bruslja. Poročilo konstatira, da se po volitvah obrne smer belgijske politike na levo. Socijalisti pridobijo pri vo-

litvah večje število mandatov in s pomočjo katolikov jim bo omogočeno sestaviti delavno večino v parlamentu. Če sedaj napovedujejo, da liberalci izgube več mandatorov in da je treba računati s koncem katoliško-liberalne koalicije, ki je doslej obvladovala politiko Belgije. Notranja finančna situacija je bila glavni predmet vo-

V nedeljo pomladanska razstava!

Oglejte si pariško novost!

Razstava se vrši v uski prelatovih tiskanih
A. Šinkovec ras. K. Soss
Ljubljana
— Mostal trg št. 19. —

line kampanje od trenutka, ko so katoliki odklonili odobrenje za 400 milijon. povznanje davkov, ki jih je zahteval Theunis. Socijalisti pri volilni agitaciji največ operirajo z državam dolgom, ki je v starih letih od 1921 narasel od 30 na 40 milijard frankov. Katoliki in socijalisti so tudi za znižanje vojaškega kontingenta in za načelno spremembo belgijske politike napram Franciji. Nova katoliško-socijalistična koalicija namerava uvesti popolno samostojnost v zunanji politiki in odklanja dosedanja Theunisova, ki je slepo sledila Franciji. Socijalisti zahtevajo približanje Angliji in pomirjenje z Nemčijo. Vse belgijske stranke danes tudi opuščajo borbeno stališče ter na glasu, da je Belgija interesirana samo na svoji lastni varnosti in je popolnoma irrelevantno, če so meje Poljske napram Nemčiji razjemale. Socijalisti tudi zahtevajo takojšnjo priznanje sovjetske vlade v Rusiji, kjer ima Belgija investiran kapital treh milijard in lahko pridobi velike koristi z obnavljanjem trgovskih zvez z Rusijo. Razmerja cerkve do države v Belgiji socijalisti nečejo rušiti. Problem dinastije ni na dnevnem redu, ker sta kralj in kraljica tudi posularna v delavskih krogih.

Sedajni ministrski predsednik Theunis namerava po volitvah odstopiti in se kot privatnik preseliti v Ameriko. Sedanje volitve v Belgiji prinesejo v zunanji politiki približanje k Angliji in odklonitev francoske politike.

Regentstvo na Rumunskem.

Bolezen rumunskega kralja. — Beograd, 4. aprila. (Izv.) Zunanje ministrstvo je prejelo iz Bukarešte poročilo, da je zdravstveno stanje kralja Ferdinand da povsem zadovoljivo in da ni nikakega povišanja za vzemirjenje. V rumunskih političnih krogih govore o eventualni potrebi, da se vzpostavi regentstvo za slučaj, da bi kralj Ferdinand moral oditi na daljši odmor v inozemstvo. V smislu rumunske ustave obstoja regentstvo iz treh oseb. V regentstvo bodo pozvani: kraljica Marija, prestolonaslednik Karol in ministrski predsednik Bratianu.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curia 12.02, Pariz 324, Praga 184.50, New York 62.25, London 297.50, Milan 255, Dunaj 0.6874.

INOZEMSKE BORZE.

Zaradi predčasne zaključitve lista danes zaključnih tečajev nismo prejeli. — Curia, 4. aprila. Predborza: Beograd 8.32-8.34, Pariz 26.70-26.75, New York 518.50-518.75, London 34.78-34.80, Milan 21.22-21.27, Praga 15.38-15.38. — Trst, 4. aprila. Predborza: Beograd 39.10-39.20, Pariz 125.50-126, London 116.50-116.70, New York 34.30-34.40, Praga 72-72.50, Curia 469-471. — Dunaj, 3. aprila. Devize: Beograd 11.39-11.43, London 33.90-34, Milan 29-29.12, New York 708.85-711.35, Pariz 36.28-36.45, Praga 21.025-21.105, Curia 136.75-137.25. Valute: dolar 707.60-71.60, dinar 11.36-11.92, češka krona 21-21.12, lira 29.04-29.24.

Na potu k sporazumu med Srbi in Hrvati.

Razpoloženje v Zagrebu za sodelovanje z Narodnim blokom. — Sporazum na škodo opozicijskega bloka. — Razmerje HSS do Hrvatske zajednice.

— Beograd, 4. aprila. (Izv.) Dogodki zadnjih dni pomenjajo v razvoju notranjopolitičnih razmer vzhajajoč napetosti in obenem pravo zmago dosledne politike Narodnega bloka. Opozicijski blok beleži samo v kratkih črtah včerajšnji sestanek posl. Pavla Radića z ministrskim predsednikom. Politični krogi naglašajo sedaj državniško modrost g. Nikole Pašića, ki zva napetost položaja in pravi trenotni koristno in pametno izrabiti. Iz Zagreba prihajajo poročila, ki posebno konstatirajo okolnosti, da so se začeli radićevci nekako odklanjati od hrvatskih zajedničarjev in da jih povsod ignorirajo.

— Zagreb, 4. marca. (Izv.) Današnji »Hrvate« kot neoficijsko glasiло HRSS prinaša članek pod naslovom »Po avdijenci«. Značilno je, da »Hrvate« dosledno uporablja za radićevce staro oficijelno ime »HRSS«, ne pa sedanjeja HSS, ki si ga je nadela radićevska parlamentarna delegacija. Članek med drugim veli:

Rzmotrivajoč splošno politično situacijo v državi pomenja avdijenca g. Pavla Radića važen dogodek. To je

prva avdijenca, ko se naš kralj Aleksander razgovarja z zastopnikom HRSS. Znano je, da je prišlo lasko leto na dnevi red vprašanje avdijence zastopnika HRSS, ko je bil g. dr. Vladimir Maček izvoljen za podpredsednika narodne skupščine. Povodom predstavilve skupščinskega predsedstva bi moral priti na dvor tudi g. dr. Vladimir Maček. Do tega ni prišlo. Ko je takratni notranji minister Nastas Petrović septembra meseca larskega leta prišel v Zagreb, so se takrat razširile vesti, da sprejme kralj Stjepan Radića. To se ni uresničilo. V četrtek zvečer je šele zastopnik HRSS stopil v razgovor s kraljem. O samem razgovoru ni javnosti še ničesar znane. Ni dvoma, da se je razgovor tika stalističa HRSS napram aktualnim političnim vprašanjem. Smernice politike HRSS je g. Radić že označil v svojem znanem govoru, ki je bil na merodajnih mestih simpatično sprejet. V glavnem se je brez dvoma razpravljala na novo ustvarjena situacija, kako naj tudi praktično HRSS posega v aktualna politična vprašanja. Kralj je želel osebno, da bi bil obve-

Seja ministrskega sveta

Zakon o poljedelskih kreditih.

— Beograd, 4. aprila (Izv.) Za včerajšnji 17. določena seja ministrskega sveta je bila formalno zelo kratka z ozirom na okolnost, da je bil ministrski predsednik pozvan na dvor in da je po avdienciji trajal dveurni razgovor ministrskega predsednika s posl. Pavlom Radićem. Poljedelski minister je predložil v razpravo dva načrta zakona o poljedelskih kreditih. Prvi načrt predlaga ustanovitev državne poljedelske banke, ki bi imela svoje podružnice v vseh mestih, kjer je sedež pokrajinskih oblasti oz. srezov. Drugi predlaga pospeševanje zadružništva. Včerajšnja seja je bila preložena na danes ob 9. dopoldne.

PREDSENIK ALBANSKE REPUBLIKE TEŽKO OBOLEL.

— Beograd, 4. aprila (Izv.) Iz Cetinja prihaja napoln uradno poročilo, da je predsednik albanske republike Ahmed beg Zogu težko obolel. Na Cetinje je prispel iz Tirane poseben odposlanec, ki je naprosil dva lamošnja zdravnika — specialista prof. dr. Radovića in Novikova, da naj nemudoma odpotujeta v Tirano, kamor jih poziva predsednik Ahmed beg Zogu. Diagnoza bolezni še ni znana.

DELNA KRIZA ITALIJANSKE VLADE.

— Rim, 4. aprila (Izv.) Vojni minister di Giorgio je včeraj predložil ministrskemu predsedniku Mussoliniju demisijsko z ozirom na dogodek v senatu, kjer je vlada umaknila zakonski načrt o reorganizaciji vojske in mornarice. Ministrski predsednik Mussolini je demisijsko vzel na znanje s pristankom, da naj počaka 24 ur, ko bo v parlamentu sprejet vojni proračun. Vojni proračun je bil sprejet in danes se odloči di Giorgio ali ostane v vladi ali ne.

NOGOMETNA TEKMA MED FRANCIJO IN AVSTRIJO.

— Pariz, 4. aprila. Za 9. t. m. je določena nogometna tekma med reprezentancama Francije in Avstrije. To je prva nogometna tekma po vojni med obema državama. Zveza severofrancoskih športnih društev je izjavila, da ne odpošlje nikakega člana k tej tekmi, ker so Avstrijci med vojni podpirali Nemce in pomagali v severni Franciji.

Protipoljske demonstracije v Rusiji.

— Praga, 4. aprila. (Izv.) Poročila iz Varšave in Moskve javljajo, da je v Moskvi prišlo včeraj do protipoljskih demonstracij. Poslopje poljskega poslanstva so morali pred demonstranti braniti oddelki policije in vojaštva. Zastopnik nemških komunistov poziva sovjetsko Rusijo, da prične s represalijami in da naj za vsakega komuniste, preganjanega na Poljskem, ustreliti 10 poljskih buržujev, bivačih v Rusiji. Zastopniki rdeče armade javljajo, da je vojska pripravljena in čaka samo na povelje vlade, da udari proti Poljski. Tudi v Leningradu je prišlo do protipoljskih demonstracij. Sovjetski tisk pozivlja vlado, da prekine diplomat, zveze s Poljsko. Po mestih se vrše velikanske demonstracije. Delavstvo prepeva internacionalno in vsklika na boj proti Poljski.

ODSTOP ITALIJANSKEGA VOJNEGA MINISTRA.

— Rim, 4. aprila. Vojni minister di Giorgio je doživel v senatu s svojo armadno reformo poraz, kakor se mu je napovedovalo že naprej potem javne kritike. Teniski so ožigosali reformo že pred parlamentarnim glasovanjem na tak način, da je bila naravnost drznost s strani ministra, ostati pri reformi. Mussolini je prišel do spoznanja, da ne kaže siliti v senat, da bi sprejel tako reformo, zato je imel v senatu velik govor, s katerim je skušal doseči nekako ravnotežje med onimi, ki so za predlagano reformo in onimi, ki so proti. Porabil je v te svrhe svojo silno zgovornost in namen se mu je posrečil. Reforma pride v zbornico predelana. Di Giorgio je pa podal ostavko. Senat bo zboroval zopet koncem aprila. (O predlagani reformi smo včeraj čas obširno poročali.)

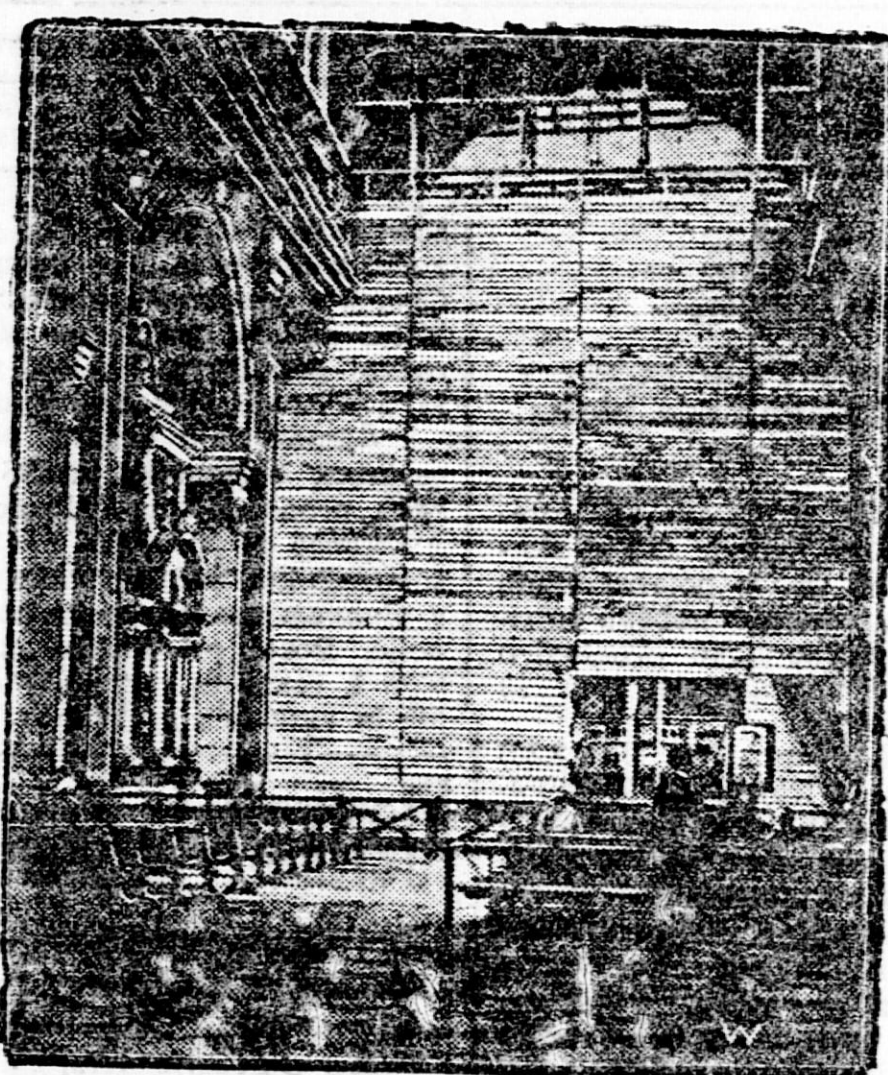
2166 ITALIJANSKIH AEROPLANOV.

— Rim, 4. aprila. Mussolini je v svojem govoru v senatu, navajajoč oboroževanje raznih držav v zrak, povedal, da šteje Italija 80 letalskih skupin s 882 aparati, s rezervami 1788, s onimi, ki se gradijo in popravljajo, šteje Italija 2. aprila 1925 aeroplanov 2166, ki se lahko skoro takoj spuste v zrak. (Zivahno odobravanje.)

— Savez Grafičarjev Radnika (ca) Jugoslavije, podružnica Ljubljana.

— Pogodeni! Zagrebško frankovsko glasilo »Hrvatsko Pravo« prineša sledečo ironično izjavo Stjepana Radića iz zapora, ki je lepo izmišljena, ki pa karakterizira sedanje razmerje med radićevimi poslanci in ostalimi bloki: »Moji dragi in mili bratje iz »bloka«! Zdi se mi, da ste popolnoma pozabili, da sedim še vedno »na hladnem«. Vi bi radi videli, da še dalje ostane v zaporu. To vam nekako ugaja. No, kadar zapustim svoje bivašče, vas bom že očistil!« — Dobro pozor! Blokaši z zajedničarji in klerikalci hočejo, da obsedi Radić v zaporu in da se njegovi poslanci ne približajo vladi! Naj jim rajši omogočijo lepo politično kariero, Radića, svojega voditelja, pa naj izda in puste v zaporih! Lepo prijateljstvo! Saj v tem je Radić pameten, da ravna drugače... »

Ogrožena katedrala sv. Pavla v Londonu

Iz vseh krajev prihajajo poročila, da grozi krasnim starinskim stavbam in umetniškim spomenikom opasnost, da se podro. Zbog časa jih je začel razjedati. Nekatere teh starinskih stavb se podirajo polagoma, kamenček za kamenčkom, druge zopet, kakor svetišče v Karnaku, čigar sliko prinašamo danes, so na tem, da se sploh pogreznejo. Med in po vojni ni bilo mogoče misliti na kako obnovo teh spomenikov iz davne prelošlosti, ker je povsod pomani-

kanje denarja. Tudi katedrala sv. Pavla, največja in najznamenitejša cerkev na Angliškem, je v nevarnosti. Ker so se njeni temelji že precej pogrezli, so ogrožene tudi bližnje hiše in londonska občina se že dolgo peča s problemom, kako bi preprečila grozečo katastrofo. Zato je bil del katedrale te dni za javnost zaprt. Zgradili so tudi ogromno leseno steo, ki loči ogroženi del od neogroženega.

Sport.

Sportne prireditve v Sloveniji.

Jutri v nedeljo se nam nudi v Ljubljani zanimiv sport. Šišenski Hermes, časno za Ilirijo drugi klub v Ljubljani, nastopi proti zagrebškemu Hašku. Akademski sicer nastopi z dvema ali tremi rezervama, kar pa ne pomeni mnogo in ne bo kvarilo lepega športnega učinka. Hermes, ki je začel sezono lepo napredovati, sicer nima šansa na uspeh, upati pa je, da se bo moštvo dobro odrezalo ter slučajno doseči časten rezultat.

Druga važna prireditev je mednarodna tekma Spv. Celovec-Primorje. Celovčani so od lanskega leta mnogo napredovali ter je računati na oster boj, ki bo, kakor je pričakovati, privabil lepo število igralcev. Primorje sicer ni na višku svoje forme, vendar se izboljšuje od igre do igre ter bo za Celovčane vsekakor trd oreh.

Ilirija odigra prvenstveno tekmo v Mariboru proti Rapidu. Izid tekme je neznan, dasi smo mnenja, da Ilirija zmaga. Sicer je naš prvak na tujih igriščih vedno nesiguren, poleg tega pa menda jutri nastopi komplet, ker imajo trije igralci preprovo igranja. No, upati je, da si Ilirija zasigura tudi ti dve važni točki.

Prihodno nedeljo se odpre kolesarska sezona na igrišču Primorja, kjer se vrši pod okriljem imenovanega kluba več kolesarskih in motociklističnih dirk. Program prireditve, ki je zelo pester, še pričakujemo.

Poticam

daje fin in prijeten okus le »ADRIA« prašek za pecivo in »ADRIA« vaniljin sladkor.

Ureditev mednarodnega avtomobilskega prometa.

Komitè Društva narodov za študij mednarodnega avtomobilskega prometa se je sestaj v Milanu od 9. do 14. marca. Njegov namen je bil, pripraviti mednarodno konferenco, ki se bo vršila v Parizu v teku letošnjega leta in ki bo nadomestila prometno konvencijo iz 1909. Ta je bila prva v zgodovini avtomobila in je ustvarila nov položaj, s tem da je uvedla certifikat za mednarodni promet in upostavila mednarodne določbe za cestni promet. Od tega pa je preteklo 15 let in mednarodni promet se je tako zelo razvil, da se je pokazala nujna potreba sprememb, da se izboljša sedanji položaj.

Novi načrt vsebuje v glavnem sledeče določbe: Mednarodni avtomobilni izkaz za prestop meje bo sestajal iz dveh listin, ene vojaške izkaznice in ene avtomobilne izkaznice, tako da bo v slučaju, če voznik potovanja menja voz, postopek olajšan. Določili so se tudi mednarodni znaki, ki jih ima ital. večina držav, ki je podpisala

prvo konvencijo, kot n. pr. za ovinek, železniški prehod, križišče, cepljenje ceste, k temu še prideta znak za nezavarovani železniški prehod in znak v obliki rdečega trikotka za vse druge nevarnosti.

K mednarodnemu prometu bodo dopuščeni samo avtomobili, ki imajo krmilo, s pomočjo katerega je mogoče varno voziti po ovinkih, dvojno zavoro, in v slučaju, da presegajo z vsem tovorom teže 3500 kg, poseben mehanizem, ki na strminah zabranjuje vsak tek nazaj. Razen tega morajo biti opremljeni s čitljivim imenom, gradbene trdnosti, številko podstave in motorja, kakor tudi širine in dolžine cilindrske vsebine. Razen tega morajo imeti pravilne svetilke spredaj in zadaj, kakor tudi državno registracijo, številko voza in posebno jasno ploščo z začetnimi črkami domače države, n. pr. F za francoske avtomobile, I za italijanske, GB za angleške (Great Britain) itd.

Vozač mora imeti uradno izstavljeno vozno dovoljenje, izdano od kompetentne oblasti, imeti mora najmanj 18 let za vodstvo avtomobila in 16 za motorno kolo.

Izkaznice za vozove in vozače so veljavne eno leto. Izdajajo jih države ali avtomobilni klubi. Z njimi je omogočen dostop vseh držav, ki so konvencijo podpisale. Zavarovanje za tuje vozove je v vseh državah obligatno. Voznik je lahko katere koli narodnosti in ni treba, da bi bil iz iste države, kot je avto ali njegov lastnik. Številko potovanja v inozemstvo za čas veljavnosti izkaznice je neomejeno.

Ta načrt se bo sedaj predložil prometni komisiji Društva narodov. Izdelali so ga na milanski konferenci strokovnjaki (inženjerji, avtomobilisti, železniški in policijski uradniki) najrazličnejših držav.

— Redi nedeljske tekme Ilirija — Primorje je nam došel kup dopisov s strani članov Ilirije in Primorja, s pritožbami, da je bilo poročilo o tej tekmi v našem listu pristansko. Ako bi hoteli vse te dopise prebrati, bi morali napolniti vse list, kar pa nihče ne more od nas zahtevati. Gojimo iskrene simpatije do športnega pokreta in mu želimo krepak razvoj, prav zato pa smo mišljeno, da bi morali vsi športni krogi složno nastopiti in zapostaviti vsa osebna nasprotstva, ako res hočejo, da se športna misel poglubi in se zanjo zainteresirajo tudi širše mase. Ker je nam na tem ležeče, da se razpaljene strasti poležejo, bomo odselej o športnih prireditvah poročali le toliko, kolikor je neobhodno potreba, obenem pa poskrbimo, da bodo ta poročila absolutno nepristranska.

— Lovci pozor! Član S. L. D. se na prošajo, da se udeležijo v lovskem kroju po možnosti pogreba g. Frana Breganta, ki se vrši v nedeljo popoldne ob 16. iz hiše Zlati, Knafljeva ulica št. 15 k sv. Križu.

— Planinski Vestnik prinaša v aprilski številki tole vsebino: Dr. V. Bohinec: O čaščenju gora in jezer. — Marko D-ova: Plezalna tura na Ravno. — Jožef Zazula: Po gorah okoli Mežice doline. — Čez hrib in dol. Iz Velikih Lašč na Dolenjskem via Rakitna v Preserje na Dolenjskem ali —

terra incognita. I. L. Ljubljana. — Obzori: Valvazor in slovensko smučarstvo. — Društvo za raziskovanje podzemskih jam. — Oče Johann Stüdl. — Predavanje s slikami. — Društvene vesti: Iz zapisnika srednjega odbora SPD v februarju 1925. — Vožnja Ljubljana - Tacen. — Občni zbor T. K. »Skala«. — Popravek k članku »Srečanje imenoslovja«. — K pregledu poseta planških koč v 2. številki. — Naše slike: Koča pri Triglavskih jezerih.

— Klaganfurter Sport-Verein: Primorje. S to tekmo, ki se vrši danes v modello, se odpre v Ljubljani mednarodna nogometna sezona. Celovčani polagajo na izid te tekme veliko važnost ter nastopijo s kompletnim moštvom, med katerimi je tudi nekaj čustvenih igralcev. Tekma bo tudi vsled tega zanimiva, ker nam bo podala približno sliko jakosti med našim in celovčkim nogometom in s seboj pa radi reprezentativne tekme med Ljubljano in Celovcem, ki se vrši dne 25. t. m. v Celovcu. Pri naši tekmi go Celovčani prijetno iznenadili s svojo lepo igro ter komaj podlegli kompletni Iliriji, ki je zastopala barve Ljubljane, z 3:2. Predprodaja vstopnic do tedajšnjih 12 ure v trafikah Sever, Selenburgova ulica (s popustom). Dame v spremstvu kavalarjev imajo prost vstop. Tekma se odigra ob vsakem vremenu na igrišču Primorja ter prične ob 15. 706/a

Kdor hoče imeti poceni srajce, kravate, obleke in drugo blago — naj se obrne na trdiko I. Taušič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18. 1001

„Kriminal“

(Spisala Ljudmila Pivkova.)

Klub dobrovoljcev v Mariboru je nedavno tega zanimivo knjigo, ki nosi naslov »Kriminal«.

Napisala je to knjigo gospa Ljudmila Pivkova, soproga profesorja dr. Ljudevita Pivke, sedanjega narodnega poslanca. »Kriminal« je zaključek serije knjig, ki jih je izdal dr. Pivko pod naslovom »Proti Avstriji« v znameniti Carsanski zaroti na italijanski fronti 1. 1917, in ki so vzbudile v slovenski javnosti toliko pozornosti. Podjetje, ki ga je tako velikopotezno zasnoval pri Carsanu dr. Pivko in ki bi, ako bi se bilo posrečilo, nesporno odločilno učinkovalo na razvoj vojnih dogodkov, se je, kakor je znano, izjavilo večina po krivdi italijanske vojne uprave, ki se v stvar ni mogla uglasiti tako, kakor bi bilo potreba. Zarotniki so se le s težavo rešili, da niso postali žrtev avstrijskega maščevanja. Carsanska afera je povsem naravno dvignila mnogo prahu v nemško-avstrijski javnosti. Nemško-nacionalni poslanci so vložili v avstrijskem parlamentu radi tega dogodka otro interpelacijo ter zahtevali od vojne uprave pojasnilo, kako je bilo mogoče, da se je mogla neopaženo na fronti zasnovati zarota, ki bi imela skoraj za posledico popolno katastrofo avstrijske armade. Njih zahteva je bila, da se uvede o stvari najstrožja preiskava. Vojna uprava je seveda ustregla tej zahtevi. Ker pa zarotnikov, ki so se rešili z begom v Italijo, ni imela v rokah, si je hotela ohladiti svojo jezo na dr. Pivkovi rodbini. Uvedli so preiskavo proti dr. Pivkovi gospe Ljudmili, njenemu očetu in njeni sestri ter jih dali aretirati. Bilo je to v oktobru l. 1917. Iz Nemškega Broda so prepeljali gospe v preiskovalni zapor v Prago in kasneje na Dunaj. Preiskava je trajala do spomladi l. 1918, ko so jo na pritisk čeških poslancev končno vendarle morali ustaviti, ker niso mogli gospe dokazati nobene krivde.

V knjigi »Kriminal« je gospa Ljudmila opisala vse svoje doživljanje v ječi. Opis je živahen, pester, dogodka se razvijajo kakor v kaleidoskopu, čitatelj jim sledi z napetim zanimanjem do konca. Vsi dogodki so orisani verno in naravno, nikjer ni opaziti tendence, da bi se kaka stvar pretiravala. Ako prečitaš knjigo, se ne moreš ubraniti čustva iskrenih simpatij do slovenske žene, ki je morala toliko pretrpeti, a ni niti za hip klonila, marveč je v najtežjih časih krepko verovala v zmago idej, ki jih je za zastavo svojega življenja zastopal njen mož. Redke so take žene in kar jih je, zaslužijo s polnim pravom ime junakinj. In še eno je, kar je treba posebej poudariti: Gospa Ljudmila je bila natanko poučena o vseh načrtih svojega moža, saj ji je avgusta 1917. poslal šifrirano dopisnico s tole vsebino: »Po dogovoru s Cadornovim štabcem odpre sredi septembra italijanski vojski pot v Trento in Bolcan.« Bila je mesece in mesece v ječi, pestili so jo na vse načine, da bi iz nje iztisnili kar koli, kar bi se nanašalo na Carsansko afero. Zaman! Molčala je kakor grob. Izmed sto žena ena, ki bi ji v takšnem položaju ne izpodrsnilo!

Knjigo »Kriminal« toplo priporočamo našim čitateljem. Naj ne manjka v nobeni naši knjižnici! Dobiva se po vseh knjigarnah.

— Antiparazitski Hrastniški pralni prašek dobi se vsepovsod. 50/L

Pisemski papir

v mapah in skatljah po znižani ceni nudi Narodna knjigarna. Predstava ulica 7.

„Roparski napad na Sv. Petra nasipu“

Mož v spodnjih hlačah. — Napaden in oropan. — Denar ali življenje. — Zagoneten slučaj.

Danes teden okoli pol 23. je prebivalec šentpeterskega predmestja in Resljeve ceste razburil nenavaden dogodek. Go Resljevi cesti je begal semtertja neki muški, oblečen samo v spodnje perilo ter venomer kričal: »Na pomoč, na pomoč! Ropari so me napadli!« Hipoma se je oklenil usmiljenja vrednega neznanca z avtomobilsko skupino pasantov, ki so radovedno povpraševali, kaj se je zgodilo. Od mosta sem je naglih korakov prihitel stražnik, da poizve, kaj se je zgodilo. Neznavec v spodnjih hlačah je prišel kričati: »prokleta policija, povsod svoj nus vmes utakna, če človek le malo zakriči, je že policaj zavečen, če te pa skoraj sredi mesta napadajo in oropajo, pa ni nikjer nobenega stražnika blizu. Na lico mesta službojuči stražnik je razburjenega neznanca najprej nekotno umiril, nato pa ga je vprašal, zakaj da gre. In je neznanec trepetaje od strahu, menda pa še bolj od mraza, na dolgo in široko izpovedal sledeče:

Nekako ob ¼ na 23. je šel po Sv. Petra nasipu proti domu. Tik pred Polakovo tovarno sta skočila pred njega dva neznanca oborožena z noži in eden je zakričal »Novac ali smrt! Obenem sta oba naperila proti njemu nože. Prestrašen je paskočil, toda oba napadalca sta se enkrat zahtevala, da jima izroči denar in ko tega ni hotel storiti, mu je eden sčelk šoferski jopič, drugi pa je zahteval, da si sčelke hlače. Nato sta mu sčelka še spodnji suknjič ter bliskoma pobegnila. Tekel je za njima, vendar sta mu v temi izginila. Nato jo je ubral v samem spodnjem perilu na Resljevo cesto ter kričal na pomoč. — Naravno je, da je nastalo med prisotnim

občinstvom veliko ogorčenje nad državnim roparskim napadom in ljudje so glasno dajali duška svojim nezadovoljnostim proti varnostnim razmeram v Ljubljani. Splošno so pomilovali nesrečnega oropanečega šoferja.

Drugi dan je bil napadeni, ki se piše Viktor Podkrajnik, povabljen na kriminalni urad, kjer ga je policijski koncipist g. Polc na dolgo in široko zaslišal o napadu. Mož je izpovedal prilično isto, kakor stražnik, ter je navzlic temu, da je med podrobnejšim zaslišavanjem začel v protislovja, trdovratno vztrajal pri svoji prvotni izpovedi. Kriminalnemu uradniku se je zdela zadeva zelo sumljiva in odločil je zato obširno preiskavo. Uspeh je bil npravnost presenetljiv. Policijski agenti so ugotovili, da je Podkrajnik v soboto zvečer popaval v družbi treh invalidov v neki gostilni šentpeterskega predmestja. Pričeli so kvartati in naš prijatelj je izgubil vedno večje svote, nazadnje je bilo ob vs denar. Ker ni imel s čim plačati zaplaka, je gostilničarju ponudil v zastavo odnosa v začasno prodajo svoj usnjati jopič. Gostilničar je sicer nerad privolil v to kupčijo, končno pa se je udal. Podkrajnik je nato odšel domov brez jopiča. Toda policija je odkrila še več. Našla je Podkrajnikovo obleko, ležečo na dvorišču neke hiše na Sv. Petra nasipu. Sedaj je bilo jasno, da je šofer ves napad fingiral. Zakaj — se ne ve, verjetno pa je, da je zapravil denar, od katerega menda ni bil upravičen. Navzlic vsem tem dokazom Podkrajnik še vedno trdi, da je bil napaden. Na policijski je drugega mnenja in ga je ovačala sodišču, ki mu bo menda pregnalo skomilne po sličnih eksperimentih.

Politične vesti.

— Sramujejo se klerikalizma! V Narodni skupščini je nastopil, kakor smo že poročali, tudi dr. Gosar, o katerem nam mislili, da se bavi le s socialnimi vprašanji. Odkar pa je izdal knjigo o nacionalni ekonomiji, v kateri se odreka socialističnim zmoti in zahteva svobodno izbiro poklicev, svobodno gospodarstvo ter svobodno uporabo za službo, od tedaj se približujejo oficijelnemu, staremu klerikalnemu programu SLS. Kot pravi nacionalistični šovenski hujšak zagovarja izolacijo Slovencev od Srbov in Hrvatov, kar seveda ne pomeni narodne samostalnosti Slovencev, marveč politično zaslužnost črnemu klerikalizmu. V tej smeri govori dr. Gosar v Narodni skupščini, kjer se je povzpel do trditve, da v programu SLS ni sence klerikalizma. Ko se povrne v Slovenijo, bo zopet nasprotno predelal jo o potrebi klerikalizma v politiki. Tam v Beogradu se sramuje klerikalne prepotence ter cerkvene nadvlade v javnem življenju, doma jo pa zahteva iz višjih, kakor pravi, moralno-verskih ozirov. Doma je klerikalizem največja pridobitev SLS. Ostale stranke in njihovi gospodarsko-socialni in kulturni programi so brezbožni in paganski in kaj še vse! Temu pa ni takol

svetni programi so čisto posvetni programi, ki jih lahko zagovarja vsak katoličan. Nimajo z verstvom tesnejšega stika. Saj dr. Gosar sam priznava posvetni značaj socialno-etične in umske vzgoje, ki naj jo vrši državni Zakaj se ne bi mogel združiti s posvetnim gospodarskim in socialnim programom? Klerikalizem pa vloče takih programov! Njemu je za vlado SLS in za diktaturo klerikalne avtonomije. To pa hvaležno odklanjamo!

— Za svobodo tiskal S sprejetjem projekta novega tiskovnega zakona, ki ga obravnava zakonodajni odbor in ki bo v kratkem predložen narodni skupščini, se bo popolnoma zadušila svoboda tiska. Z njim bo tudi ogrožen obstanek vseh onih, ki živijo od knjige in tiska sploh. Dolžnost teh in vse javnosti je, da še v zadnjem trenutku dvignejo svoj glas in zahtevajo tak tiskovni zakon, ki bo zagotovil svobodo tiska, kakršna mu je zagotovljena v vseh ostalih kulturnih državah. V ta namen sklicuje organizacija grafičnega delavstva v Ljubljani za nedeljo dne 5. aprila ob desetih dopoldne v veliki dvorani Nar. doma javen protestni shod. Vsa javnost in vsi prizadeti naj se sigurno udeležijo shoda in nastopijo v obrambo tiskovne svobode.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 4. aprila: Lizistrata. Premijera. Izven.
Nedelja, 5. aprila: Ob 15. popoldne: Pepeluh. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer: Lizistrata. Izven.
Ponedeljek, 6. aprila: Mignol. Red A.
Torek, 7. aprila: Zaprto.
Sreda, 8. aprila: Lizistrata. Red B.
Četrtek, 9. aprila: Zaprto.
Petek, 10. aprila: Zaprto.
Sobota, 11. aprila: Zaprto.
Nedelja, 12. aprila: Golgota. Izven.
Ponedeljek, 13. aprila: Lizistrata. Izven.
Torek, 14. aprila: Zaprto.

Opera.
Začetek ob pol 20. zvečer.
Sobota, 4. aprila: Mignon. Red C.
Nedelja, 5. aprila: Ob 15. popoldne: Rigolotto. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 6. aprila: Zaprto.
Torek, 7. aprila: Bohemo. Red F.
Sreda, 8. aprila: Carmen. Red D.
Četrtek, 9. aprila: Zaprto.
Petek, 10. aprila: Zaprto.

M. Z.

„Lysistrata“

Tendenčna komedija Aristofanosa. Prva vzporedna v Atenah spomladi leta 411. pred Kristovim rojstvom; režija: Ignacij Kallistratos.

(K slovenski vzporedni.)

Izvirna premijera je bila najbrže na praznike boga Dioniza, zvane Velike Dionizije. Tedaj je bilo v Atenah vselej mnogo tujcev. Med temi je bilo gotovo tudi mnogo Lakoncev (Spartancev) in najbrže tudi kako državno odposlanstvo, ki je imelo sondirati možnosti za sklenitev miru. Kajti med Atenami in Lakadajmonom in obolostanskimi, menjajočimi se zaveznicami je že dvajset let divjala bratomorna vojna, katero nazivlje zgodovina peloponazsko.

Že deset let preje sta obe državi sklenili mir, ki pa ni držal. Tudi tedaj je spisal in vzporedil Aristofanes igro, ki naj bi v hudomušni obliki propagando vplivala na sklenitev miru. Komedija se je tudi imenovala »Mir«.

Kakšen je bil položaj v Heladi okrog leta 411. pr. Kr.? Končano je bilo največje podjetje Atejanov, prekmorska vojna ekspedicijska na Sicilijo. Uspeh je bil po zgodovinarju Thukydidu tak poraz Alike, da so bili Atejanji v vsakem oziru v vsem premagani. Slavne Atene so trenutno pravele biti pomorska sila in skoro tudi sila na kopnem.

Usodno za ekspedicijsko je bilo, da je ni več vodil genijalni dast breznačelnik Alkibiades, katerega so rokali bili raznih stvarit obsojili na smrt. Nato je Alkibiades z admiralskega mesta zbežal nazaj na Sparto.

Alkibiada pa ni samo manjkalo. Osvetila se je nad domovino tudi dejansko. Nastanil se je v Mali Aziji, ki je bila vsaj na robu, to je po svojih čvetočih in svobodnih obmorskih kolonijalnih veleposlanih kos Grčije, dast je držali ukazoval iz rezilence v Sardijski perzijski satrap (kraljevi namestnik) Tissaphernes. Ta je očarljivo, lepa in svetsko elegantnega Alkibiada sprejel za svojega gosta z vsemi častmi.

Alkibiades je agitiral in intrigiral pri maloazijskih atenskih zaveznicah na odgod. Tudi je imel vmes roko pri bogati devarni pomoči, ki jo je Tissaphernes nudil Spartancem, da si ustvarijo veliko lastno vojno mornarico.

Lakoncev pod komando kralja Agida so se bili po mnogoletnem premoru vgnzdili zopet na atenskem ozemlju samem, v trdnjavi Dekleji. Tukaj pa je prišlo vmes nekaj, kar je zopet slabilo Alkibiadov vpliv na Sparto in bilo torej dobrodošlo za Atene. Kralj Agis je dobil, dast ga že 10 mesecev ni bilo doma, sinčka, kateremu so dali sicer ime Leotychides, toda ga je kraljica Timala v intimnem krogu še z nekim ponosom klicala za Alkibiada. Vrh tega je spretna reklama ustvarila med lakonskim ljudstvom razpoloženje, da je vse vojne in diplomatske uspehe svoj države pripisovala Alkibiadovi nadkriljujoči inteligenci.

Agis in njegovi generali so bili ogorčeni in so na vse to gledali z največjo mrznjo. Sklenili so poslati v Malo Azijo mornarico za Alkibiada. Ta pa je pečenec zavohal pravočasno in si mislil, je počakati. Zašel je pri Tissaphernu zdaj intrigirati tudi zoper Sparto. Dal je Perzijancu nasvet, naj pomole pomolira obe vojni, se grški plemeni, da Atene in Sparta druga drugo požro in pade Grčija kot zrela jabolko v naročje perzijskemu kralju.

Obenem pa je začel akcije, da se ma dovoli povratek v domovino. Svetovi je Atenjanom, naj skušajo doseči s Sparto sporazum in mir. Toda za to bo treba strmoljaviti atenski demokratični režim, ki se je že desetletja uspešno držal. Z maso naroda se je težko pogajati in Lakadajmoncem, ki imajo aristokratsko ustavo, b dast bolj simpatično, stopiti v pregovora s podobno vlado. In re so Atenci uboga, tliko rajše, ker je bila ta demokracija le še gospodstvo sodrge nad premožnimi in prdobitnimi krogi. Generacija iz pomembnejših rodbin je v protest proti sludstvu celo obšla po spartanski modl. Suspendirali so torej v Atenah do preklica vsa obilavna ter poverli državnomoč desetorici, katerih glava je bil Peisandros. Naročili so jim, naj izdelajo načrt, kako bi bilo odslej najbolje vladati državi. Peisandros je poveril odločevanje državnimadev 400 možem. Za posebne prilike je

bil določen — na papirju — tudi še zbor 5000 najpremožnejših atenskih meščanov. V resnici je vlada desetorica, pravzaprav pa le Peisandros. Ta odmaknitev od laždemokracije je bila Sparti simpatična. Vendar ni imelo prvo poslanstvo, ki je iz Atene odšlo k kralju Agidu v Dekelejo, nobenega uspeha. Agis je mislil s silnim udarcem zavzeti najprej še Atene same. Toda poskus se mu je ponesrečil. In šele tedaj je nastalo za mirovna pogajanja boljše razpoloženje tudi na strani Lakadajmona.

Res je prišlo do nekakega miru, ki pa je bil žalibog mrtvorojeno dete. Še 7 let je trajala ta usodna vojna, ki je zapustila poražene Atene in hegemonijo Sparte. Te težko se je čitajočemu preriti skozi kavov grmovje te strašne dolge vojne z večnimi izpremembami.

Ko je bila resnoba za mirovna pogajanja že vidna, je prišel Aristofanes s svojo »Lysistrato«, hoteč obstoječe mirovno razpoloženje silno trpeče in pogazene domovine še po svoje podnetiti.

Vsebinska igra je revolucija žensk v Atenah, Sparti in drugod. Pod vplivom Lysistrate sklenejo, popolnoma odtegniti se stiku s svojimi možmi in zapleniti tudi vojni zaklad.

Zapro se na Akropolis, atenski grad. Tam je bila tudi državna zakladnica.

Grški voder (v gledišču brez strehe, so igrali podnevi) je bil za to komedijo priljen — po tedanjih splošnih pravilih — tako, da je odder kot tak predstavljal Akropolis s Propylejami (monumentalnimi, utrjenimi vrati kot dohodom do palače in templjev na »Gradu«). Iz »orchestra« s vodile na levi in desni na oder do Akropoliske stopnice. Sredi odra pa so šle ženske v orkestro od Propylej glavne stopnice, mišljene kot cesta iz atenskega mesta na Grad.

Po enih stranskih stopnicah prikroka v dve skupini deljeni zbor starcev, ki nesi jo dralje, hlode in lonce z žrjavice, da bi zažgali utrdbe, če se ženske ne vdajo drugače. Po zelo mastnem medsebojem psovanju in ker se ženske ne vdajo, začno starci paliti dralje. Tedaj pa prikroka po drugih stranskih stopnicah zbor starih žensk z vrči vode na pomoč sestram. Pogase med preprom s starci ogenj in poljele tudi starce, da so do kože premočeni.

Na Akropolis niso zbrane samo Atenčanke, nego tudi zastopnice drugih mest, zlasti Sparte.

Naposled pride po srednjih stopnicah še upravni odbor atenske države, toda ne opravi tudi nič drugega, nego da ga oblegane žene omečejo z blatom. Upravni mu odboru gre seveda za državno blaginjo. Ne pa toliko državljantom. Ti bi v prvi vrsti imeli radi nazaj svoje žene, ker ne morejo več prestatati brez njih. Ta pomoljiž mož se ne izraža samo v zelo kosmatih besedah, nego tudi v opremljenosti. Če bi hoteli igrati »Lysistrato« čisto po izvirniku, je danes ni na svetu cenzure, ki ne bi je morala prepovedati. Stari Heleni so bili pa in puncto puncti zelo liberalni. Inakor sploh stari narodi, ki so povsodi imeli celo božanstva, katera so častili z ljubavnimi orgijami.

Zato so tudi najbolj enoumne kosmate žale naše splošno odobravanje in so se jim zdale nekaj čisto naravnega, če so le bile dobro začinjene z ono vdarnostjo, ki so jo imenovali »atiško sole«.

Lahko si predstavljamo, kakšen krahot je nastal (in pri tem duh po česnu; kajž zvečenje česna je bilo Grkom tako nuzigibno, kakor nam puščenje), ko se je na odru pojavil od hrenpenja po svoji ženi skoro polblazni meščan Kinesias. Žena pride iz trdnjave in se mu noče navidez vdati. Dela pa zato vedno nove priprave, češ treba je žimnice in še tega in zopet še tega. Ko misli mož, da zdajle pa bo in že ves trepet, mu uide in zaloputne grška vrata. Kakor se danes v šali, se je tudi Aristophanes rad posluževal imen, ki že sama označajo osebo. Morda se je res pisal kak meščan Kinesias, kakor imamo na Slovenskem Jebračine.

Tudi ime naslovne junakinje ima pomen. Sestavljeno je iz glagola »lyo«, raztopiti, razdužiti, in iz samostalnika »istras«, vojska, armada. Lysistrata je razdruževalka armade, prihašateljica miru.

A tudi ženskam se začneja bridko tožiti po sladkosti zakona in skušajo Lysistrato vhaajati pod najbolj neumnimi prevezami. Ena pravi celo, da mora iti domov porodit. Lysistrata gleda zastudena njeno telesno izpremembo, ki je nastopila od silnoči in ji privleče izpod krila — čelado, katero si je ženska vtaknila pod obleko.

Končno se pojavijo spartanski poslanici. Tudi njim se pozna, kako trpe pod pasivno resistenco svojih boljnjih polovic.

Tedaj ima Lysistrata dobljeno igro. Atenjani in Lakadajmonci pritrjujejo njimim besedam. Saj je res zadnji čas, da sklenemo mir in ne zanemarjamo več svojih domov. Vrata se odpro, možje padejo svojim ljubljankam v objem in igra konča z velikim atensko-spartanskim pobratimstvom, s poljedino, zbornim petjem in plesi. Vsaki odvde svojo ženo potolažen domov, utvarni svet si je pa iz Sparte izprosil še noh odposlancev z neomejenim polnomočjem za zaključek miru.

Taka približno je vsebina izvirnika. Kakšen je bil uspeh premijere zlasti njen politični učinek, nam ne sporočajo »didaskalije«, ki so se ohranile. Didaskalije so bile namreč tedanje gledališke kritike.

Atenska komedija je bil zadnji umetniški višek dolge dobe najslavnejšega kulturnega pokreta, ki leži med perzijskim in peloponeško vojsko. Delo najslavnejših grških filozofov, naravoslovcev, zgodovinarjev, kiparjev, slikarjev in dramatikov (Sophokles, Euripides) pada v to dobo.

Kakor tragedijo, je atenska država na koncu smatrala tudi komedijo, ker je zadohla umetniško vrednost, za državno zadevo. Parkrat na leto so bile predstave

na državne stroške. Ne smemo pa misliti, da je bila radi tega vsa Grčija tedaj v silajdu duševne kulture. To je bilo pravzaprav le mesto Atene. Rodoljubni z dežele so le izjemoma imeli kaj od tega, če so po poslih šli v glavno mesto in doma lahko renimirali, kaj se tam vse vidi in doživi. Tudi druga večja mesta in prestolice niso doprinasale k temu pokretu nič, izveniši sportne tekme, kakor je bila olimpijska (kjer so pač nastopali, a šele v drug vrsti, tudi pesniki, oziroma pevci), in svečane obhode s petjem, plesom in tudi religijami na praznike raznih bogov. Sparta zlasti je bila prejšlejo militaristična in tudi v socialnem oziru prav »feldevelska«, država. Celotna telesna umazanost je tam veljala za krepost, za znak nezgodljivosti, za svetinjo domorodne kulture, kateri ni treba, da bi se mešala s »tujimi«. Malo me spominja to spartanstvo na ono slovenstvo, ki smatra ljudi, kateri ob gotovih prilikah oblačijo frak ali so celo za to, da pritegnemo po možnosti tudi druge slovarske kulturne delavce, ker smo sami premajhni in tudi se preozkega obzorja za zamisljive in slovensko nepristne. Mi smo mi, originali, in planke naj bodo okrog nas. V kulturi in v družabnosti. Kdor na to ne prisega, ga je terorizirali, slovenske brate pa, ki morda pri nas sodelujejo, izpodgrizti.

Kar se tiče atenske glediške puške, na tudi ne smemo misliti, da je bila vsakozki kulturna. To so bile samo patrišiske rodbine, bogato trgovstvo, državni, kulturni delavci. Mnogi pa se je vedla tudi pri največjastnejših tragedijah sursvo, je rjovela, imela svoja šale med sobi, metala na oder razne predmete in smrdela po potu in česnu.

Komedija se je, kakor tragedija razvila iz obhodov na Dionizove praznike. To je bil atenski karneval in mladi ljudi so tedaj letali po cestah maskirani, v spravedu pa so vlačili okrog nekakega Kurena v podobi phallusa, ki je imel posebno šumno. Pisce de resistance je bila tudi »parabaza«. To je bil porogljiv, zlasti politično začinjjen govor na obstoječe razmere in ugledne osebe. V parabazi je bila svobodna besede dovoljena vsaka meja in v njej so se državni narodu in posamniku z najbolj žgočim sarkazmom brali leviti za vse slabosti in grehe. Te improvizacije, polne duha, so se polagoma izpremenile v govorniško in umetniško pripravljeno delo. Ko se je razvila komedija v vrsto umetnosti, so pesniki pridržali tudi parabazo in z njo komediji ohranili politično lice. »Lysistrata« pa nim parabaze, najbrže ne radi svojega pomirilnega namena.

O Aristofanu bi bilo še omeniti, da je bil hud nasprotnik Sokrata, katerega je raztrgal v komediji »Oblaki«. Tam je zoper blagega modrijana zahteval celo ostrakizem, t. j. kravno sodišče. Tako je Aristophanes kolikorotko pripomogel do razpoloženja, iz katerega se je kasneje rodila Sokratova smrtna obsodba.

— H koncertu v korist »Dečjega doma« kraljice Marije. V ponedeljek, po daljši pavzi, nastopi drugi naš dirigent profesor J. J. Poznamo ga že izdavnja. V Unionski dvorani je prirejal simfonične koncerte v velikem slogu. Spominjamo se na njegove patetične simfonije Čajkovskega, heroične Beethovne, fantastične Berlioza. Profesor Juraj je dirigent sifla in dinamiziranja. Njemu se ima naša operna publika zahvaliti za Gorenjskega slavka, ki je doživel že 30. predstavo. Ko je odločil dirigentsko mesto pri orkestralnem društvu Glasbene Matice, se je požrtvovalno lotil sistematične glasbene vzgoje naše mladine. Prišel je z mladinskimi muzikalnimi predavanji. Jutri se vrši že 23. tako predavanje pod vodstvom »Začetki slov. umetne pesmi«. V ponedeljek bo stal na čelu mladinskega orkestra, ki bo med drugim izvajal Haydnovo veselo otroško simfonijo. Večji del programa bo izvajal njegov orkester. Spoštujemo v njem moža, ki se vsi življenje trudi za naše glasbeno delo. Dvorana naj bo v ponedeljek tudi vsed tega tudi polno zasedena.

Ne vprašajte zakaj — ampak poskusite »Mirim« čokolado, da se prepričate o njeni fini kakovosti.

Fabrikacija umetnostnih kritik.

(Pripombe k notici »Prirejanje umet. razstav« v »Kritiki II.«)

Dobidev kritike v Vidmarjevi »Kritiki« so znova dokazale vso pogrešnost in izmiselnost dosedanjega načina objavljajve umetnostnih kritik pri nas. Kritika namreč, ki noče biti zgoli publicistična zaradi, mora biti pač nekaj več, nego samo izbor poljubnih fraz in slabih dvotipov, ki se napisejo za ocaiganje javnosti. Biti mora predvsem smotren in dosledno izveden kriterij umetnostnega ustvarjanja, ki čitateljem pregledno pokaže pravo stanje sodobne umetnosti, čeprav morda v subjektivni luči (kako to ko pa pletira urednik v I. št. »Kritike« za objektivno kritiko!). Kajti kritika sama pod nezvestim vplivom raznih tobiil in šepetalecev na uho mora nujno postati babje premlevanje umetnostnega udeleževanja. Prvi pogoj je seveda stroga, nepristranska in javnosti odgovorna poštenost kritične sodbe, ki ji je edino merilo kakovost. (Na to se prav posebno spozna z Dobida. Dokaz: Jakopčič in Zupan, kuliše za Klemenčičeve marionete in sentimentalne bidermajerske solze za izginjajoče Turke z Čukud in zamorčke v enem kosu, gugačočega se na nebeskih višavah kadila zelo dvomljive kvalitete).

Taka kritika bi bila res kulturno pomemben in plodonosen dogodek, ki bi v našem javnem življenju mogel nekaj pomeniti, kar o dosedanjih, ki jih je blagovolil pisati g. Dobida, ni mogoče trdit.

Kritike pa kot jih objavljaja v »Kritiki« ta gospod, so vsled svoje konfuznosti in reiskrenosti brezpomembne in nepotrebne,

celo škodljive. Povprečnemu študentu so samo v poluhojanje, ko mu poleg redkih svetlih momentov vsiljujejo številne izdelke revljarske naučenosti ali nesposobnosti, razumemu študentu pa s svojo domišljavo vsiljivostjo zagrenijo življenje malostevilnih boljnih misli. Vzgojni učinek takih kritik je ničeven. Nehote vzpodbujajo take ocene k primerjanju s kritikami poklicnih strokovnjakov. Res je, da resna in iskrena umetnost sprva odbija oko nekega kritika-diletanta.

Zato ni čudno, da talsti duh povprečnosti, ki se izraža v premmnih izrazih in praznem besedičenju, najde pri sorodnih praznih duhovih umevanje in odobravanje na škodo resne in strokovnjske kritike, ki zahteva spoštovanja, poglobitve in marilnega sodelovanja.

Bil bi že čas, da zaključimo dobo, ko je vsak samosrajnik, ki se je lotil peresa in kritičarenja, bil nedotakljiva veličina in bil deležen pohvale, ki mu jo gospodje boljšešviški literatije ultrastilovskega varozipvedanja delijo na merike in napadenem prepričanju, da s tem pospešijo razvoj umetnosti in vrše hvalavredno kulturno poslanstvo. Rezultat je na žalost prav nasproten. Ivan Vavpotič.

Najlepši izlet za praznike

je v Bohinj — hotel Sv. Janez. — Krasne ceste za avtomobiliste! 1010

Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice.

Naše desetletja gojene želje se izpolnjujejo: prihajamo do spoznanja, da je vendarle mogoče sestaviti in kar je glavno, tudi trajno obdržati simfonični orkester, ki je v pretežni večini vzgojen doma, ki je plod šole naše Glasbene Matice in njenega konservatorija. Sele v orkestru širokega obsega vidimo in spoznamo, da je tiho in skoro nezapaženo delo naših glasbenih učiteljev poglono sočne in zdrave mladike, ki se veselo razvijajo in ki nam že sedaj v mladosti vzbujaajo velike nade na njih skorajšen, popolnoma zreli sad.

Orkestralno društvo, katerega ustanovitelji je, če se ne motim (mi me bilo tačas v Ljubljani) prof. Jeraj, je že kmalu v svojem začetku prirejal prelepe simfonične koncerte, vendar pa je bil orkester mnogokrat navezan v velikem svojem delu na strokovno pomoč poklicnih, nenašlih ljudi, tudi prof. Michl mu je posvečal obilo svoje moči, toda Skrijane kljub temu ni imel manj truda in dela, zlasti še vsled tega, ker je pritegnil v orkester komaj iz gnezda zletelše gojence naše glasbene šole, gojence same, hoteč pokazati, da kmalu pride čas, ko lahko hodimo z lastnimi nogami. Iz dobrote in sestava orkestra nazorno tudi vidimo, česa se naša mladina najraje uči. Godalni korpus je izredno močan, zato pa tudi zveni polno, krepko, sočno. Največ veselja imajo naši ljudje v prvi vrsti za gosli. Seveda igra pri tem mnogokrat tudi važno vlogo finančni moment. Gosli je lažje kupiti, z njimi se lažje udeleževati, za nje je mnogo solistične in druge literature itd., dočim pihala ali trobila stanejo več, potrebujejo krepkega človeka, se udeležujejo ponajveč v družbi z drugimi instrumenti itd. Pihala in trobila so še tudi v tem orkestru nekoliko premlada in ne zvene orkesterski, vendar pa moram zlasti flaute pohvaliti. V Debussyju sta se kaj častno izkazali. Posvetiti je treba torej več pažnje pouku teh manj priljubljenih instrumentov. Naši učenci morajo priti do spoznanja, da jim znanje teh glasbil nudi tudi lep zaslužek, n. pr. v gledališčih ali kjerkoli, saj si moramo sedaj pomagati z ne vsikdar zanesljivim importom, ki ga pa še mnogokrat ni lahko dobiti. V splošnem je orkester večeraj napravil zelo zadovoljiv vtis, da, lahko rečem, da je za nepoklicne godbenike igral naravnost dobro, hlandia pa še bošje.

Dirigent Škerjanc je izredno marljiv, z ozirom na kratko prakso prav razborit in siguren. Dirigent mirno, rekli bi, elegantno, z mehikimi krogi, vijugami in če treba, reskimi gibi daje točne vstopne in dmanšne barve, orkester mu ne uhaja, krepko ga drži in vodi. Z orkestrom pa bo rasel tudi on in upravičeni smo v bodočnosti od njega pričakovati tudi v tej stroki najlepših uspehov.

Program je obsegal Händlov koncert št. 6, za godalni orkester, dva klavicebala, violino, vijolo in čelo (Zarnikova, Randigaj, K. Rupelj, Hribar in Pertot). Le v taki krepki zasedbi pride Händel do veljave. Znano je, da je Händel zahteval ogromno število izvajalcev, k 12 prvim violinam je v velikem orkestru predpisoval n. pr. 10 oboj, 8 trobent, 8 rogov, 6 fagotov i. t. d.

Leta 1859. so izvajali ob 100letnici njegove smrti oratorij »Mesija« itd. v Londonu, kjer je sodelovalo 2700 pevcev, 242 violin, 120 čelov in basov, 100 pihal, orglje itd. Tedaj je v številni zasedbi Händl imponiral in to se je zgodilo tudi na tem koncertu. Poseben priznavalo je treba podčrtati solista K. Ruplja.

Debussyjeva mala suita za velik orkester nam je pokazala avtorja v vsej njegovi značilni luči. Glasba ni tu ničesar trdnega, je brez navidezne arhitektonike, dozdnevno brez cilja. Cilj ji ni ritem, ampak barva, princip so harmonske, barvne impresije, vsak krepak, močan vtis je izključen, vsa glasba zahteva soriniranega orkestra. In v sestavi čutiš poantilizem: pikica pri pikici. Tu je morda zopet začetek absolutne muzike. Vtis je bil kar najugodnejši. Stivar tako intimo izvajati, kakor je napisana, je presneto težko. Poiskati, podariti, izdelati vse te neštete mavrične bliske, ni tako enostavno. Hvaležni pa smo Škerjancu, da nam je dal Debussyja, ki ga v orkestru že davno nismo slišali.

Glavna točka sporeda je bila J. Beethovnova simfonija. Bravurno odigrana, v tempih morda ne povsodi dovolj upoštevana (to pa je itak dirigentova individualna

zadeva), sveže in veselo prinešena je dosegla svoj višek v končnem, bakalnalem stavku. Izredno lep je bil adagio, le nekoliko premalo širok, živ, bister scherzo.

Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice je prinesel užitka več, kakor smo se ga nadejali in gradimo po tej preizkušnji vnovič nani z vsem našim velikim znanjem.

Svetlo-likanje ovratnikov ter likanje perila se najlepše izvršuje le v higijenični pralnici F. SIMENCA, Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 8. — Izvršuje tudi popravila perila. 85

— Najnoveše bluze, otroške plaščke oblečke priporoča Kristofl-Bučar. 80

— Ob zaključku sezone slov. marljovega gledališča v Ljubljani. Ko je Marljovetno gledališče »Atena« prošlo nedeljo s predstavo »Dr. Fausta« zaključilo svojo letošnjo sezono, se je del občinstva začudilo tej nenadni zatvoritvi lutkovnega gledališča. Ta nenadna zaključitev je le navidezna, saj se je uprava itak namenila prirediti predstave le do konca meseca marca, kot je to bilo v edno običajno. Vrhutega moramo povdariti dejstvo, da bi bila ob vedno lepših dnevh dvorana itak slabo obiskana, za redko malostevilno občinstvo, ki bi morda vendarle včasih prisostvovalo igram, pa vendar ne gre podjemati zato potrebnih vaj, predpriprav in vzporeditev. Celotno v dramo in opero so zdaj popoldanske predstave sploh — precej slabo obiskane. Letošnja sezona marljovetnega gledališča se je pričela pozno pač iz raznih »tehnčnih« vzrokov. Zato pa bo toliko uraznejša bodoča, ki se začne koncem septembra. Že sedaj opozarjamo občinstvo na prihodnje leto. Vodstvo pripravila popolnoma nov in zelo bogat repertoar najboljših Puccinijevih in drugih, nekaterih tudi izvirnih iger, kar bo gotovo obdržalo tudi poslej dosedanje stalne obiskovalce in pritegle lutk, pritegnilo pa tudi še novo občinstvo, ki se doslej ni zanimalo za malo pozornico. Tudi šolska mladina n. pr. se je prav malo udeleževala teh prireditiv, ki so tako vzgojene in razvedrujejo duha lu srce. Ob zaključku se uprava zahvaljuje tudi vsem uradnostvom in poročevalcem tujinskih dnevnikov, ki so radevolje pričevali repertoarje in s poročili širili zanimanje in budili pozornost za to pri nas še malo udeleženo panogo umetnosti. — Uprava marljovetnega gledališča »Atena«.

Jutri, v nedeljo, dne 5. t. m. ob 11.11. dop. se vrši v Filharmonični dvorani mladinsko predavanje in sicer pod naslovom »Razvoj slovenske pesmi«. Celotni spored tega mladinskega predavanja izpolni dr. Kozinov kvartet in učenci njegov pevške šole. Tudi uvodno besedo govori dr. Pavel Kozina. V sporedu samem pa imamo razvoj slovenske, v prvi vrsti zborovske pesmi od prvih početkov pa do Antona Forsterja. Zastopani so na tem sporedu vsi, ki so s hvalavredno vneimo in tudi lepimi uspehi orali ledno naše zborovske literature, mladino pozivljamo, da se v velikem številu odzove vabilu ter z največjo vneimo zasleduje tudi to stran naše kulturne zgodovine.

— Slovenski kvartet odnogo njega člani operna pevca Banovec in Zupan iz gospoda Pečenko in Zavranš so znani kot eno naših najlepših umetniških pevskih združenj ne le v Ljubljani, ampak tudi izven naše naložje domovine. Kjerkoli so do sedaj še nastopili, osvojili so si vsled svojega umetniškega prednašanja srca vsega poslušalstva. V Ljubljani nastopijo zopet v ponedeljek, dne 6. t. m. v Unionski dvorani in sicer na dobrodošlo koncertu Društva Dečji in materski dom kraljice Marije. Nastopijo dvakrat in sicer v I. delu z Forsterjevimi zborom »V brezupnosti ter Prohazkovo »Moravsko narodno«. V II. delu pa polo globoko občuteni Mirkov zbor »Jutro«, novo Adamčičev skladbo »Ti in jaz« ter precej moderno Ravnikovo »Kam si šla mladost ti moja«. Občinstvo opozarjamo na nastop Sloveškega kvarteta. Predprodaja vstopnic v Matici knjižarni.

— Eselj, napisal P. J. Odavič. Znamo beogradske literarni esejist Pero Odavič je pravkar izdal esej, ki jih je v zadnjih letih objavil po raznih revijah. Eselj se nanašajo na aktualna umetnostna vprašanja. Zbirko je Odavič razpredelil na pet poglavij. V prvem govori o carstvu romantizma, v drugem o večnem živstvu, v tretjem o univerzitetni mladini, v četrtem o radosti, ki jo povzročajo večne tajnosti, v zadnjem o človeku in prirodi. V predgovoru pravi pisatelj, da hoče s svojimi esaji razčistiti pojme o umetnosti, o kulturi in lepoti, o duševnosti in umetnostnem doživljanju. Eselj so pisani prav živahno, z veliko načitanostjo in posejajo v globlino nastavljenih vprašanj. So bolj zgovorni odsevi povprečne načitanosti.

— Belinove pisnice. Učitelj Gelh, ki se v podeželskem tihožitju posveča naši narodni umetnosti in ki zbira motive, da z njimi oplodi naše narodne rezbarje, je letos izdelal prvo serijo velikonočnih pisnic. Pisnice so tako uspele in umetniško izdelane, da je prof. Grebenc, ki spada v jurijo za pariško dekorativno razstavo, izbral 24 komadov teh pisanic in jih odposlal v Pariz v reprezentanco narodno — umetnostnih predmetov iz Slovenije. Pisnice so izdelane z velikim umetniškim okusom, naslanjajo se deloma na popolnoma izvirne motive in okraske. Barve so peatre in umerjene. Učitelj Gelh je svojim pisnicam dodal izvirno zanesel: iz vsake moli svilnata vrstica, ki omogoča, da se pisnica lahko lčno razobesi. Letošnjo zbirko razstavlja v izložbenem oknu trafike Sever, v Selenburgovi ulici, na kar opozarjamo narodno občinstvo. Povsod ljubijo dokaze domačnosti in domačije, posejajo tudi mi po naših pristnih domačih pisnicah. Okrašena s pisanicami in cvetjem nam bo Velika noč v tesnem mestnem obzidju mnogo priškrnejša in pomladanska.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1925.

Poglavje o narodnem edinstvu.

Vprašanje narodnega edinstva je stopilo zopet v ospredje, odkar je zastopnik Radičeve stranke v parlamentu Pavle Radič molil svoj konfiteor in se brezpogojno izrekel za narodno edinstvo. Zanimivo je, da je skoraj istočasno priobčil drugi Hrvat, Antun Barac v »Jugoslovenski Njivi« razpravo »Grebni jedinstva«, v kateri govori o istem problemu. Barac pravi: »Govoriti o narodnem edinstvu je že banalno. Za one, ki vanje verujejo, je nepotrebno razpravljati o njem, protivnikov pa itak ni mogoče prepričati niti z dokazi.

Potreba za popolno in dejansko, a ne samo formalno ujedinjenje, ni stvar sentimentalnosti ali neke naivna zadržanosti želja za veličino države kot države, marveč je to edinstvo edina možnost, da morejo priti do svojega popolnega razvoja vse sile Jugoslovencov kot celote in posameznikov v njej, ker je to edinstvo edina možna baza za intenzivno ustvarjajoče delo in ker je samo v široki skupnosti mogoče najti vse one podpore, ki presegajo obzorje ene pokrajine. To je bilo stvar vse že povedano in jaz nimam namena, da bi ponavljal stokrat izrečene stvari. Ves problem edinstva, ki ni morda toliko akuten na gospodarskem ali socialnem področju, ker je tu velik del interesov mednarodne narave, pada z vso težo na kulturno področje, na področje književnosti in znanosti. In tu se človek tudi proti svoji volji srečava z njim, tu ga mora vedno znova podčrtavati, ako bi ga tudi ne hotel... Naša družba, ki jo po večini sestavljajo ciniki in glupani, megalomani in lenuhi, se postavlja z nekimi velikimi političnimi problemi, samo da prikrije svojo praznoto, a v bistvu pa nima niti najprimitivnejših pogojev, da bi reševala najenostavnejša vprašanja življenja. V tej brezskrajni gomili samozvanih prorokov in spasištev, v tej besni borbi ambicije, šarlatanstva, laži, se zdi skromen kulturni delavec, ki nastopa samo z orožjem svojega duha, kakor čudna nemoderna žival, smešna in zaostala...

Kakor je iz teh besed razvidno, so hrvatski kulturni delavci prav tako za narodno edinstvo, kakor se je za to edinstvo v zadnjem času izjavili tudi stranka, ki predstavlja večino hrvatskega naroda. Tudi Slovenci smo že skoraj pol stoletja vedno naglašali, da smo s Hrvati in Srbi en narod. Nekateri naši politiki so celo preglašali Slovence za planinske Hrvate. Klerikalni voditelji, niti na čelu dr. Krak so slovesno izjavljali, da živi od Triglava do Vardarja in Soluna en jugoslovanski narod. Istega mnenja so bili vsi brez izjeme že od prevaru. Sedaj pa prihaja na šestih letih našega državnega ujedinenja klerikalni prismočenec, ki oznanja krivo vero, da smo Slovenci en narod zase, ki nima ničesar skupnega s Hrvati, ne s Srbi!

Ali ni to anahronizem recidivnost v one čase, ko nam politiko še narekovali iz Dunaja, ko so slovensko ime še hoteli nadomestiti s kranjskim in štajerskim?

Matihni, zelo majhni ljudje smo z omejenim obzorjem, zato tega ne vidimo!

— Novi inženjerji in arhitekti v praksi. Ministrstvo javnih del je dovolilo javno prakso v naši državi 52 inženjerjem in arhitektom. Značilno je, da je od teh 40 iz Beograda.

— Iz državne službe. Imenovan je za namestnika obmejnega veterinarja na obmejni veter. postaji Jesenice Josip Rihar, dosedanj veterinar okrajnega glavarstva Radovljica. Vpokolen je davčni nadkontrolor v Visokem Milan Špehar.

— V naše državljanske so sprejeti: Andrej Timofejev, Julija Zula, vdova Goldstein, Sigmund Klugmann (mag. phar. iz Maribora), Moric Goldstein, Ljubov Soroko, Ferdinand Hager, Andrej Kodas, Jakob Gomberg, Nikola Kompanjevec, Nikola Kožuhar, Rudolf Muha, Nikola Orlov, Leontij Simonenko, Djordje Slanjski, Aleksander Čehovič, Dimitrije Hvedkovič, Mihajlo Jakušev, Avram Krstić, Marija, Roza, Berta in Fani Fuchs, Sergej Sklevički, Hugo Cigler, Pavel Ivanov, Pavle Rešetnjak, Maksimilijan Mikšič in Gregorj Ritičkov.

— Dr. Šurmin v Zagrebu in Ljubljani. Minister trgovine in industrije dr. Šurmin se ustavi na svojem potovanju na Sušak po en dan v Zagrebu in Ljubljani. Ja si ogleda predmete, ki so namenjeni za pariško razstavo.

— Formiranje železniške policije. Ker je definitivno sklenjeno, da se sedanjim komisarijati po železniških postajah ukinejo, je prometno ministrstvo pospešilo formiranje železniške policije, ki bi imela iste funkcije, kakor sedaj državna policija.

— Za honorarne profesorje srednjih šol je dovolila vlada prosvetnega ministrstva 6.000.000 Din kredita. Finančne uprave so že dobile nalog, naj izplačajo odgo-

pozarja vse ravnatelje, da se za izplačilo teh honorarjev obrnejo na finančno upravo.

— Oblike državnih uradnikov. Finančno ministrstvo je odredilo, da morajo vsi uradniki finančne stroke v Beogradu prihajati v pisarne v predpisani obleki: dolgi črni suknji z dolgimi rokavi in visokim ovratnikom. Te dni izda baje ministrstvo socialne politike slično odredbo in verjetno je, da store ostala ministrstva isto. Kaj pa, če uradnik nima take »predpisane« obleke in če si je ne more kupiti?

— Odprava železniških komisariatov. Na predlog notranjega ministra se ukinejo politični komisariati na železniških postajah. Mesto tega bo prometno ministrstvo organiziralo posebno železniško policijo.

— Odlikovanje. Peter Petrovič, književnik v Zagrebu, ki je pravkar praznoval 25letnico svojega književnega delovanja, je odlikovan z redom sv. Save III. vrste.

— Kakršna pustina, tako bo velikonocna nedelja. Lepo vreme imamo. Spomlad je prišla in velikonocni prazniki se bližajo. Te dni ugišajo ljudje, kako bodo preživeli praznike, kam pojdejo, eni bi šli radi domov, drugi k znanec in prijateljem, tretji mislijo na bližnje ali daljnje izlete, turistovske skupine se pripravljajo za pot v Bohinj, drugi pa, ki ne razpolagajo s sredstvi za zabave izven domačega kraja, bi radi preživeli v miru in zadovoljnosti lepe velikonocne praznike. Vstajenje, spomlad! Nova moč se poraja v človeku in mu daje svežega veselja do življenja. Ali k dobremu razpoloženju treba poleg drugega tudi dobrega vremena. Te dni je lepo in ko se delajo velikonocni načrti, marsikdo pozabi, da treba misliti tudi na vreme. Kakšno bo? Stari vremenski preroki, ki trdijo, da se nikdar ne motijo, pravijo: Kakršna pustina, tako bo velikonocna nedelja! Kakšna pa je bila letošnja pustina nedelja? Dež, sneg, mraz, skrajno neprijetno. Slaba napoved torej za Veliko noč! Želim, da bi se tisti stari vremenski preroki temeljito motili!

— Poletnega časa ne maramo. To dni so uvedli poletni čas na Angleškem, Francoskem in v Belgiji. Dolgo časa je trajalo, predno so se dogovorili za enoten pričetek poletnega časa. Pred kratkim je dunajska občina vprašala avstrijsko vlado, ali misli uvesti poletni čas in kako je z vprašanjem poletnega časa za Srednjo Evropo. Iz kancelarije pisarne je dobila občina odgovor, da tudi letos ni predpogojev za uvedbo poletnega časa, ker ga niso uvedle sosedne države. V Italiji ga tudi ni. Pri nas ne čutimo nikake potrebe za uvedbo poletnega časa, in ako bi se ga hotelo uvesti, bi bila večina gotovo proti taki uvedbi v Češko-Slovaški se tudi ne menijo za poletni čas. Tako ga Srednja Evropa najraje in bo več imela, čeprav ga na zapadu dolocajo že potom zakona za več let naprej.

— Rezervni oficirji so na sestanku dne 27. marca t. l. z ozirom na zaželeno spremembo pravil Udruženja rezervnih oficirjev i ratnika v Beogradu soglasno sklenili, da se razreši pripravljani odbor za društvo rezervnih oficirjev za Dravsko divizijsko oblast v Ljubljani dolžnosti, umakniti pravila in vsi prijavljeni tovaršji oziroma, da vsak posamezni pristopi kot redni član k ljubljanskemu pododboru URO i R v Beogradu. Naslove pristopivših članov in načelnikov se loče prepustilo ljubljanskemu pododboru z blaginjskim preostankom vred za vse plačnike na račun pristopnine. Na podlagi spremenjenih pravil je sedaj vsakemu rezervnemu oficirju omogočen pristop kot redni član Udruženja, četudi ni bil aktivni bojevnik za Jugoslavijo.

— Zakon o javnih delih. Narodni poslanec Dušan Živojinović je posetil ministra za trgovino in industrijo ter se z njim razgovarjal glede zakonskega načrta o javnih delih, ki se pripravljajo v tem ministrstvu. Poslanec Živojinović je naglašal važnost izenačenja gospodarskega zakonodavstva za narodno edinstvo in prošil ministra, da zakon čim prej predloži Narodni skupščini. Gospod minister je obetal, da zakon izgotovi do meseca julija in nato takoj predloži Narodni skupščini.

— Afera Hlešič-Hondl. Pred zagrebškim sodiščem se je vršila prvostopenjska razprava o tožbi, ki jo je vložil prof. Hlešič proti prof. Hondlu radi telesne poškodbe. Kakor znano, so se decembra meseca dogodili na seji univerzitetnega profesorjskega zbora v Zagrebu incident, tekmo katerih je zalučil prof. Hondl žaro proti profesorju Vodniku. Pokrov žare je pri tem zadel prof. Hlešič. Prof. Hondl je sodišče obsodilo na 10 dni zapora ali 1000 dinarjev globo.

— Smrtna kosa. V petek je umrl v Kostanjevici po daljši mučni bolezni g. Josip Rohrmann, notar v Kostanjevici, brat g. kmetijskega svetnika Viljema Rohrmanna v Ljubljani. Pokojnik je bil znan po vsi Dolenjski. Užival je povsod ugled in visoko spoštovanje. Iz rodbine, ki je slovela po svojem narodnem miljenju, se je že kot mlad mož udeleževal na narodnem polju ter zlasti rad sodeloval pri narodnoobrambenem delu. Prepričan naprednjak, je bil vsikdar odločen pristaž napredne stranke in se mnogo trudil, da zaneše napredne ideje tudi v širše sloje. Kot notar je bil na glasu večaka. V občevanju je bil ljubezniv družabnik, ki si je s svojim finim taktom pridobil povsodi iskrene simpatije. Bolehal je že dlje časa. Iskal je pomoči pri raznih odličnih zdravnikih, toda vse zaman. V petek je smrt napravila konec njegovemu trpljenju. Pogreb bo jutri v nedeljo ob 17. popoldne v Kostanjevici. Bodi vrluemu možu, uglednemu našemu somišljeniku ohranjen trajen spomin, njegovi spošтовani rodbini naša iskrena sožalje!

— Institut za tropične bolezni. 5. aprila t. l. otvorilo v Skopju moderno urejen institut za tropične bolezni. Otvorilni institut bodo prisostvovali tudi ugledni inozemski znanstveniki. Med drugimi tudi strokovnjaki: dr. Hackett, malarijolog, ki ga je odposlala ameriška Rockefellerjeva ustanova, Rockefellerjeva ustanova te sokolnice

našemu ministrstvu za narodno zdravje dosedaj še lepo vsoto 20 milijonov dinarjev. V spremstvu dr. Hacketta se nahaja član iste ustanove dr. Mitchell, ki proučuje delo našega ministrstva za narodno zdravje. Higijenski odsek Društva narodov odpošlje dr. Lotijanja. Končno se otvoritve udeležijo tudi delegati češkoslovaškega ministrstva za narodno zdravje, dr. Kolinski in dr. Skacelin. Inozemski učenjaki bodo gostje naše vlade in odpotujejo v Skopje v družbi načelnika dr. Štamparja, ki vodi higijenski oddelk ministrstva za narodno zdravje. Po otvoritvi tropičnega instituta v Skopju, ki ji prisostvuje tudi minister za narodno zdravje Slavko Miletič, se podajo inozemski učenjaki na potovanje po naši državi, da proučijo naše higijenske razmere in zdravstveno stanje naše države. Tropični institut v Skopju bo najbolj razkošno opremljen zdravstveni institut naše države.

— Moralno propadla ženska je mlajša Južinka Ana Kodek, doma iz Skočitca na Dolenjskem. Bila je že šestkrat kaznovana zaradi vlačuganja. Od 1. februarja t. l. je bila brez službe in sredstev, prenočevala je pri različnih prijateljih, katerih pa po imenu ne pozna. Obsojena je bila 13 šest tednov zapora, obenem se je izreka vrida v prisilno delavnico. Obsojena je bila z zaporom zadovoljna, toda pritožila se je proti odločbi v prisilno delavnico. Ker je prizivno sodišče potrdilo prvotno obsodbo, je Kadekova senatu zagrozila, da sploh ne bo v Begunjski hoteli ničesar delati, ker se je dela odvadila.

— Klub homoseksualcev v Zagrebu. Zagrebška policija je odkrila klub homoseksualcev. Aretirala je 10 oseb. Aretiranci pripadajo višjim krogom zagrebškega gospodarskega življenja. Dično družbo je aretirala policija na ta način, da je neki homoseksualec, ki je izabljaj klub in izsiljeval denarne zneske, ogradil homoseksualce policiji.

— Mesto cvetja na krsto blagopokojne gospe Tekavčeve daruje za slepe 300 D lekarnar g. dr. Pilecovič.

— Ribe sladkovodne in morske vseh vrst se bodo prodajale veliki četrtki in petek na ribjem trgu. Na drobno in debelo.

— Proti obočestvi deluje s kolosalnim uspehom samo »VILFANOV ČAJ«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— Pri mnogih težkočah ženskega spola pospeši prirodna grenčica »Franz Josef« najboljšo olajšilo. Spričevala klinik za bolne ženske izpitičajo, da se vporablja staroprečižena voda »Franz Josef« z izvrstnim uspehom! Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

— Tovarna Kozina razprodaja te dni večje množine ostankov parov čevljev po znatno nižani ceni, kakor se cenj. občinstvo ujudno opozarja. Prodaja s a m Aleksandrova c. 1. 705

**O BLEKE
OBROKE
O. BERNATOVIC**

Iz Ljubljane.

— Masarykova proslava na vseučilišču. 75letnico prezidenta T. G. Masaryka proslavi filozofska fakulteta v Ljubljani v nedeljo dne 5. aprila ob 11. dopoldne v veliki dvorani univerze s predavanjem gosp. prof. dr. Franca Vebra o nekaterih temeljnih Masarykovih filozofijah. Vstop na to proslavo je prost.

— Spremembe v ravnanju državnih železnic v Ljubljani. Imenovani so: za šefa oddelka za nabavo in razporelo gradbenega materiala dosedanj uradnik Rudolf Kavčič, v strojnem oddelku za šefa oddelka za premikanje inženjer Gustav Jurman, v prometnem oddelku za šefa brzojavno-telefonskega oddelka žel. uradnik Karel Sajo, v. za šefa oddelka za vozno službo Venčeslav Černigoi, za namestnika šefa oddelka za aktivno kontrolo Fran Jelašič, v ekonomskem oddelku za načelnika I. kat. Josip Gostiša, za šefa oddelka za oblastno prehrano Fran Planinšek, v računskem oddelku za načelnika I. kat. Fran Arko, za šefa oddelka za kontrolo izdajanja Fran Borštner, za šefa blaginjskega oddelka Karel Zupančič, za namestnika šefa oddelka za knjigovodstvo Matko Miklič, v admin. pravem oddelku za šefa personalnega oddelka Evžebij Hrašovec, za šefa fondnega oddelka Ivan Vrla, v komercialnem oddelku za šefa kom. oddelka Emerik Maloverh, v kontroli dohodkov za načelnika I. kat. Juraj Dobovišek. — Upokojeni so pri žel. ravnanstvu v Ljubljani uradniki Ivan Presker, Avgust Lorhek, Alojzij Demšar, Antone Božič, Ivan Čepres, Fran Horvat, Vincenc Nifergal in Viljem Klenha.

— Velikodušen dar Sokolu in Taboru. Gerent Ljubljanske občine gospod. slip Turk je odstopil vse svoje prejemke, katere je prejel kot gerent za svoje pozorno delo pri Ljubljanski občini v znesku Din 11.000 za zgradbo Sokolskega doma na Taboru. Društvo za zgradbo in Sokol I. izreka svojemu najmarljivejšemu članu-dobrotniku bratsko zahvalo s željo, da bi se v najdaljšem času uresničila njegova želja, da bo s ponosom zrl na dograjeni Sokolski dom na Taboru. Naj bi našel mnogo posnemalcev! Zdravo! — Oc. bor.

— Jugoslovensko - češkoslovaška Liga v Ljubljani priredi v ponedeljek 6. aprila t. l. ob 20. v dvorani Mestnega doma predavanje »O češkoslovaški industriji«. Predaval bo g. tajnik trgov. in obrtne zbornice Ivan Mohorič, njegova izvajanja bodo pojasnjevala sklopične slike. Vstopnina za osebo 3 Din, za dijak 1 Din. Na to prireditve opozarjamo zlasti trgovske in industrijske kroge in djaštvo trgovskih šol.

— Koncert. V restavraciji kavarne »Tratnik« vsak večer koncert salonske kapele. Vstop prost. — Se priporoča Mirko Tratnik! 686n

— Mesto gledališče v Celju. Nedeljska predstava »Veronike Deseniške« od pade. — Smrtna kosa. V četrtek ponoči je na Bregu umrl po dolgi bolezni g. Andrej Perc, bivši občinski tajnik celjske okolice občine v pokopju, v starosti 76 let. Tajniško službo je na okoljski občini izvršev.

— V društvu »Soc« v Ljubljani predava danes v soboto 4. aprila v salonu pri »Lexus« ravnatelj trgovske akademije g. dr. L. Böhmer o zelo interesantno aktualni temi in sicer: »Borba za Sredozemsko morje«. Sočani in prijatelji društva »Soc«, ne zamudite prilike biti deležni tega lepega predavanja. Začetek točno ob pol 9. zvečer. Med predavanjem se ne servira. — Vstop vsem prost.

— Akademski klub montanistov. Na V. rednem obnem zboru »Akad. kluba montanistov« v Ljubljani dne 30. marca je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Varošič Vlado; podpredsednik: Jančič Leon; tajnik I.: Jeglič Sergij; tajnik II.: Hübner Oskar; blaginjak: Scharlach Rudolf; strokovno-znanstveni načelnik: Gorsky Vsevolod; knjižničar: Verbič Stanko; gospodar: Miladinovič Borivoj; odbornik b. m.: Tiringier Josip; revizorja: Steber Andjelko in Malovrh Franjo.

— Opozarjamo na razstavo ki jo priredi v nedeljo v vseh njenih prostorih tvrdka A. Sinkovec nasl. K. Soss, M. sinl trg št. 19. Glej današnji inserat!

— »Narodna Čitalnica« v Sp. Šiški priredi v nedeljo dne 5. t. m. veseloigrjo »V Ljubljano lo dajmo«. 701n

— Opozarjamo na današnji oglas: »Belokranjski dan«. Splošno je znano, da gradi belokranjska podružnica SPD na Mirni gori, ki se imenuje tudi Belokranjski Triglav (1048), Planinski dom. To bo prva planinska koč v Belikrajini. Z ozirom na to, da je ta lepi košček slovenske zemlje še zelo zanemaren v prometnem, kakor tudi v kulturnem oziru, je želeli, da se razvije tujski promet, zlasti turistika. V ta namen bo vrlo dobro služila planinska koč, ki bo prava posebnost med planinskimi kočami, ker bo zgrajena popolnoma v narodnem belokranjskem slogu. Ker naš vrli Belokranjec sami ne zmorejo stroškov zgradbe, zato prirede 3. maja v Ljubljani veliko tombolo. — Ljubljancani, poidimo jim na roko!

— Opomini! Stranke katerim smo poslali knjižico »Vodnik« po Ljubljani v vpogled, ujudno prosimo, da blagovolijo nam znesek nakazati ali knjižico vrniti. — Komite državnih uradnikov, Ljubljana, Emonska cesta 10. 702

— Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani bo imelo jutri na cvetno nedeljo dne 5. aprila svoj redni občni zbor ob 3. uri popoldne v Narodnem domu z občirnimi dnevnim redom. 703n

— Za Podporno društvo slepih so darovali tile denarni zavodi: Trgovska banka Din 1600, Kreditni zavod a trgovino in industrijo Din 1000, Ljubljanska kreditna banka Din 2000 ter Kreditno društvo mestne hranilnice Din 500, za kar se najprisrčnejše zahvaljujemo in prosimo za nadaljno naklonjenost napram nam bednim slepim.

— Sentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11 je izposodila marca 1925 na 2710 strank 14.226 knjig. Prvo četrtletje letos si je izposodilo skupaj 10.850 strank 43.970 knjig. Knjižnica izposoja knjige v devetih jezikih vsak delavnik od pol 5. do 8. zvečer vsakomur, kdor se zadostno legitimira. 715-n

— Promenadni koncert muzike Dravske div. obl. v »Zvezdi« danes v nedeljo ob 11. Spored: 1. Broditi: »Iz Niše in okolice«. 2. Sebor: Slavnostni pohod iz opere »Templarji na Moravskem«. 3. Dvorak: Fantazija iz opere »Dimitrij«. 4. Strauss: Potporini iz opere »Netopir«. 716-n

— Promenadni koncert. Pred tekmo od 14—15. ure in ob pavzi priredi SK Hermes ob priliki tekme s Haškomo promenadni koncert. Dame v spremstvu gospodov prost vstop. 716-n

— Društvo »Atena« je otvorilo svoje otroško igrišče s 1. aprilom. Vpisovanje otrok je 6. in 8. aprila od 6. do 7. zvečer v ortopednem zavodu v Mladiki. 710n

— Za velikonocna voščila kupujte le velikonocne razglednice družbe sv. Cirila in Metoda!

— Jugoslovenska češkoslovaška Liga v Ljubljani priredi v ponedeljek dne 6. aprila t. l. ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje »O češkoslovaški industriji«. Predaval bo g. tajnik trgov. in obrtne zbornice Ivan Mohorič, njegova izvajanja bodo pojasnjevala sklopične slike. — Vstopnina za osebo 3 Din, za dijak 1 Din. Na to prireditve opozarjamo zlasti trgovske in industrijske kroge in djaštvo trgovskih šol. 689n

— Koncert. V restavraciji kavarne »Tratnik« vsak večer koncert salonske kapele. Vstop prost. — Se priporoča Mirko Tratnik! 686n

V ponedeljek 6. aprila ob osmih zvečer KONCERT NA KORIST Dečjega in materinskega doma - kraljice Marije v Ljubljani.

Iz Celja.

— Mestno gledališče v Celju. Nedeljska predstava »Veronike Deseniške« od pade.

— Smrtna kosa. V četrtek ponoči je na Bregu umrl po dolgi bolezni g. Andrej Perc, bivši občinski tajnik celjske okolice občine v pokopju, v starosti 76 let. Tajniško službo je na okoljski občini izvršev.

val 33 let. Preje je bil dolga leta solistator pri notarju L. Bašu v Celju. Bil je vedno odlično narodnega mišljenja in je tudi prvi uvedel slovensko uradovanje na okoljskem občinskem uradu. Bil je strog, toda pravičen in vester uadnik. Znan je bil v vsem celjskem okraju. V občevanju je bil ljubezniv in dvopen, zato ga je imelo vse rado. Bil je poštenjak starega kova, značaj, kakršni so vedno redkejši. Pogreb bo v nedeljo ob 16. Pokojnku bodi ohranjen časten spomin, rodbini pa naše iskreno sožalje!

— Preprečen vlom. V noči od 1. na 2. t. m. je hotel neznan vlomlec vlomiti v trafiko g. Pika v Vodnikovl ulici. Navrtal je že vrata. Bil pa je pravočasno prepođen.

— Ljudske vseučilišče v Celju. V ponedeljek 6. t. m. ob 8. uri zvečer nadaljuje g. Ahlik predavanje o »elektriki in nje uporabi«.

— Uradni dan ljubljanske trgovske in obrtniške zbornice za Celje je v torek, dne 7. aprila od 8. do 12. ure v prostorih Javnega skladišča.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta toden lekarna »Pri križu«, Cankarjeva cesta.

— Podružnica Jugoslovenske Matice v Celju je imela občni zbor ob srednje do. bri udeležbi. Na obnem zboru so podali funkcijonarji svoja poročila, katere so navzoči sprejeli na znanje. Pri volitvah odbora je bil zopet za predsednika izvoljen g. R. Salmič. Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o združitvi vseh narodno-obrambnih društev.

Iz Maribora.

— Odklikovanje zaslužnih vinčarjev. Okrajna podružnica kmetijske zadruge v Mariboru bo jutri v nedeljo v dvorani okr. zastopstva odklikovala šest vinčarjev, ki so že 30 let nepretrgoma v eni službi. Jubileantom bodo izročene diplome in denarne nagrade.

— M. škriatinka v Mariboru. Ta nevarna epidemska bolezen se po Mariboru zelo širi. Pretekli teden je bilo javljenih 17 slučajev obolenja na škriatniki, sedaj pa leži v bolnici že 24 bolnikov. Včeraj so morali zapreti 6. razred dekleške osnovne šole na Slomškovem trgu. Vseokoli leži krivda na razširjenju te epidemije na prebivalstva, ki je popolnoma brezbržno ter celo pred oblastmi prikriva bolne. Mestni fizikat v Mariboru namerava izdati ostre odredbe, ki naj preprečijo nadaljnje širjenje škriatinke.

— Za potovalni fond abiturientov državne realke v Mariboru je darovala mariborska posojilnica 1000 Din. Posnemanje vredno!

— Kopanje v Dravi. Nekateri preobestneži so se že te dni kopali v mrazlih valovih Drave. Vsako popoldne opazujejo pasivne družbe gospodov, ki se koplje v Dravi. Eden od njih celo skače z državnega mosta v reko. Malo prežodaj je vsekakor!

Školstvo.

— Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu, da otvori z jutrišnjim dnem v novi društveni odborovi sobi čitalnico, katera bo dnevno od 5. do pol 8. popoldne odprta. Članom so v čitalnici na razpolago poleg strokovnih listov in revij tudi vsi ljubljanski dnevnik. Vse one člane, kateri so s članarino za prošle leto v zaostanku, se obenem ujudno pozivlja, da isto čimprej poravnajo, ker se jih bode drugače moralo v smislu pravil črtati iz članskih imenikov. Položnice za plačanje članarine v tekočem letu so se že razposlale, zato se prosti članstvo, da članarino čimprej poravnajo. Kdor položnice ni prejel, se mu ista radi pomanjkljivega naslova ni morla dostaviti; naj se ta torej zglasti osebnost med uradnimi urami (dnevno od 5. do 7. popoldne) v pisarni Sokola ter članarino poravnajo. Vsi oni bratje in sestre, kateri še niso poravnali 20 Din kot prispevek za zletno sanacijo, se pozivljajo, da istega čimprej vplačajo. Člane in članice, ki so v prošlem letu pristopili k društvu, se istotako ponovno pozivlja, da se vpišejo v knjigo »Zaobljube«, katera je dnevno med uradnimi urami v društveni sobi v svrhu podpisa na razpolago. Dalje se naznanja, da se dne 24. maja t. l. vrši društvena javna telovadba.

— Sokol I. v Ljubljani. Mladinski odsek napravi v nedeljo dne 5. aprila izlet moške in ženske dece na Smarno goro. Vsi prijatelji dece in starši se vabijo, da se pridružio izletu. Odhod z vlakom ob pol 12. uri dopoldne do Vižmarjev, nazaj peš. Zdravo.

— Gradbeni odsek Sokola Moste naznanja bratskim društvom v okolici, da priredi dne 1. junija t. l. v slučaju slabega vremena eno nedeljo pozneje, javno tombolo. 704

— Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v svoti telovadnici na osnovni šoli na Jesenicah dne 5. aprila t. l. ob 15. uri »3. pop.« Koncert pod vodstvom slovenske kapele g. G. Ribole, s »sedečim, popolnoma novim, izbranim programom: 1. E. Stolz: Patria, koračnica, 2. Bizet: Carmen, fantazija, 3. Smetana: Libuša, zmes, 4. Helmhuth-Holmes: Electric girl, Shimmmy Fox, 5. A. Jakkeli: Slovenski biseri. Svira godba na pihala. — Odmor. — 6. Gomes: I. Guarany, simfonija, 7. Ponchielli: Danza delle ore, iz opere Gioconda, 8. Brahms: ogrski ples, št. 5. In št. 6. 9. Massenet: Scenes Pitoresques: a) koračnica, b) Air de ballet, c) Anzelus, d) Fête bohème, tu. Rossini: Seviljski brivec, ouvertura, 15. Diva orkester. Vstopnina: I. mesto 15 Din, II. mesto 10 Din, III. mesto 5 Din. Za zunanje goste ugodne zlecniške zveze! 707n

Preklic.

Preklecjem in obžalovanju, kar sem o An gell Klenha žaljivega govoril, kot neresnično. Izjavljam, da ji ne morem ničesar očitati ter se ji zahvaljujem, da mi je odpustila. V Ljubljani, dne 1. aprila 1925.

1019

Jožef Koželj.

Potresi danes, jutri in nekdaj.

Se nismo prebili pretresujočih vestí o učinkih vrtincev, tornadov in drugih revolucij v najbolj gibnem mediju, ki obdaja našo zemeljsko plast, to je v zračnem morceanu, že se oglašajo proroki, ki vedo povedati, da izzove vznemirjenost zraka tudi rezonanco v zemeljski skorji: — pričakujemo torej lahko nove potrese.

Podnebne revolucije so čisto navadne prikazni, ki nastopajo kaj rade v časi enakočnosti, tem pa slede čisto vznemirjenja zemeljskih plasti in potresi. Morda se bodo v tem in še v prihodnjem letu pogostje pojavljali potresi. Ako se uresniči to, kar se je v tem pogledu dogodilo prav 20 leti. Leta 1905, smo namreč na naši potresni v Ljubljani zaznamovali skoraj še enkrat več bližnjih in daljnjih potresov, kakor druga leta. Bilo je imenovano leto izredno seizmiško živahno. Ko sem takrat pregledal vse seizmiške pojave enega desetletja, sem iskal vzroke, ki bi povzročali to izredno seizmiško napetost ravno leta 1905. Pri tem sem d bil v roke lepo monografijo potresnih pojavov vsega sveta iz let 1867. in 1868., ki jo je sestavil leta 1869. znani dunajski deolog C. L. Griesbach in prepričal sem se, da se po preteku nekaj desetletij zopet več ali manj ponavlja to nenavadno seizmiško razpoloženje zemeljskih plasti. Potekel je pač čas, ki so ga potrebovala potresna ognjišča da dozorijo novih potresov. Seveda to ni nič nvega. Kjer se zanimaj za potrebne pojave, to dobro vedo, ker jih uči zgodovina, da se vsako potresno ognjišče po toliko in toliko letih zopet oživi v presenečenje tistih, ki žive na takih, po več desetletij v presledkih nemirnih zemeljskih plasteh.

Da bo prebivalce naše bele Ljubljane enkrat zopet presenečilo kak uničujoč potres, s tem je treba računati. To nas ni tudi zgodovina. Toda s tem še ni rešeno, da bi se to moralo zgoditi jutri ali kak Minlo bo še najmanj 60—70 let. Našim znancom bo ta pojav vse presenečljiv in nov, gledali in strmeli bodo, kakor mi o veliki noči l. 1895.

Potresni demon letos ni bil tičen. Pričakoval in tudi napovedal sem zdi je ljubljansko tresenje okoli srede februarja, toda potres se je zakasnil za več dni — zdrnil je Ljubljancem šele 27. februarja zgodaj zjutraj. Gotovo nas bo zanimalo izvedeti, kaj da piše Griesbach o donatnih potresih v letih 1867. in 1868., saj je zanj seizmiški pojav še vsem ljubljancem živno v spominu.

Leta 1867 navaja Griesbach ljubljanski potres z dne 12. februarja ob 13.2 uri in od l. 1868 več potresov, t. j. 10. feb. in 12. jul., o katerih omenja, da vsa ozavežena kažejo, da je ležalo ognjišče teh potresov pod vrhom Kríma in slednjič navaja še rahel, 3 sek. trajajoč sunek, katerega so čutili v Ljubljani v noči od 24. na 25. oktobra 1868.

Zanimivo je, da so ljudje za časa velikega potresa l. 1895 domnevali, da je izvor potresnih sunkov s Kríma, odkoder so pričakovali, da izbruhne ognjenik kakor Vezuv pri Neapolju.

Poglejmo še malo po svetu, kako so se l. 1867. in 1868. pojavljali močni potresi, v kar nam naj služi sledeči pregled, v katerem še dostavljamo potresne pojave od 1. januarja 1925 do danes.

Od Griesbacha navedeni posamni potresi l. 1867.

4. februarja, Kefalonija.
12. februarja, Ljubljana.
7. marca, Mitilene.
23. marca, Taškent v Turkestanu.
24. aprila, Kansas v Sev. Ameriki. Illinois, Indiana in druge države.

10. junija, Java.
18. novembra, St. Thomas (Zap. Ind.).
18. decembra, Tamsui (Formosa).
18. decembra, New-York, Vermont in Sp. Canada.

Observatorij pod Triglavom 1925.

20. januarja, Ljubljana.
27. februarja, Ljubljana (po daljšem seizmišk. odmoru).

1. marca, Illinois, Indiana in druge države Sev. Amerike.
20. marca, Tafilu (Kitajska).
1. marca (glej zgoraj!).

1868.
3. aprila, otok Sandwich.
21. junija, Jaszczerany (Madž.).
10.—12. julja, Ljubljana.

13. avg., Tacna, Arika (J. Amer.).
16. avg., Neuseeland.
4. okt., San Francisco.
25. oktobra, Ljubljana.

20. dec., Collina in Manzenillo v Mehiki.

1925.
31. januarja, v Jagru pod Karpati.

Ta pregled jasno kaže, da sedaj po 58 letih potresna ognjišča še bolj živo delujejo kakor pred 20 leti. Ponavljam torej to, kar sem letos že pogostokrat naglašal, da imamo prav živahno seizmiško periodo pred sabo in da je pričakovati poleg potresov tudi mnogo rudniških nesreč.

Časa z ob ali vseuničujoč čas je pravi potresni demon, ki pospešuje vztrajno dozorevanje potresov na slabo podprti zemeljskih plasteh in ki je tudi največji sovražnik vsch naprav človeškega izuma na zemlji in pod zemljo...

Upajmo pa, da bo veliko od Griesbacha navedenih potresov v teku teh dveh let izostalo in da je pridržano pri čim bolj generaciji proučiti nove vpoglede v periodiciteto seizmiških pojavov.

Prof. dr. A. Bojar.

Strnimo svoje vrste v narodni obrambi!

(Dopis z onkraj naših meja).

Mi nesrečno podjarmljeni bratje zasledujemo z veliko pazljivostjo vse, kar se godi v svobodni Jugoslaviji. Posebna pa se zanimamo za delovanje naših obrambnih društev, v katera stavimo naše glavne nade. Boli nas, ker ne vidimo med vami vselej in povsod tiste vneme in požrtvovalnosti, ki jo je nekdaj kazala še ne razkosana Slovenija za našo dobrotnico C. M. D. Danes splošno pogreškamo v dnevnem časopisu poročila o delovanju te družbe in ravno tako zaslužne in važne Jugoslovenske Matice. Sicer nam je umavno, da se iz politične taktike ne sme vsega obestati na veliki zvon, toda zaradi večje privlačnosti in vsestranskega praktičnega zanimanja bi bilo vendar potrebno, da javnost pogosto sliši vsaj indirektno gibanje v obeh družtvih.

Svojčasno so imeli vsi naši časopisi skoraj stalno rubriko o narodni obrambi, razen tega pa smo imeli še izborno urejanj mesečnik »Slovenski Branik«. Vse to je prenehalo, dočim imajo vsa italijanska in nemška napadalna društva še vedno svoja stalna glasila.

Z zadoščanjem smo pozdravili v Vašem listu zadnja dva članka: »Določa naše meje« in »Naša narodnoobrambna društva«. Dopisnik od meje je imel naravnost nekakšno preroksko vizijo, ko je ugrabil združitev narodnoobrambni društev. Nekaj dni nato smo namreč zvedeli, da sta se glavni nemški napadalni društvi »Schulverein« in »Südmarch« združili ob splošnem pritrdjenju široke nemške javnosti.

V očigled temu nemškemu koraku se menda sedaj tudi pri vas ne bodo morda dajni faktorji niti za trenutek pomislili, da izvedo isto, kar vsa idealno misleča javnost že davno želi. Taki splošni želji in nujni potrebi se morajo umakniti vsi oziiri. Ako se sedanja odbora naših glavnih obrambnih društev ne moreta k temu zedniti, naj se skličeata za obe društvi skupno izredna občna zborna, ozir. anketa delegatov vseh podružnic. Kot poročevalca za združitev obeh društev naj se naprosita dva priznana kulturna delavca izven aktivnih članov obeh društev. Poročevalca naj predstavljata objektivno slovensko javnost.

Ne maramo raziskovati, kdo je zakrivil, da že poprej ni prišlo do take združitve. Čitali smo, da je Jugoslovenska Matica tako namero že davno sprožila. Razočarala in užalostila nas je, da se je proti tej ideji svojačasno izrekel odbor »Družbe sv. Cirila in Metoda« pa tudi predsednik »Gospodstva Zvonca«.

Nam Slovincem tostran meje pa taki predlogi še takrat niso bili neumljivi, danes pa vzpričo enotno nemške fronte pa bi bilo vsakemu treznemu in nepristran-

sko namreč zvedeti, da sta se glavni nemški napadalni društvi »Schulverein« in »Südmarch« združili ob splošnem pritrdjenju široke nemške javnosti.

V očigled temu nemškemu koraku se menda sedaj tudi pri vas ne bodo morda dajni faktorji niti za trenutek pomislili, da izvedo isto, kar vsa idealno misleča javnost že davno želi. Taki splošni želji in nujni potrebi se morajo umakniti vsi oziiri. Ako se sedanja odbora naših glavnih obrambnih društev ne moreta k temu zedniti, naj se skličeata za obe društvi skupno izredna občna zborna, ozir. anketa delegatov vseh podružnic. Kot poročevalca za združitev obeh društev naj se naprosita dva priznana kulturna delavca izven aktivnih članov obeh društev. Poročevalca naj predstavljata objektivno slovensko javnost.

Ne maramo raziskovati, kdo je zakrivil, da že poprej ni prišlo do take združitve. Čitali smo, da je Jugoslovenska Matica tako namero že davno sprožila. Razočarala in užalostila nas je, da se je proti tej ideji svojačasno izrekel odbor »Družbe sv. Cirila in Metoda« pa tudi predsednik »Gospodstva Zvonca«.

Nam Slovincem tostran meje pa taki predlogi še takrat niso bili neumljivi, danes pa vzpričo enotno nemške fronte pa bi bilo vsakemu treznemu in nepristran-

skemu Slovincu neumljivo, ako bi se sploh še kdo upiral predlogu za združitev vseh naših narodnoobrambni društev. Oviru združitvi ne morejo biti posebna društvena pravila, oziroma posebni nameni. Naša obrambna društva so si v tem oziru dosti bližja, kot sta si bili do združitve nemški bojni društvi »Schulverein« in »Südmarch«.

Sicer pa nikakor ni pogoj, da bi po združitvi izglinilo ime priključenega društva, temveč lahko vsako teh društev obdrži še nadalje svoje ime kot odsek v centrali. Recimo, da bi se zednili, naj se imenuje centralno društvo Jugoslovenska Matica, ker je to institucija za celo državo, potem bi ostala Družba sv. Cirila in Metoda pri centrali kot lošči odsek. Gospodovski Zvon kot koroški odsek itd. Glavno je, da dobimo enotno organizacijo in enotne podružnice. Pri nekaterih podružnicah Družbe sv. Cirila in Metoda in Jugoslovenske Matice so že davno uvideli nesmišelnost dvojnih podružnic ter si volijo skupne odbore, prireajo skupno veselice in zbirke, ki jih potem delé.

Kadar pride do združitve — in do tega mora priti prav v kratkem — naj se tudi izdela enotno organizacijski načrt. Združeno društvo bo moglo oživiti institucijo potovalnih učiteljev, izdajati obrambni vestnik ter sploh organizirati podrobno delo.

Julijska krajina.

— Za vpokojeence. Italijansko finančno ministrstvo izdeluje zakonski načrt, po katerem bi se zvišala pokojnina samo vpokojeencem starih pokrajin. Avstrijski vpokojeenci v Julijski Krajini bi dobili le nekoliko drobtinice. Več poslancev je nastopilo proti temu namenu finančnega ministrstva in sedaj se jim pridružili tudi slovenski poslanci dr. Besednjak, ki je pisal finančnemu ministru, da so prošnje vpokojeencev iz Julijske Krajine povsem upravičene in da treba ravnati z vsemi vpokojeenci enako. Politična modrost in socialna pravičnost zahtevata to. Zdi se pričakuje sklepa ministrskega sveta.

— Za pretepepe Istriane. Dne 23. februarja so divjali fašisti okoli Koperja in pretepli več kmetov. Poslanec Besednjak je podal na notranjega ministra interpelacijo z vprašanjem, ali mu je kaj znano o pretepu in kaj misli ukreniti, da prenehajo fašistovski divji napadi na mirno jugoslovensko prebivalstvo?

— Opera »V vodnjaku«. Pevsko in glasbeno društvo v Gorici naznanja, da je predstava opere V vodnjaku, napovedana na dneva 4. in 5. t. m., preložena. Prireditev se izvrši najbrže na velikonočni ponedeljek.

— Odstranjen »kulturni« dokument. Na Voloskem so po okupaciji nekega jutra č-

tali ljudje na hiši odvnetnika dr. Poščica italijanski napli, ki ukazuje dr. Poščicu, da mora misliti na to, da je sedaj v Italiji, spoštovati jo mora, ako hoče, da ga bodo še trpeli na Voloskem, drugače... Pravilo, da je napisal to grožnjo neki kranjski Italijan Stirm, katerega oče je bil doma iz Kamnika. Šest let je ostal na hiši ta italijanski škandal in sedaj so se Italijani sami spametovali in odstranili svoj »kulturni dokument«.

— Smrtna kosa. V Skednju pri Trstu je umrl posestnik Bernard Godina - Ban, pri Sv. Ivanu v Trstu je izdihnil Antonija Mahnič, žena Antona Mahniča. V sredo so pokopali posestnika Ivana Turka v Skokliji, enega najboljših kmetovalcev v tržaški okolici. — V Ilirski Bistrici je umrla spoštovani družini A. Domladiša hčerka Anka.

— V Nabrežini in okolici je zadnje čase mnogo slučajev influence in pljučnice. Več oseb je umrlo. V Nabrežini je le en zdravnik, ki je preobložen z delom. Zato ljudstvo pogreša zdravniške pomoči.

— Otok v vrel vod. V Skednju pri Trstu je padel dveletni Marjan Carman v kad vrele vode. Otoka so prenesli v tržaško bolnico, kjer je umrl.

— S tretjega nadstropja je skočila v Trstu v ulici Navali 24letna Elizabeta Casavecchia in se je ubila. Storila je to po sporu s svojim možem.

— Solkanski trgovec skočil v Sočo. Dne 2. t. m. zvečer je opazil mestni konjedec Grajb, da je v njegov bližini nekdo skočil v Sočo. Htel je s svojimi ljudmi do reke in potegnili so iz vode 46 letnega A. Goloba, trgovca iz Solkana, že mrtvega. Baje je Golob že dalje časa kazal, da je zmešan in v živčnem napadu se je zagnal v vodo. Pokopali so ga v Silkanu.

— Italijanske vojašnice v Postojni. Sedaj gradijo v Posojni štiri infanterijske vojašnice. Te dni so pričeli že z zgradbami za artiljerijske vojašnice ob poti proti Kačjivasi. Kakor se vidi, hoče Italija držati ob meji veliko vojaško silo.

— Reka. Za razstavo, ki bo koncem poletja, se pričakuje velik obisk. Veletvrdke iz starih pokrajin pričakujejo posetnike v glavnem iz Jugoslavije, s katerimi bi se dali napraviti dobri kupčijski stiki. Zato bo na razstavi iz Italije ogromna udeležba. Napovedan je prihod prestolonaslednika Umberto in ministrskega predsednika Mussolinia. Polno obljub in napovedi, ki pa vse še vse v zraku. Za sedaj se Rečani udajajo brdskemu razmišljanju, kako vse propada in gre v nič. V kvarnerskih ladjedelnicah je bilo večast štiri tisoč delavcev, sedaj jih je vsega skupaj 893. Poročilo krajevske komisije o romorski službi je globoko odmevalo na Reki in »Vedetta d'Italia« piše, da je zadnji čas, da se spomni vlada na svojo dolžnost, dati Reki potrebno

— Poskusjen samomor treh devojč. Zagreb. Včeraj se je v Zagrebu zastruila 18letna Franciska Gračur, rodom iz Celja. Popila je količino izola, vendar so jo v bolnici še pravočasno izpraznili želodca. Vzrok samomora je bila odpoved slazne. — Na Ksaverski cesti se je zastrupila 16letna Marija Majdak. Ta je izpila neko zeleno tekočino. Prepeljali so jo v bolnico. — V Maksimirsko jezero je skočila 18letna Anka Pavlič, rodom iz Bjelovara. Vzrok nesrečne ljubezne. Devojko je v zadnjem skru rešil mestni gozdar Marko Spanić, rakar je bila odpeljana v bolnico.

— Tihotapstvo v Zagrebu. Na kolovozu Sava v Zagrebu je carinski detektiv ustavil nekega človeka, ki se je sumljivo obnašal. Ko so preiskali njegov kovček, so našli v njem 76 kg svilenih jumperjev in bliz. Za to blago, ki ga je hotel neznanec ztihotapiti, bi moral plačati 120.000 Din. Pri možu so našli razne dokumente, iz katerih je razvidno, da je večkrat potoval na Dunaj in nazaj. — Kakor javljajo zagrebaški listi, je bila država pri tihotapstvu svila, o katerem smo poročali pred dnevi, oškodovana za 2 in pol milijona dinarjev.

— Smrt pod vlakom. V Beogradu je vlak povozil bivašega srezkega načelnika Stjepana Pantuica. Stal je na platformi vagona tretjega razreda in je padel pod kolosa voza, ki so ga zmečkala. Bil je takoj mrtav.

— Pred obnovitvijo Carlierovega praca. Kakor znano, zahteva Martinac, zagovornik obsojenega kapetana Carliera, revizijo procesa. Verjetno je, da bo revizija v najkrajšem času dopuščena, ker je zagovornik zbral dovolj dokazilnega materiala za Carlierovo nedolžnost.

— Iz raznih krajev države. V potoka Ševnica pri Pakracu na Hrvatskem so našli ubitega poljedelca Ignaca Veselinovića. Mož je bil zavrtno napaden in ubit. — V selu Derezi v Slavoniji so razbojniki vdli v hišo Petra Malečiča ter skušali odnesti razne predmete. Gospodar jih je pri poslu zautil, nkar so ga roparji ustrelili. Vsi štirje napadalci so bili prijeti in izročeni s očiscu.

Najprigodniji uskrni darovi!

podpora in poskrbeti stike z zaledjem. Nkakov ne morejo verjeti na Reki, da ima vlada srce ne samo za oni breg Jadrana mda Reka ne dobi niti tistih svez, ki so bile njena prvotna last. List sanja zopet o rešit straži pred vrati — Italije! Odrašenje je vzelo Reki življenje!

Širom domovine.

— Ljubavna drama v Dubrovniku. Zuparja Vasin Vasović je po padcu Stambolskega pobegnil v Jugoslavijo. Nastanil se je v Dubrovniku, kjer se je zaljubil v devojko Marijo Lečić. Platonična ljubav obeh mladih bitij se je kmalu razvila v erotično in nekega lepega dne je Marija postala mati. Devojka je zahtevala, da jo Vasović poroči, ta pa jo je cinično zavrnil. »da Marija je hotela maščevati pogažen svoj deviško čast. Nekega jutra je vdrila v sobo, kjer je spal Vasović in ga s sekiro udarila po glavi. Težko ranjenega Bolgara so prepeljali v bolnico, ni pa upanja, da okreva. Epilog nesrečne ljubavi: Vasin v bolnici, Marija v zaporu...

— Junak iz Šibenika. Te dni sta bivaša v Dalmaciji znana atletika brata Sreders, izvajal sta svoje produkcije po raznih barih in gledališčih ter prispela tudi v Šibenik. V gledališču sta priredila predstavo. Mlada, elegantna in močna tujca sta silno imponirala publikli. Brata sta nato pozvala, da naj se kdo javi za borbo z njima. Javi se je težak Šime Kurač, ki je oba brata po težki borbi ovladal in položil na tla. Puščika mu je prirejela spontane ovacije. Po tem neuspehu sta jo »junaka« brata nejevolno odkurila.

— Poskusjen samomor treh devojč. Zagreb. Včeraj se je v Zagrebu zastruila 18letna Franciska Gračur, rodom iz Celja. Popila je količino izola, vendar so jo v bolnici še pravočasno izpraznili želodca. Vzrok samomora je bila odpoved slazne. — Na Ksaverski cesti se je zastrupila 16letna Marija Majdak. Ta je izpila neko zeleno tekočino. Prepeljali so jo v bolnico. — V Maksimirsko jezero je skočila 18letna Anka Pavlič, rodom iz Bjelovara. Vzrok nesrečne ljubezne. Devojko je v zadnjem skru rešil mestni gozdar Marko Spanić, rakar je bila odpeljana v bolnico.

— Tihotapstvo v Zagrebu. Na kolovozu Sava v Zagrebu je carinski detektiv ustavil nekega človeka, ki se je sumljivo obnašal. Ko so preiskali njegov kovček, so našli v njem 76 kg svilenih jumperjev in bliz. Za to blago, ki ga je hotel neznanec ztihotapiti, bi moral plačati 120.000 Din. Pri možu so našli razne dokumente, iz katerih je razvidno, da je večkrat potoval na Dunaj in nazaj. — Kakor javljajo zagrebaški listi, je bila država pri tihotapstvu svila, o katerem smo poročali pred dnevi, oškodovana za 2 in pol milijona dinarjev.

— Smrt pod vlakom. V Beogradu je vlak povozil bivašega srezkega načelnika Stjepana Pantuica. Stal je na platformi vagona tretjega razreda in je padel pod kolosa voza, ki so ga zmečkala. Bil je takoj mrtav.

— Pred obnovitvijo Carlierovega praca. Kakor znano, zahteva Martinac, zagovornik obsojenega kapetana Carliera, revizijo procesa. Verjetno je, da bo revizija v najkrajšem času dopuščena, ker je zagovornik zbral dovolj dokazilnega materiala za Carlierovo nedolžnost.

— Iz raznih krajev države. V potoka Ševnica pri Pakracu na Hrvatskem so našli ubitega poljedelca Ignaca Veselinovića. Mož je bil zavrtno napaden in ubit. — V selu Derezi v Slavoniji so razbojniki vdli v hišo Petra Malečiča ter skušali odnesti razne predmete. Gospodar jih je pri poslu zautil, nkar so ga roparji ustrelili. Vsi štirje napadalci so bili prijeti in izročeni s očiscu.

VSAKA GOSPODINJA JE OŠKODOVANA, KATERA SVOJEGA PERILA NEPERE »ZLATOROG MILOM!

OSKAR H.:

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Počasi, kakor da bi ga silile višje moči, se je dvignil. Umaknil se je za korak in težko hripavo je donel njegov glas.

»Cesarska visokost, čes je že, da me zapustite, jaz sem na koncu svojih sil.«

Zardela je in s tresočo roko potisnila zmučene lase z vročih lic.

»Hotela sem se Vam zahvaliti, gospod grof, in Vas potolažiti glede Vaše bodočnosti. Ako merem za Vas kaj storiti, hočem to storiti z vsemi svojimi silami. Zrtvovali ste se zame.«

»Mojo Zrtev je ta trenutek bogato poplačal. Zavedam se, kaj mi je bil ta trenutek. Ako nisem vzlet ženske, cesarska visokost, ni bila to bujazen pred knežjino. Krona na Vaši glavi bi me ne plašila. Bila je to sveta čistost Vašega bitja, ki mi je prišla, da sem se odpovedal največji sreči, za katero bi hotel zamenjati nebeško zveličanje. Greha tega trenutka, cesarska visokost, bi se ne mogla likdar odpustiti. Spomin na to uro bi Vas naučil in kesanje bi vzelo Vašemu življenju vsako vrednost. Ako sta Vas hvaležnost in sočutje zapeljala, da ste

ni darovali najvišjo naklonenost v ljubezni. Ji bil jaz najbolj zavržen človek na svetu, ako bi bila nezmožna za največjo Zrtev, za Zrtev odpovedanja.«

Molče ga je nadvojvodinja poslušala, nato pa je s hitro kretnjo spustila pajčolan preko lica. Nato je vstala in mu podala roko k slovesu.

»Iskrena hvala za vse, grof Wolkenstein. Čuvati hočem Vašo sliko kot spomin na prvega moža, kateremu bi posvetila svojo ljubezen. Vi ste širokogruden in plemenit, a jaz nočem, da bi bila rižva v mišljenju, kakor Vi.«

Grof ni razumel lahke ironije v njenih besedah. Bil je gluha za skoraj jeziti ton njenega glasu. Zenski se je čutila odklonjeno in ni mogla popolnoma premagati pojasa sramu, da je precejevala moža, ki se mu je hotela vdati. Kako plemenito in čisto je on mislil, v tem trenutku je nadvojvodinja čutila v sebi samo grenko zavest, da je posvetila svoje življenje po ljubezni možu, ki je ni razumel. Njeno dušo je napolnjevalo neko čustvo, kakor da bi bila zaničevana. Grof je znova pokleknil in ji ponudil poljubil roko. S prisrčnostjo kakor da bi svoje življenje posvetil kakšni svetinji, ji je prisegal v njeno roko:

»Vsak dan in vsako uro mojega življenja, moje delovanje in nehanje, vse, vse je posvečeno Vaši cesarski visokosti. Vas in Vaše dete hočem štiti in braniti vsikdar in ob vsakem času, pokoriti se Vaškemu pozivu in izpolniti vsako povelje kot zvest

služabnik svoje milostljive gospodarice.«

Ta brezpogojna vdanost jo je zopet ganila. Četudi ta mož ni mogel čitati v njenem srcu, da se mu je vdala brez vsake omejitve, vendar ji je bil naklonjen v sanjavi ljubezni in v slepi vdanosti. To ji je laskalo v njenem ženskem ponosu, da je pozabila na vse.

Sklonila se je k njemu in ga lahko poljubila na čelo. Samo nalahko so se ga dotaknile njene ustnice, toda že to je povzročilo, da mu je jela ginevati odločnost, da je jel pozabljati na svoje trdne sklepe. Globoko je vzdihnil in objel z rokami njena kolena in pritisnil svoj obraz na krepke oblike njenih nog. S preudarnim smehom je pogledala nani in se ga nežno osvobodila. Ženska nečimernost je dobila zadoščene. Ta mož, ki je obvladal samega sebe, bi dal življenje za trenutek sladke ljubezenske omame. Ona pa je premagala trenutno mehko razpoloženje in si zopet priborila hladno mir velike dame. Za vedno je zanjo izginil sladke čar samopozabljivosti.

Z blagohotnim glasom je govorila: »Vnovič se Vam zahvaljujem, grof Wolkenstein. Vaše naloge sprejemam. Karkoli mi prinese bodočnost na težkih udaricah usode, v svojo tolažbo se bom zavedala, da bije zame zvesto hrabro srce, da je pripravljena močna roka, ki me bo ščitila. Vedno se bom tega spominjala.«

Se enkrat je pritisnil svoje ustnice na njeno roko. Nato je odšla in vrata so se zaprla. Z nezot-

tavim pogledom je bulil v vrata, ki so jo ločila od nje.

»Skromna zahvala za Zrtev mojega življenja! si je mislil in polastilo se ga je čustvo, da je zagreš, velikansko neumnost. V prenapetem čustvu moške časti je napravil nagrado za svoje življenje.

»Kaj je človek odbil od minute, ne povrne nobena večnost!« je vzdihnil in se spomnil pesnikove besede. Nato se je strumno vzravnil. Njegova vest mu je pravila, da je postopal prav. Ljubezen, kakor njegovo, ni smel spraviti lahkomiselni doživljaj ob njega najsvetejšo vsebino, to je, da se je odpovedal največji sreči. Polagoma se mu je pojavila misel in se utrdila v zaključek, da hoče zgraditi jez med svojo ljubeznijo in moško pohotnostjo. Nikad več naj ne omezuje nagon vroče krvi misli na najčistejšo izmed žena.

Poklical je strežaja, katerega udanost je preizkusil in kateremu je popolnoma zaupal.

»Toni, grem na sprehod. Dajem Ti dopust če jutri zjutraj. Ne vem še, kdaj se vrnem domov.«

»Kakor zapovedujete, gospod grof! Ali želite, gospod grof, uniformo ali civilno obleko?«

»Civilno obleko. Toni, uniformo sem že imel. Izstopim iz službe in grem na potovanje. Ločiti se morava, moj dragi. Za čas, dokler ne najdeš nove, primerne službe, te hočem odkodovati. Prav pridno si mi služil in prav lepo si se vedel. Ako boš kdaj potreboval moje podpore, bum Ti vedno rad pomagal!«

Gospodarstvo.

O zastoju našega izvoza.

Beogradska trgovska zbornica je imela v četrtletju sejo, na kateri je poročal zbornični podpredsednik Milutin Stanojević o našem izvozu in motivih, da v tem oziru zadajo čase ne napredujemo. Poročilo omenja, da izvoz sicer ne pada, da pa tudi ne napreduje, kakor bi bilo želeli. Živina in meso, žito, jaja in sadje so glavni izvozni predmeti, ki tvorijo 70 % celokupne vrednosti našega izvoza. Izvoz teh predmetov je znašal v oktobru, novembru in decembru 1924 — 1.752.000.000 Din, v istem času leta 1923 pa 2.032.000.000 Din. Ker praviloma izvoz narašča za 25 % letno, sledi, da smo imeli v omenjenih treh mesecih 1924 minusa v izvozu za 160.000.000 Din. Tega minusa bi po gornjokom mnenju ne bilo, da je vlada usvojila predlog beogradske trgovske zbornice o znižanju železniških tarifov — za turščico. Zbornica je posredovala v decembru 1924 pri prometnem ministristvu, da se dovoli na vseh železnicah 30 % popust pri izvozu turščice, in sicer za dobo od decembra 1924 do maja 1925. Če bi bil ta predlog sprejet, bi izvozili več turščice. Govornik je prepričan, da bi prodajali producenti svoje blago po 200, namesto po 600 Din, če bi se znižali železniški tarifi. S tem, da smo čakali na otvoritev plovidbe, smo zamudili, ker so si zunanji konsumenti že preskrbeli turščico drugod.

V istem času l. 1924 smo izvozili za 100 milijonov manj goveje živine, nego l. 1923. Prašičev pa za 18.000.000 manj. Od novembra 1924 do februarja 1925 smo izvozili 32.683 vagonov turščice, in sicer nove. Po mesecih je znašal ta izvoz:

november 1924	5.418 vagonov
december 1924	9.247 »
januar 1925	8.861 »
februar 1925	9.157 »

Kongres trgovskih zbornic je bil mnenja, da bomo izvozili od 1. septembra 1924 do 1. septembra 1925 — 30.000 vagonov turščice v vrednosti okrog 750.000.000 Din. To ni točno. Za izvoz v tem času bomo imeli 80 do 100.000 vagonov turščice. Cene turščice so padle, ker sta Češkoslovaška in Avstrija že preskrbljeni z njo. Gosp. Stanojević smatra, da so izdelale sladkorne tovarne l. 1924/1925 — 12.600 vagonov sladkorja. Doma ga porabimo 8000 vagonov, tako da ga preostane za izvoz okrog 4600 vagonov v vrednosti 250.000.000 Din. Neobdelanega tobaka bomo imeli za izvoz od letine 1923 do 400 vagonov, od letine 1924 pa celo 1000 vagonov. Skupaj torej 1400 vagonov v vrednosti 700 milijonov dinarjev. Če bi ves ta sladkor in tobak izvozili, bi naš dinar znatno porastel.

—g Zakonik načrt o gospodarskem svetu. Načrt o gospodarskem svetu je že izgotovljen. Ministrstvo ga je odposlalo trgovskim in obrtnim zbornicam ter ostalim gospodarskim krogom. 25. aprila se vrši v Beogradu zaključna konferenca, na kateri določijo definitivno besedilo načrta. Čim ga nato osvoji ministristvi svet, se isti predloži Narodni skupščini v rešitev.

—g Kleparski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti v prostorih srednje tehniške šole v Ljubljani kleparski tečaj, ki ga bo vodil načelnik zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani, g. Alojzij Smerkol. Tečaja se lahko udeležijo pomočniki in vajenci iz tretjega in četrtega letnika. — Interesenti naj dopošljejo svoje prijave najkasneje do 18. aprila t. l. na naslov urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Tečaj se prične v ponedeljek dne 20. aprila t. l. ob 18. zvečer. — Natančnejše podatke dobe udeleženci v pisarni urada.

—g Radioaparati v naši državi. Po statistiki ministristva pošt in brzojava je izdano v Jugoslaviji doslej 470 dovoljenj za radio-aparate. Na ozemlju beogradskega poštnega ravnateljstva so 103 aparati, zagrebškega 188, ljubljanskega 41, sarajevskega 27, skopljskega 5, splitskega 12 in novosadskega 100.

—g Projekt zakona o gospodarskem svetu. Nov projekt zakona o gospodarskem svetu je poslan vsem trgovskim zbornicam v državi in ostalim zainteresiranim krogom na vpogled. 26. t. m. bo sklicana še ena konferenca, na kateri se definitivno odobri tekst projekta in čim ga usvoji ministristvi svet, preide zakonski načrt pred narodno skupščino.

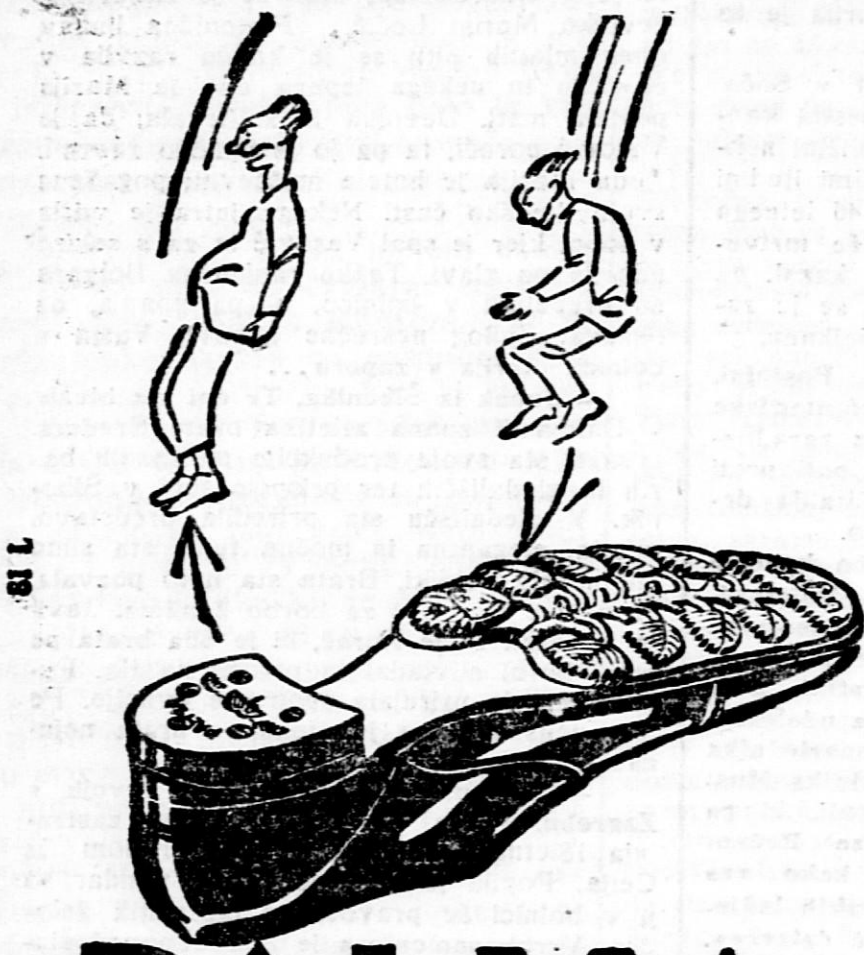
—g Železniški promet med Jugoslavijo in CSR. S 1. aprilom je stopil v veljavo v železniškem prometu med Jugoslavijo in Češkoslovaško nov tarif. Po tem tarifu je dovoljeno efektivno plačevanje vozarine v tarifni valuti, to je za naše proge v dinar-

jih, za češkoslovaške, avstrijske in madžarske pa v Kč. Rok veljavnosti vozniških stov je podaljšan za 15 dni.

—g Budimpeštanski mednarodni sejem se vrši letos od 18. do 27. aprila 1925.

—g Naseljevanje v Rusiji. Od decembra 1922. do novembra 1924. je podalo sovjetski vladi 57 tujih skupin prošnje za naseljenje in sicer 24 iz Nemčije, 12 iz Zjediniženih držav, 6 iz Češkoslovaške, 3 iz Švice in drugih dežel, o katerih pa ni točnih podatkov. Doslej je bilo dovoljeno naseljenje 51 skupin, katerim je dano v obdelovanje 17.406 desjat in zemlje. Zadnja dva meseca so prišle nove prošnje za naseljenje in sicer iz Nemčije za 40 skupin z 9769 osebami in 13 skupin iz Češkoslovaške z 1026 osebami. Iz Italije se je napovedovala velika amigracija v Rusijo, pa ni niti kakih podatkov.

—g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. aprila t. l. ponudbe glede dobave risalnih potrebščin. Do 20. aprila t. l. pa glede dobave parne sile. Predmetna oglasa za natančnejše podatki sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

PALMA

Ravčuk podpetniki in **PODPLATI** vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični.

19 let
priznane „Larucin“ pifule najsigurnejše zdravilo za kapavico (Tripper). — Dobiva se po vseh lekarnah po 20 Din škati. Po pošti razpošilja lekarna Blum, Subotica. 115 L

Piccolijevo železnato vino
krepča slabotne, krvi potrebne in nerodne osebe, blodične in šbke otroke.
Dobi se v
lekarni dr. G. Piccoli
Ljubljana Dunajska cesta 1537

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snazenje in vsakovrstno barvanje oblek.
ANTON BOC 86 L
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 I. nadstr. Glince-Vič 46

Teod. Korn, Ljubljana
Poljska cesta št. 3.
Krovec, stavljen, galanterijski in okrasni klepar instalacije vodovodov.
Naprava strojev. Repalirke in kiselne naprave izdelovanje posod iz pločvine za linč, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Zaloga oblek za
gospode, dame, deco
samo **Šelenburgova ulica št. 3**
Grižar & Mejač 1022
najnovejši kroji
najnižje cene
Dam. plašči D 285-
Moške obleke D 650-
Dam. obleke D 295-
Gum. plašči D 500-

Crêpe de Chine
in
Crêpe Georgette
v vseh barvah za p'erne obleke po skrajno znižanih cenah pri
JOS. PODKRAJŠEK
Ljubljana, Jurčičev trg
Surova svila v vseh barvah 90 cm široka meter à Din 120.

J. Brajer
Ljubljana 3396
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh vrst čevljev po meri in vse vrste tržnih čevljev. — Trgovci popusti! Cene solidne! Postrežba točna!

Zahvala.
Ob prerani smrti našega nepozabnega brata, svaka in strica, gospoda
Ivana Fortune
se najtoplejše zahvaljujemo vsem za mnogobrojne izraze odprtega in iskrenega sočutja. Vsem, ki so položili na njegovo krsto krasne vence in duhice cvet, vsem, ki so ga v tolikem številu spremili na zadnji poti.
Globoko zahvalo pa izrekamo še posebno premisljenemu gospodu opati p. Avguštinu Kostelcu za to, čeče obiske med boleznijo in za podjelna tolažila sv. vere ob smrti uri ter častitim gospodom patrom, ki so blagega rajnega v tako častnem številu spremljali do groba.
V Stični, dne 3. aprila 1925.
Zahvalni ostali.

Radio aparati **Radio material**

po precej znižanih cenah. Predvajanje vsak dan. Aparati od Din 750 naprej. Evropski sprejem zagotovljen. Najboljši izdelek. Elektromaterial, razsvetljevala, motorji, kuhalni aparati 50 % popusta

ELEKTRO - COMPANY
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. 1023

FR. P. ZAJEC
Izpravljanje optik
Ljubljana
Stari trg št. 9.
Gospodična
želi spoznati v svrhu dopisovanja ali skupnih izletov na planine resnega, znanjane, neoženjenega, inteligentnega gospoda v starosti od 35 let naprej. Slika zaželena. Neanon. d piši pod „Globoka duša 961“ na upravo Slov. Naroda.

„Opeka“
porovrstne zidake priporoča opekarna
„Emona“ d. d.
v Ljubljani. — Tovarna na Viču (Brdo). — Pisarna v Pržakovi ulici 3, pri tličje.

Novosti
čelškega in angleškega sukna v bogati izbiri priporoča tvrdka
A. & E. Skaberné Ljubljana
Mestni trg št. 10.

Vosak
garantovano čisti žuti, pčeln, bez taloga, kupuje stalno tvornica umjetnog sača
Ludwig Ritzmann, Novi Sad
Kod ponude molim, da se označi cena i pošalje mestu.

Za izdelovanje steznikov
(medrcov), trebušnih pasev itd., se priporoča cenj. damam 991
T. Kranjc
Sv. Petra cesta 28.
Cene zmerne, solidno delo.

Zobno pasto
Kalodont, Odol, Ito, Elida, - Botot, Gibbs itd., zobni prašek, zobno milo, ustno vodo ter prvovrstne zobne ščetke priporoča
Parfumerija Strmoli
Ljubljana - Pod Trančo 1 962

Razpis.
Mestni magistrat razpisuje oddajo slikarskih del pri popravilu treh stopnišč v hiši meščanske imovine.
Tozadevno podatke je dobil v mestnem stavbnem uradu med uradnimi urami od 8. aprila 1925.
Mestni magistrat Ljubljanski, dne 31. marca 1925. 1008

Slamnike in klobuke
v modnem salonu
K. Stadler, Ljubljana, Sv. Petra c. 23-1.
Svileni klobuki od Din 150— naprej. Istotam se preoblikujejo, prebarva in okrašuje. 987

15 letno Jamstvo
naipolnejši **STOEWER** šivalni stroji s pogreznim transporterjem (gabeljci); s enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje
LUD. BARAGA Ljubljana
Šelenburgova ul. 6, I. 116 1
Telefon št. 980.

Brez posebnega obvestila
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.
Antonija Bregant sporoča v svojem in imenu svojih otrok Slavka, Janka, Meko, Leo, Erno in Francita ter ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen srčnoljubljeni soprog, preskrbni oče, brat, svak in stric, gospod
Fran Bregant
računski svetnik delegacije ministristva financ
v pe'ek, dne 3. t. m. nenadoma preminil.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 5. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Knaflcova ulica 15, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodilniško grobalco k večjemu počitku.
V Ljubljani, dne 3. aprila 1925. 1013

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni soprog, pre-dobri oče, ljubi brat in svak, gospod

Jože Rohrman
kr. notar

v petek, dne 3. aprila 1925, po dolgi, mučni bolezni mirno preminul.
Pogreb dragega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 5. aprila 1925 ob 5. popoldne in hiše žalosti na pokopališče v Kostanjevici.
Konstanjeveca, 4. aprila 1925.

Mid Rohrman roj. Delle, soproga.
Adolf in Viljem, brata. **Bogo in Joža**, otroka.

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1. Telefon št. 980 UNDERWOOD

BAD-NAUHEIM

Odlučni zdravilni uspehi pri boleznih srca, vrljednem poenostavljenem arterij, revmatizmu v mišicah in sklenih, protinu, hrbteničnega murga, ženskih in živčnih boleznih. Različna razvedrila, koncerti, operi, tenis, golf, strelšče, družabne igrice z avtom. Vsi navedeni zdravilni pomočki. Lepo prijetno okrevanje, lahka prehrana velike izbire po primernih cenah.

Zahtevajte najnovejši prospekt A. 58 od kopistiša (Bad- und Kurverwaltung) Bad-Nauheim

Braća Kolländer (Subotica)

preporučuju bogato skladište perja za jorgane i jas-tuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpuno garanciju pruža. — Biza i tačna posluga.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednica **Ljubljana**

Pod Trnovo 2
Priznane solidne cene. — Preoblikovanje in predelovanje se izvršuje točno.

Priznana najboljša
šunka, surova in kuhana ter
druge mesenine in delikatese

so dobe pri
tvrdki J. JANC, Ljubljana,
Marijin trg. 988

Pozor, lesni trgovci!

Naprodaj je pri Sv. Ožbolu v gozdu „Mlaka“ okoli 900 kub. m jelovega lesa razne debelosti, kupci naj se zglasijo pri g. Francu Keržniku, posestniku, Stan-
nično št. 7, pošta Škofja Loka. 990

Citraši!

Izšel je 1. zvezek „Slov. nar. pesmi za citre in petje“, v prenovljeni, pomnoženi in olepšani izdaji. Cena s pošto 20 Din. Pošti te denar ali znamke. Povzete je za posamezne zvezke predra. Zve-
rek II enako prenovljen, izde po Veliki noči. Priporoča se Ivan
K. Ferle, Ljubljana, Brodarska ul. 8., II, (gostil. Maček) 995

Iščejo se tvorniške lokalitete

• Ljubljani, v bližini postaje, po možnosti z indu-
strijskim tlom, vodo, električnim tokom s približno
1000 m² pokritimi prostori.

LE pismene ponudbe na
A. A. Baer & Co., Ljubljana 7 998

Najstarejša slovenska
gleskarska in ličarska
delavnica

Ivan Priatelj, Banaška c. 15,
se priporoča izvršitve točno, cene
zmerne. 1792

J. Stjepanin
= **Sisak** =
preporuča

razboje tambure, Zic-
vari ture i ostalo
pobrišljeno za
sva glas-
bala. 21 L

Robert
Smielowski
arhitekt 47
in mestni stavbenik
Rimska cesta 2

izvršuje načrte in proračune, pre-
vzema stavbna dela vseh vrst
kakor tudi preseljevanja in celovite
vsakovrstne posestev pod solid-
nimi in razglednimi nočji.

Zidna opeka
od lastne opreke na Viču, pri-
znana kot najboljša kakovost, n
od skladišča, Opekarska cesta 18
ponajnižji dnevni ceni.

Mnogo denarja

prihranite, ako pred na-
kupom blaga za obliko,
perila, srajc, ovratnic,
naglavnih rut, šerp,
obrisa k, nogavic, odel, naj-
različnejšega drugega blaga
ter usnja obiščete trgovino,
kjer so cene najnižje, in
77-L sicer pri trgovini

„**DANICA**“
Majzelj & Rajselj
LJUBLJANA, Turjaški trg št. 1.

Mali oglasi, ki služijo v
posredovanju in social-
no namena občinstva,
vsaka beseda 50 zar.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zensko, dopisovanje
ter oglaševanje strogo tra-
skega znaka, vsaka
beseda Din 11.
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Dobra šivilja
iz večjega mesta, ki osta-
ne samo kratak čas tu,
gre šivat na dom. Emon-
ska cesta 4 (pri Kraker).
1012

Potnika

za prodajo elektrotehni-
nega materiala išče za-
takojšnji nastop elektro-
tehnična veletvrdica. Dr-
žavljanstvo SHS in zna-
nje slovenskega in nem-
skega jezika v govoru in
pisavi pogoj. — Ponudbe
z navedbo življenjepisja
in slike je vpslati pod
„Potnik 973“ na upravo
„Slov. Narod“. 1003

Prodaj

Vrtne stole
prodaja najceneje Ro-
mana & Komp. Ljub-
ljana, Mirje 4. 78/L

Svilene klobuke

okrašene, od 200 Din na-
prej v raznih barvah —
prodaja Minka Horvat,
modistka, Ljubljana, Šta-
ri trg. 62 L

Orehe,

dobre Mattaroti, od 50 kg
naprej — oddaja najce-
njeje tvrdka I. Knez, Go-
spodarska cesta 3, Ljub-
ljana. 977

Dekoracijski divan

skoraj nov, se prod. —
Aleksandrova cesta 16/7,
desno. 1011

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo
so naprodaj po polovični
ali celo nižji ceni. Ne
zamudite ugodne prilike!
— Ralsjeva cesta št. 30,
I. nadst. desno. 1023

Posojila

100.000 dinarjev
se išče na prvo hipoteko;
obresti po dogovoru. —
Dopis pod „Hiša 980“ na
upravo „Slov. Narod“. 1018

Ku'm

Foto-aparat
12 x 18 ali 18 x 24. lesen
(kamera) se kupi. Objek-
tiv postranska stvar. —
Tozadevno ponudbe na
naslov: Andrej Adamič,
Kolodvorska ulica 28/1,
Ljubljana. 1003

Dopisovanje

Poročiti se želi
gospodična, stara 40 let,
z gospodom, ki ima svoje
stanovanje. — Dopisi na
upravo „Slov. Narod“
pod „Zvezda/1020“. 1017

Stanovanja

Stanovanje
štirih sob z vsem kom-
fortom, v vili, se zame-
nja z večjim od 5-6 sob.
— Ponudbe pod „Zame-
njava/970“ na upravo „Slov.
Narod“. 1005

Stanovanje

išče polkovnik, kateri se
prevzeli na službo Dravske
divizijske oblasti v Ljub-
ljani. Vse tozadevne po-
nudbe, osebne in pismene,
se pošljite prostim na
naslov: Andrej Adamič,
narednik, Dravska divi-
zijska oblast, soba št. 12,
in to zjutraj od pol 9 do
12. in od 16. do 18. 1005

Prijazna soba

za eno ali dve gospodi-
ni — se odda s 15. apri-
lom. — Naslov pove-
uprava „Slov. Narod“. 1018

Stan od 3—4 sobe

sa kuhinjom traži se pre-
ko ljeta u blizini Zidanog
mosta, Celja ili Maribora.
Cijenjene ponude na: Ko-
vačić, Zagreb, Bosanska
ulica 40. 985

Stanovanje

z dvema sobama in kuh-
njo se išče s 1. aprilom
ali 1. majem v novi ali
stari hiši. — Ponudbe
pod „Maj/1004“ na upra-
vo „Slov. Narod“. 985

Šokali

Gostilna,
prvovrstna, v lepem pro-
stnem mestu Slovenije,
se vsled bolezni lastnika
odda z vsem inventar-
jem podjetnemu, kavciji
zmoženemu gostilničarju,
takoj na račun. Ponud-
be pod „Prvovrstna gos-
tilna/1017“ na upravo
„Slov. Narod“. 1017

Ne remičnine

Hiša,
dobro ohranjena — se
ugodno prod. — Pisme-
ne ponudbe pod „Dobro
ohranjena/960“ na upravo
„Slov. Narod“. 1002

Vila v Ptuj

s petimi parkiranimi so-
bami, velikimi stranskimi
prostori, zidanih hlevom,
sadinim vrtom — se radi
preselivne poceni prod. —
Vrnatič: Hofmann,
Ptuj, Trubarjeva cesta 4
999

Mehanična

radionica,
godine 1910 utemeljena,
dobro uvedena, sa elek-
tričnim pogonom, toka-
skom klupom i sa svim
potrebitim alatom, apar-
tom za autogensko vare-
nje — prodaje se dobro-
voljno uz povoljne uvje-
te, pobje kod auto-mo-
hantičke radionice u Ka-
lovcu, ulica Sv. Barbare
br. 4. 1000

Razno

Inkasiranje
terjatev prevzema „PO-
SREDOVALEC“, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 23.
16/L

Predtiskanje

ročnih del najmoderne-
jih vzorcev po izvanred-
no niskih cenah. — Pred-
škofijo 1/L. 61/L

Najceneje

se podpletajo raznovrstne
nogavice. — Pred Škof-
jo 1/L. 60/L

Krvava uš,

trjeveči škodljivac, s dne-
ga drevja Zelo uspešno
sredstvo proti temu zaje-
dalcu in tudi drugemu
mrčesu je „ABORIN“, ki
ga izdaje tvrdka Čes-
kotečna, Mestni trg 10,
Ljubljana. 1002

„Gon“

nov preizkušen in edino
siguren lek proti kapar-
vici (triper) ter zastare-
lemu (kroničnemu) tri-
perju ter vnetju mehur-
ja. Za popolno ozdrav-
ljenje treba šest lončkov
Vsak lonček z navodilom
stane 45 Din — Proizva-
ja in po pošti razpošilja
tudi na zdravniški pred-
pis lekarna Penič, Zagreb,
prekič, Hrvatska 99/T

„Abadie“

cigaretni papir z opet-
stano na zalogi! — A.
Lampret, Krekov trg 10,
84/m

Sobni slikar

Franc Ambrož sprejme
vajenca. Rimska ce-
sta 11. 950

V gostilni

na Krakovskem nasipu
št. 14 — se toči dobro
staro (belo in rdeče) vino.
Domača šunka! — Se pri-
poroča Pavla Feldstein. 1024

Suhe mavrohe ali

smrčke
kupujemo.
Kupci smu-
tu iz suhe go-
be jurčke.

SEVER & COMP.,

57 Ljubljana.

Prosim, beritel!

Radi opustitve trgovine
za raznovrstno blago —
zlatinca in srebrnca —
po znižanih cenah prod-
ja. Lepa birmanska dar-
ja. — Jos. Selovinc-Cuden,
Ljubljana, Mestni trg 13.
999

Pri „Solncu“

za vodo! K. Widmayer.
Perilo za gospe, gospoda
in otroke. Vsa oprava za
novorojenčke. Venčke za
neveste in birmance. —
Edina zaloga abtašov
(peče). Kravate, nogavice,
rokavice, obleke za otro-
ke itd. Tovarniška zaloga
ga vsch vrst pletenega
blaga. Vsakovrstne jop-
ce in jumperje in gros —
en detail 83/L

VSAKOVRSNE

KLOBUKE
Nakitene od Din 120,-
naprej pri STUCHLY
MASCHKE, Ljubljana,
Zlatorska ulica. 69/L

Ima KNOCH jermena za pogon

vedno na skladišču
A. LAMPRET, LJUBLJANA, Krekov trg 10, Telef. 247.

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debilnost i krepljenje. Prvorazredni zavod
za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promene (Stoff-
wechsel) za ženske i žvčane bolesti. Djeca od 7 godina
primaju se i bez pratnje. 69 T

Najboljši šivalni stroji

so edino le
JOSIP PETELINCA
znamke

Gritzner in Adler
za rodbinsko in obrtno rabo

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Večletna varnost — Prvi v vezanju brošur

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani
prodaja 22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogov kov za domačo up-rabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava na drbele

inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in do-
mačo uporabo, kovaški premog, žni premog in br kete

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.**
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/L

Lesna tvrdka išče ravnatelja

v tej stroki popolnoma verziranega. Imel bi voditi nakup
ter prodajo ter bi radi tega moral biti zmožen laščine.
Res zmožne moči se prosijo za ponudbo z navedbo do-
sedanjega službovanja ter zahtevka plače pod „Les-
1925“ na Aloma Company, Ljubljana. 1014

Lesni industrijci!

Iščemo v Sloveniji zveze z večjim lesnim
podjetjem z lastno žago v svrhu stalnega
dobavljanja žaganega materiala za izvoz
v večjih količinah. Cenjene ponudbe izvo-
lite nasloviti na „Publicitas“ d. d.
oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva br. 11.
pod „Za-4701“.

Kie se najbolje kupi?

Je brez dvoma znano: 994

Pri nizki ceni

Ignacij Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 3.

Nudi cenj, odjemalcem veliko izbiro potrebščin za kro-
jače in šivilje, velika izbira moških, ženskih in otroških
nogavic ter razno moško, damsko in otroško perilo, vseh
vrst vezanin, samovozni svilenih, pletenih t. t. d.

ZAHVALA.

Ker nama ni mogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu za
vsestransko dokazano srčno sočutje ob priliki nenadne smrti najino
iskrenoljubljene soproge in matere, gospe

Gabrijele Röger

roj. Payer

izrekava tem potom najino najglobljo zahvalo vsem onim, ki so
nama izkazali svoje sočustvovanje, kakor tudi za mnogoštevilno
spremstvo drage pokojnice na njeni zadnji poti ter za krasne
vence in cvetje.

Posebno pa se čutiva dolžna izrekati najino najoplejšo za-
hvalo gg. prof. dr. Šlajmerju, dr. Krajcu in dr. Hörlnerju, ki so
storili vse, kar omogoča zdravniško znanstvo, da so blagi pokoj-
nici olajšali trpljenje in da bi ji rešili življenje; nadalje preč. g.
dr. Kotniku, ki je umirajoči podelil zadnja tolažila ter usmiljenim
sestram Leonišča za skrbno strežbo.

Iskreno sočustvovanje, kakor tudi genljivi od toliko strani
nam došli dokazi sožalja, ki svedočijo, v kaki meri je bila plemen-
n ta gospa vsestransko cenjena, nama olajšavajo neizmerno tugo,
ki sva jo utrpela zaradi izgube ljubeče in najskrbnejše soproge
in matere.

Ivan Röger in sin.

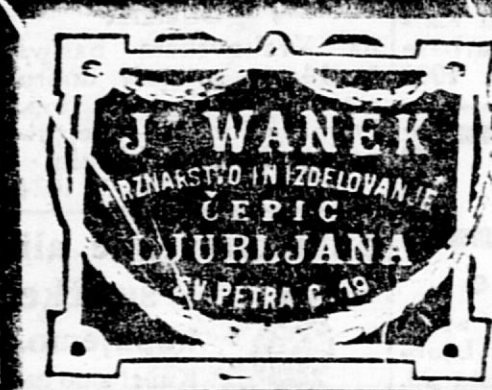
Za Veliko noč!
Antonija Pibernik trgovina s delikatesami
Ljubljana, Vodnikov trg
Praske gniati, vedno sveže hrenovke in vse vrste mesnih izdelkov; vse vrste sira; čajno maslo; vse vrste marmelade, kompotov in sadnih sokov; vina v buteljkah, čaj rum, konjak, likerji.
Solidna nastrežba. Pankurane cene.

OGLEDITE SI
velikonočno zalogo čevljev
tvrdke TREBAR

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6
Proti jamstvu tudi na obroke.

Mehanično umetno vezenje
perila, zastorov, menogramov, oblek bluz itd. v plo-
Matem in veržnem vbođu, madeira, richella z belim in naj
različnejšim materialom. — Entianje, predtiskanje.

MATEK, Ljubljana,
potez kafeja „Štrukelj“.

Velika zaloga
klobukov
za gospode
in dečke.
Vsakovrstne čepice

Dežni plašč

moški iz trpežne angliške gumovine tkanine, fina
dunajske konstrukcije Din 270 —, damski Din 230 —
specieliteta „Covercot“ moški Din 910 —, damski
Din 880 — razpošilja veletrgovina R. STERNECKI,
Celle št. 21. Ilustrovani cenik s 1000 slikami se
pošlje vsi: kamu zastoni, vzorci od sukna, kamarna
in razne manufakturne robe pa samo 3 dni na ogled.
Kder pride z vlakom osebnemu ku-ovati, dobi nakup
primerno povratno vožnjo. Naročila čez Din 500 —
poštne pro to. — Trgovci engros cene.

Za velikonočni nakup

se priporoča modna trgovina

PETER ŠTERK

Ljubljana, Stari trg 18

Blago prvovrstno. — Cene solidne. — Postrežba točna

RAST LAS ZAJAMCUJE „LEDA“

zakonito zaščiten predmet proti plešavosti, izpadanju las in prhljaju
Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, brivnicah ali po povzetju za 100
dinarjev (in 10 dinarjev poština) razpošilja Kozmet. laboratorij
„LEDA“, Zagreb, Mikolčeva 1.

Najboljša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame,
zalamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in na modernjših vzor-
cev razpošilja po jako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot strogno solidno
svetovno znano tovarniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třída 12.

Vzorci gratis in franko. Isto tudi privatno.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9
v lastni hiši.

Priporoča **BLUZE** ravno došle
krasne: **OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE.** Velika izbira.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Najnovejši modeli

ravnokar došli v modnem salonu

Stuch'y-Maške

LJUBLJANA,
Zidovska ulica št. 3

Cene nizke. — Preoblikanje in predelanje se izvršuje točno.

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance,
kure za peči, kure in purane ter plača po naj-
boljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

Gospo! Vrhunec elegancije je, ako nosite

Les Tissus
A.G.B

ki jih dobite pri vseh prvorazrednih trgovinah.

Prodaja samo na veliko:

ZAGREB, JELANIČEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

Tvrdba I. C. MYAER v Ljubljani

naznanja, da je otvorila
s početkom pomladanske seziije
posebni oddelek s čevli vseh vrst
Čevlji prvovrstne kakovosti se prodajajo po izredno nizkih
cenah ter se nudi s tem cenjenemu občinstvu prilika za
najugodnejši nakup.
P. n. občinstvo se vkladno vabi, da si ogleda v prodajnih
prostorih tvrdbke novi oddelek s čevli, zagotavljajoč mu
najsolidnejšo potrežbo.

Razglas.

Proda se zaradi preselitve lastnika
v inozemstvo vže mnogo let obstoječa
velika trgovska hiša.

V tej hiši obstoji vže nad 50 let dobro vpeljana, zelo reno-
mirana, dobro ideoča trgovina, posebno z manufakturnim blagom, prej
tudi s specerijskim. Hiša stoji na sredi mesta na zelo ugodnem
prometnem prostoru. Ima v pritličju zelo prostoren trgovski lokal
in tik tega lokala dva velika prostora za skladišča in pri vohodu v
hišo tudi manjši lokal, pripraven tudi za trgovino. V prvem nad-
stropju je veliko stanovanje s 5 prostornimi sobami, z razgl dom na
glavni trg, kuhinjo, shrambo ter v podstrešju d e sobi za uslužbence.
Natančneša pojasnila in pogcje daje **Vilko Hudovernik**
v Radovljici.

Belokranjski dan.

Veliko tombolo priredi Belokranjska podruž-
nica S. P. D. dne 3. maja t. l. na Kongresnem trgu
v Ljubljani za zgradbo planinskega doma na Mirni
gori v Belokranjini.

Dobitki:

- I. 6 tombol: 1. Spalnica iz orohovega lesa . . . 9000 Din
2. P.alni stroj . . . 5000 Din
3. Moško kolo . . . 3000 Din
4. Šivalni stroj . . . 4000 Din
5. Knižnica, zastopana po vseh mo-
dernih pisateljih . . . 1500 Din
6. Kuhinjska oprema . . . 1500 Din

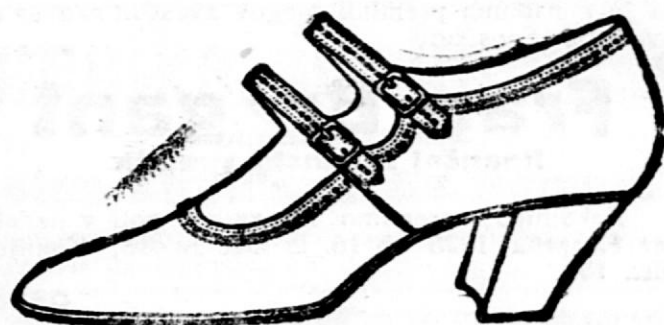
II. 50 kvaterna | Obsegajoč h zelo potrebnih reči, kako: vreča
III. 50 činkvinov | moke, zaboj sladkorja, dežni plašč itd.

Dobitki se razstavljajo pri g. Ivanu Černetu
na Dunajski cesti.
Pred tombolo odhod belokranjskih svatov
v pristnih narodnih nočah z godbo in dobitki
po mestu.

Kupujte srečke!

ODBOR.

Za praznike!

Uvažujte ugodne cene!

Moški visoki, la boks, moderna oblika	Din 268-
Moški polčevlji, rjavi, moderna oblika	Din 320-
Moški Popper	od Din 198-
Moški polčevlji, lak	od Din 298-
Zenski polčevlji, la antilop v vseh	Din 248-
Zenski polčevlji, lak	od Din 99-
Zenski polčevlji, platneni, beli . . .	od Din 99-
Za deklice 1 spona, la boks . . .	od Din 48-
Otroški 1 spona, lak 20/25	od Din 48-

Oglejte si izložbe

Trgovine čevljev

K. VUKAŠINOVIČ

Palata ljubljanske
Kreditne banke.

1009

Samo 300 Din franko na
dom

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega alumi-
nija, snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se
proti predplačilu ali povzetju.

Kuhinjske industrije INŽ. J. & H. BOML, Maribor, S.J.S.

Posode držijo in te gornja vrsta od leve na desno po
ca 2 1/4, 1 1/2, in 1 1/4 litra in spodnja vrsta po ca 1, 1 1/4,
1 1/2, 1 1/4 litra, ponev ima 20 cm premera. Naročite ta-
koj, ker ne vemo, ako nam bodo razmere dovolile,
vzdržati trajno to ugodno ponudbo. Cenik brezplačno.
Inserat priložite. Ako ne ugaja, se vzame radevolje nazaj.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodneje.

Stalne vloge z odgovornim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesnje terjatev. Posojila daje
le proti polni varnosti na knjižbo in proti poroštvu.

Telefon štev. 9. 23 L. Telefon štev. 9.

Moda.

Moški vpliv na damsko modo

Modni svet je mislil, da se bo moški vpliv na damsko modo umaknil pomladi, ki zahteva več ženskosti in mehko. To se pa ni zgodilo. Nasprotno. Od daleč bi človek komaj razločil, kdo se spreha po promenadi, ženska ali moški. Celo cilindri se križajo na damskih glavah s kratko ostrizanimi lasmi. Važno vlogo igra v letošnji spomladanski modi zelo prijetno spremembo. Bluze se delajo iz najrazličnejšega blaga; iz debelega ali prozornega, enostavnega ali najfinjšega, enobarvnega ali razkošno pestrrega, temnega ali svetlega. Čim

bolj se bližamo cvetoči pomladi, tem večja je aktualnost tega kazaka, ki pomeni neobhodno dopolnilo obleke. Te bluze so večinoma iz pongee, iz finega crepe (posebno lepo pristoja bluzi iz crepe marocaina) in iz linona, dasti je linon za prve spomladanske dni nekoliko prelahke. Seve se da to nadomestiti s topim telovnikom ali z nadomestni »pull overom«. Tudi šali so zopet zelo priljubljeni. Dolge bluze niso vedno povsem gladke in ravne. Naš model kaže damsko sportno obleko s kazakom in sukničjem. Klubek je iz temnorjave klobučine z belo pentlo.

Pariški pomladni klubuki.

Velika raznovrstnost vlada v izbiri blaga, iz katerega se delajo letošnji pariški pomladni klubuki. Klobučevina je se vedno zelo v modi, brezdvomno se bo tudi še poleti držala.

Vidi se mnogo oblik iz tenke slame, toda največja uporaba slame obstoja v tem, da se z njo garnirajo klubuki iz klobučevine ali napete svile. Sedaj takorekoc ni več posebnih zimskih in posebnih poletnih klubukov, današnji klubuk ima karak-teristične znake obeh vrst. Priljubljena je tkanina cellophane, ker se močno svetli, predvsem v črni barvi; ker pa je zelo tenka, so klubuki iz nje prehladni za mrzlo vreme. Trde, napete forme so sicer, če se popolnoma ne prilagajajo glavi, neprijetne, a njih oblika je nespremenljiva in ugaja vseh svoje korektnosti. Te forme so napravljene iz satina, crepe, usnja (jelenovega, kuščarjavega, krokodilovega!) in svetlih, damasiranih vrst blaga.

Ko bo postalo bolj toplo, se bodo pokazali klubuki iz eksotične slame in žime. Zanimivo je, da ostanejo klubuki majhni... Tako dolgo, dokler bodo ženske nosile kratke lase, bodo tudi imele klubuke, ki se dajo čez nje povzneti. Sicer je pa to tudi oblika, ki je najbolj prilagojena modernemu življenju.

Visoki vrh in stožasta oblika se niha-ta in zaokrožujeta; krajci so ali povzpenje-ni na oči ali pa včasih naravnost dvignjeni, ali pa zviti, prepognjeni obrezani. Vseka-kor so vedno tako ozki, da ne morejo ne-sti garniture, ki se nahaja na obliki sami. Stavijo jo tudi na vrh klubuka: pom-pone iz novejega perja, šopke cvetk, fan-tazije iz pičjega perja in motive iz tra-kov. Vse ženske pa ne ljubijo okraskov, ki uničujejo linijo klubuka, marsikateri imajo

raje motive, sestavljene iz ploskih cvetov, izrezanih iz baržuna, svile ali usaja, ki jih pritrjuje s pomočjo dolgih zlatih nit, ka-tere obdajajo ves klubuk kot žarki.

Silno priljubljeni so pa tudi mehki klubuki iz usnja in svile, prečkani z najraz-ličnejšimi vezinami, v katerih igrajo večinoma srebrne in zlate niti glavno ulo-go. Nosijo se celo klubuki iz tila, čez m-čez vezeni z rafijo; ti so izredno lahki.

Barve so večinoma bolj temne, od črne in črnorjavičaste do temnordeče. Zelene in rumene že izginjajo. Vendar je pa večina klubukov črnih, kajti ta barva ni samo ele-gantna, temveč tudi praktična in vsakemu obrazu izborna pristoja.

Polagoma se spet uvaja pajčolan, ki omiljuje ostre obrise klubuka, predvsem kratki pajčolan jačaste oblike, ki na pot zakriva obraz.

Darujmo za sokolski Tabor!

Mihael Sadovnik:

Pokojnica.

Dobro bi bilo, če se oglasim enkrat tudi pri svojem oskrbniku Nekulskem, si je mislil šlahčič in pričel stopati po vlažni stezi.

Pred njim se je spenjala zelena ste-na gozda; živahno so trepetali listi v sapici. Desno so se spuščale globoke doline, ki je šumela v njih voda od dežja naraslih potokov, in lahne cunjice megel so se vlačile nad njimi.

Škrjančki so žgoleli v veličastnem miru svoje ljubavne pesmi, da so se mali pevci v gozdu komaj drznili vplesti vanje svoje nežne melodije.

Jasni zrak se je mešal z vzduhom mokre zemlje in svežega stvarstva, in visoko nad gozdovi je bleščalo sonce ter objemalo s svojimi ljubimi žarki ves živeči svet.

... Kakšen bo neki oskrbnik Nekulski? Gotovo je že ostareel in nadložen. V dolgi dobi petnajstih let, ko je živel šlahčič v inozemstvu, je prejel od njega precej pisem. Vsi so se tikali bolj go-spodarskega stanja posestva, toda tu-tintam je vplel vanje tudi kaj iz svojega življenja. Že v prvem pismu po njegove-m odhodu mu je sporočil, da je umrla njegova mlada, lepa žena. Potem je pri-hajala tožba za tožbo: kako pusto in dolgočasno je postalo krog njega, kako najeda žalost in skrb njegovo zdravje,

in da je zgodnja starost pobelila njego-ve lase! Sleherno pismo pa je pričalo o neskončni ljubezni in hrepenenju po rajni ženi.

Tudi šlahčič ni pozabil Vlade. In ko je stopal med dehtečimi travniki pod zelenim listnatim krovom drevja, so ga obhajali spomini na minula leta. Če je bilo vreme jasno, pa je poklical šlahčič svojega oskrbnika k sebi in ga poslal po opravkih v bližnje mestece. Nato je zajahal svojega konja in zdiral v zele-ne loge, kjer ga je čakala ljubezen in kopnenje. Kako lepa je bila gospa oskrbnika Nekulskega! Mlada in zala in prežeta ognja svojih petindvajsetih let. S strastjo sta se ljubila — slastipol-na ljubezen v paradižu brezove livade. Kratka poletja so ginila kot pravljica iz tujih dežel. Sonce se jima je zazdelo krasnejše in toplejše, rože so bolj de-htele in skrit zmisel je počival v tičjih spvih. Vlada, plavalosa gospa, je da-jala življenje in čar gozdom, petje ptičjem in novo lepoto ljubezni.

Ljubil je kot nikdar več v svojem življenju. Mnogo žena je še srečal, ne-kajeta so ga priklenile nase, toda prejš-nja topla luč ni nikdar več poplnila njegove duše in tudi sladka slišna prve ljubezni se ni obudila nikdar več.

Ko se je odpravil šlahčič na pot v inozemstvo, je mnogo jokala in ga ob-jeemala z vso strastjo med solzami: »Umrla bom, moj ljubii!

Žene, pozor na kuhinjo!

Če se pripravljate profesionalni boksar na spopad s svojim protivnikom, ga hranite ves teden pred rokoborbo s surovim mesom. Take govorice se širijo med prijatelji rokoborbe. Koliko je na tem resnice, pač ni mogoče dognati, kajti način treniranja ostane skrivnost dotičnega rokoborca.

Sodobni zdravniki skušajo spraviti svo-je vedo na nekako matematično podlago, ki velja za vse slučaje. Zdaj so nastopili z novim geslom — smo to, kar jemo. Sicer je oznanjal to James Mickie na Škotskem že davno, vendar pa je bila njegova teori-ja nedvomna. Može je namreč trditi, da je slahčič začel v konec zakonske sreče. Na Škotskem da ni ločitev zakonov in da žive vse rodbine v najlepši slogi. Slahč-ic je po Jamesovem mnenju najboljši sred-stvo proti oblikam na zakonskem nebu, sredstvo, ki je dostopno tudi največjemu siromaku. Slahč je desetkrat boljši nego vsako ljubikanje in sladke besede v za-konu. Vsekakor je cenejši. Izvolite si ogledati rodbinsko življenje na Škotskem! Za-konci se samo božajo in vesele svoje sre-če, deca se igra po vseh kotih. Jej slahč-ic, živi dolgo in ljubi svojo ženo, to je koncentrirana Mickieva »herring doctrine».

Škodoželježi in hudomušneži, ki jih na tem svetu povsod v izobilju najdeš, pravijo, da je ta teorija dobra, ker lahko iz maksimuma proteina v slahku morskaj sklepano, da se pa zakonci na Škotskem ne pripravijo in ne ločijo zato, ker jim sla-hčikova hrana ne daje potrebne duševne moči. Zgodovina sama gre tem zlobnim vi-zikom na roko. Španska je sprejela pred leti problem slahčikov v svojo politiko. Za-htevala je uvoz slahčikov iz Nove Fund-landije in je skušala izpraviiti med svoj- prebivalstvo čim več rib. Zato tudi prebi-vaštvo Porto Rice svoje žive dni ni godr-ajalo ne na špansko, ne na ameriško vla-do, dočim so prizorili sosedu na San Do-mingu v zadnjem stoletju kakih 20 revoluc-ij. Niso jedli slahčikov.

Hrana dela ljudi, dela narode. Hrana je globoko vkoreninjena v ljudstvu in tvori z njim takorekoc eno celoto. Ker smo ljud-je v posmenanju podobni opicam, jemo to, kar je sosed. Italijani se drže svojih spi-gheettov in olivnega olja. Židje svoje čebu-le, zelenjave in »protisilivjske« jedi. Grki zrelih oliv in »bacanavov«. Kanadavci prekanjenih rib. Rusi kaše in boršč, vroče-krvni Meksikane pa svoje rdeče paprike, pripravljene z rdečo papriko.

Pravijo, da so Nemci zato tako fleg-matični in okorni, ker jedo petkrat na dan. V drugih državah smatrajo to za pravica škandal. V Nemčiji ni humoristov (Eulen-spiegel je pristno petkrat na dan napolnje-nega želodca), kakoršnih imajo Angleži in Amerikanci v izobilju. Edini heine tvori častno izjemo, pa še ta je bil židovske kr-vi. Francozi s svojo pikantno kuhinjo so lahko ponosni na celo vrsto slavnih mož, ki so se uveljavili na vseh poljih javnega življenja ter pripomogli narodu do slave.

Povprečni človek se pač težko otrese kuhinje, v kateri je bil rojen. To je isto, kakor versti čuh. Jej z rodbino, kar pride na mizo, jej krompir in postane član sla-hčega naroda: to trdi o sebi vsak narod. Italijani so prišli v Ameriko po naključju usode. Prinesli so s seboj kemično struk-turo svojega telesa, kakor so jo imeli do-ma. Toda tam niso mogli dobiti kislega vi-na, ki bi jim pomagalo prebavljati makar-ne. Zato izgube kmalu vsako veselje do življenja in ne da bi vedeli zakaj, se jih loti domotožje. Zopet je jed tisti faktor, ki igra odločilno vlogo.

V narodnem muzeju v Washingtonu je več sto okostnjakov umrlih Indijancev. Stari so 300 do 500 let in so umrli v Hondurasu. Indijanci so bili krepki in zdravi, da-tek okostnjakov je zopovje nedotaknjeno. Našli so edini zob, ki je bil malo pokvar-jen. Med Indijanci današnjih dni so že si-šli ugodna tla zobni zdravniki, ki imajo prav tako dober posel tu, kot drugod med kulturnimi narodi. Zopet je kriva prehrana! Nekdanji Indijci so bili krepki in zdravi, za-natni blodi po svetu brez cilja. Podvrže-ni so najrazličnejšim boleznim, zlasti tu-berkulozi in revmatizmu. Hrana je po nar-pokolenjih ugonobila vse zdrave Indijance.

To in ono.

Zato so tuji japonski dečki in deklice, ki so se rodile v Ameriki, mnogo večje, nego ene v domovini. To je storilo mleko, ki ga je v Ameriki v izobilju, na Japonskem pa zelo malo. Arabci so tako bojevitni in tem-peramentni zato, ker se njihov jedilni list sruče okrog velblodovega in kozjega mle-ka, datlov in sušenega mesa. Tudi ruski ko-zaki jedo večinoma domači sir (tvorog) in mleko. Zato so tako bojevitni in vročkrvni. Tam, kjer je mnogo mleka, je duševno de-lovanje markantno.

Bojte se vegetarijancev! Če bi ti ču-daki nastopali ločeno od drugih, če bi oči narod zase, bi jih lahko imenovali »izvo-ženi narod« in bi bili sosedom nevarni. Oglejte si Turke! Skuhajo prekajeno meso, najedo se te lahke, potem pa hajdi namestu zakuske ali prikuhe nad Armence, ki jim lorežejo glave. Spomnimo se vietnjskih tabarov med svetovno vojno. Stotisoče Rusov je prišlo v srednjo Evropo, stotiso-če »Evropejcev« v centralno Rusijo. Rusi imajo menda čreva par decimetrov daljša nego drugi evropski narodi. Zato so bili siromaki pri evropskem kosilu lačni, vietn-ki centralni držav v Rusiji so pa imeli kr-če v želodcu, ker je moral siromak prveč prebavljati in se je pokvaril. Včasih seveda ni nič prebavljati in se je tudi pokvaril.

Hrana dela človeka in zato se mora človek po potrebi premenjati, če noče ostati čil in zdrav. Kdor je imel kdaj pri-liko opazovati ameriške bančne ravnatelje, tankirje in trgovce, se je lahko prepričal, da je med njimi zelo malo trebušnikov. To so večinoma, sirovolasi mladeniči, čili in zdravi ljudje, ki jim je rekel zdravnik in zavarovalnica za življenje, da ima kozarec mleka in kosček kruha opoldne v sebi do-volj kalorij, da se človek počuti kot riba v vodi.

Žene, pozor! V vaših rokah je člove-sko zdravje! Teoretično imate roko na ž-ldcih svojih mož, logično pa na njegovih možganih in mislih. V kuhinji se začne in konča rodbinski potres. Tri jedi dnevno, dobro skombinirane, lahko napravijo ču-deže. Iz razgrajaca lahko napravijo pohlev-rega možička, iz flegmatičnega debeluhar-ja vročkrvnega in živahnega moža. Ne-čakajte, da napravi slahč čudež in da bo treba možu pristaviti k balkonu lestvico, da zasadi Romea in Julijo. To se lepo vidi na odru, toda pameten mož ne zleze na isticvo, če lahko pride do svojega cilja to stopnicah.

Še je čas

da imate za praznike novo, moderno obleko. Hitite in naročite si obleko iz sijajnih po-mladanskih vzorcev pri trvdki

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Nov človeški rod v Pacifiku.

Daleč proč od vsakega otočja in navd-nih morskih prometnih cest se nahajata v Pacifičnem oceanu dva vulkanska otoka, Norfolk in Pitcairn, za katere se ameriški in avstralski etnografi prav posebno zani-majo, ker so na njih pobeigli angleški mor-narji ustanovili nov človeški rod, ki je me-šanica med Angeži in domačini.

Konec l. 1787. je angleška vojna la-dja Bounty zapustila Anglijo in se odpra-vila na otočje Tahiti. Tam je ostala tri me-sece. Bivanje na tem rajskem otoku, kjer ni treba delati in je vsega v izobilju, je pa mornarjem tako zelo ugajalo, da so se le-že težavo ločili in odpulili na kapetanovo povelje naprej. Kapetan je bil menda silno strog človek, zato so se mu mornarji upri-li, ga izstavili z njegovimi častniki na širo-kem morju v čoln in se odpeljali z ladjo nazaj na Tahiti; bilo jih je 25 mož. Povelj-niku ladje in njegovim častnikom se je po-srečilo, rešiti se na otok Timov, odkoder so se vrnili v Anglijo. Britanska admira-liteta je odpeljala vojno ladjo, da kaznuje upornike. Pet so jih res ujeli in na mestu obesili.

Eden med ostalimi, Fletcher Christian, se je teden jžbal za svojo glavo in je sklenil, da zbeži iz Tahitija na varnejše ozemlje. Osem svojih tovarišev je pregovoril, naj odpluje z njim na zapuščen otok Pitcairn, ki ima obseg dveh kvadratnih milj in je obdan od skoraj nepristopnega skalovja.

Pri tem ga je objel, mu poljubil z vso ljubeznijo roke in ga silil v hišo: »Prosim, prosim, samo vstopite in se malo ohladite, gospod... Kako lepo, da ste me obiskali... čisto sem mislil na vas, kako se vam godi... — Ni res, lepo je pri nas, kot na vrtu...»

Stopila sta v hišo. Znotraj je bilo hladno in sprostiral se je lahen vonj žeravca. Liki nežne zlate nitke so se sipali solnčni žarki skozi mala okenca v vijoličasti smrak. Na mizici pod po-dobo razgrinja šopek rož v ilovnatem vrtcu svež gozdni voni. Ubogi stavec je ves iz sebe od radosti.

»Zelo ste se izpremenili, gospod. Ko ste stopili sedaj predme z dolgo sivo brado, sam ne vem, kako mi je bilo pri srcu. Kdo bi bil? Je morda šlahčič pro-dal svoje posestvo? E, slabo bi bilo te-daj z mano! Kdo ve, najbrž bi ne bil več tukaj! — In koga vidijo danes mo-je oči! Toda boljše je tako... mnogo boljše je tako... Koliko let je že, kar ste bili stran, gospod?«

»Petnajst let! Lep čas, zelo lep čas!«

»Kar je umrla Vlada, je štirinajst let, eno manj. Samo poglejte, me dobro, gospod, ni res, da sem se postaral? Kakšen sem bil svoje čase — in kako bežeden sem sedaj! Kaj hočete? Tako hude udarec...«

Stavec je hodil po izbi, govoril mno-go in kar naprej, kot človek, ki živi osamljeno in daleč od svojih prijateljev.

Ti mornarji so na ladji, na kateri so zbežali, s silo odvedli dvanajst domačih žensk, ki bi naj jim služile kot soproje, in šest moških kot sužnje. Srečno so do-speli na zapuščen otok in tam nekaj časa prav zadovoljno živeli. Ker jim je pa na-rava vse nudila so se polenili in začeli se ljubeznostmi prepri med njimi. Slednjih je prišlo do krvavih spopadov, v katerih s vsi Angleži razen enega poginili. Temu je bilo ime Aleksander Smith.

Ostal je na čelu dvanajstih domačih žena in cele vrste otrok, ki so bili deloma potomci njegovih pobitih tovarišev, deloma pa njegov lastni porok. Ker ga je slučaj postavil za očaka, je kmalu spoznal, da mo-ra pravično in pametno vladati svojim po-dložnikom. Sklenil je, da bo moralno vzgo-jal svojo številno rodbino in temu vsjemu sklepu je ostal zvest. Ko je umrl, je zapu-stil mnogoštevilno, urejeno kolonijo. Ta je slednjič postala premahna za tako mal otok. Sklenili so torej, da se izselijo na otok Norfolk, ki meri 13 kvadratnih milj.

Razen teh družin, ki so se iz domotož-ja vrnile nazaj na stari otok, so se ostale na Norfolkku izborna poštila. Podnebje na Norfolkku je namreč idealno, in ne premr-zlo, ne pretoplo. Zemlja je naravnost rodo-vitna, vsa dežela izgleda kot krasen park. Tu rastejo velike smreke, ki dosega vi-šino 60 metrov in obseg 9 metrov pri tleh.

Najlahtnejše eksotično sadje uspeva na tem srečnem otoku. Do zadnjega časa so se širile najzgodnejše govorice, v tem otoku in njegovih tamkajšnjih preb-vačih. Splošno je vladalo mnenje, da ne-prestane poroke med krvnimi sorodniki ni, so mogle imeti drugih posledic kot ppolno degeneracijo rodu, ki naj bi bil napol divj, kretenski in rahitičen.

Znanstvena ekspedicija pa, ki si je ogledala Norfolk, je našla čisto druge raz-mere: Prijazno jih je sprejel starček 84 let, imenovan stric Cornish. Vkljub svoji sta-rosti je krepak in zdrav in je sam razkazal učenjakom otok.

Moški in ženske na otoku so veliki, močni in zdravi, kajti živijo zdravo, mirno življenje. Sicer je njih splošna kultura na nizki stopnji in ne čitajo skoraj ničesar, toda z njimi hodijo na lov in na ribji lov in so izvrstni plavalci.

V mesečnih načelih se radi zbirajo, pre-pavajo in plešejo. Nekatere deklice so na-pravno glasbene umentnice. Solale so se v Sydneyu. Otok vlada svet dvanajstih naj-starejših prebivalcev, ki mu predseduje uradni, imenovan od guvernerja Nove Ze-landije.

Otočani so zelo pobožni, so protestant-ske vere adventistov sedmega dne in veru-jejo na bližnje vrnitev Kristusa na zemljo. Njih morala je zelo enostavna in zelo čista. Njih jezik je čudne vrste zmes angleščine 18. stoletja, jezika domainov in novih lo-kalnih izrazov.

Tesno so domečini izredno močan lep rod.

Morilec Amaliye Leirerjeve mrtev.

Kakor smo že poročali, se je morilec Amaliye Leirerjeve Julius Pödd, 31. marca v Sternbergu ustrelil. Tik predno ga je ho-tela policija aretirati, si je poglaval kroglo v usta in je bil na mestu mrtev. Sodni je sam in odnesel s seboj v večnost zagmetko drznega umora, ki ga je izvršil v Bu-dimpešti v hiši št. 6 na bulvarju Marije Be-rezije. Umoril je 22. decembra krasno Leirerjevo, 26 letno blondinko modri oči, ki so ga preganjale in prisilile slednjič, da je skočil čez most v Budimpešti in kri-čal: da je umoril in ga preganjajo nle o-či nedolžne žrtve, Budimpeštanska polici-ja je takoj ugotovila, da tisti dan ni bilo v njeu nobenega umora ter je vtaknila pa-drota v norišnico, iz katere so ga kmalu osvobodili njegovi prijatelji.

Sele 19. februaria je prispel ljubimc Leirerjeve, bogati holandski trgovec Ge-orcor Kerstens, ki je najel svoj ljubci stanovanje iz dveh sob ter jo od časa do časa posecal na domu. Ko usodnega dne ni do-šel v njeno stanovanje, je poklical ključa-ničarja in dal vrata s silo odpreti. V soni je našel svojo ljubico umorjeno. Ležala je v sami srajci na postelji, blazine so bile vse v krvi, ki je tekla iz številnih ran. Po-licia je našla nekaj brezpomembnih slo-ov in je začela z vso vneto zasledovati mo-tilca. Pri tem je delala napako za napako.

in v čigar srcu se je nabralo marsičesa. Šlahčič pa je razgledoval zamišljeno svojo okolico, in skozi srce je toplo vre-lo čustvo, ko da se je nekaj vračalo iz daljne preteklosti.

Oskrbnik je spet pričel govoriti: »Naj vam postrežem s kozarcem vode, gospod? Gotovo ste žejni, kajti zunaj je danes zelo vroče. Ali morda želite čašico vina. Morda bi hoteli mal zajtrk. Takoj vam pripravim piško. Danes sem jaz za gospodino, žena, ki mi streže, se je odpeljala nakupovat v mesto... Glejte, tukaj je vkuhano sadje in tu sve-ža voda... sedaj pa grem piško pri-pravljat.«

Oskrbnik je odšel, pa se spet vrnil in začel pripovedovati z nova.

Šlahčič mu je odgovarjal z nežnost-jo in je zamišljeno in trudno gledal krog sebe.

V tej izbi je živela Vlada. Njena obleka je še visela na klinu. Njena po-doba je stala v tmjni med oknom, sko-zi katerega se je sipala vijoličasta svet-loba. Bila je majhna, napol obledela po-doba, toda ob pogledu nanjo je šlahčiču burneje utripalo srce, in žena, ki ga je ljubila, se je pojavila iz senca pretek-losti.

Kakšna ženska! Bila je le iz nižjih slojev in imela le malo izobrazbe, in vendar so bila njena čustva velika in resnična. Zdelo se je, ko da je ostalo

Aretirala je več defraudantov in osumljenih oseb, pečala se je s kopico anonimnih listov, slednjič je zbrala številne ljudje in izjavila, da je morilec Leirerjeve njeni lastni oči, mizantrop Leirer. Pokolila ga je s revolverjem v vteknili v preiskovalni zbirnici. Deset dni pozneje pa je prejelo policijsko ravnanje listov, ki vsebujejo: »Če se to policijsko ravnanje vidi, Lorenc Leirer ni morilec. Jaz sem umoril ubogo Amalijo iz osvete. Hočem še nekaj časa živeti, potem pa na javni sam.« Dopis je bil poslan z »Društva in je bil podpisan s črko D.

Ni trajalo dolgo, ko je policija prišla na to, da je morilec res oni navidezni »D.«, ki je kričal na mostu, da je nekoga umoril. Ali moža ta čas ni bilo več v noriški. Oblasli so ga začele iskati. Njegove slike in osebnih plov so poslali iz Budimpešte po vsej srednji Evropi. Slednjič se je višjemu policijskemu nadzorniku dr. Ševčiku iz Opatovca posrečilo pri Pöörju na sled. Včetr zagonetka ostane, zakaj se je Pöör cvetel Amaliji Leirerjevi. Pri preiskavi zvezne tragedije so vsi sosedni nevarni žrtve izjavili, da je bila Leirerjeva zveza s svojim holandskemu ljubimcu. Pač pa so mnogi trdili, da je bilo Pöörju dobro znano zasebno življenje Leirerjeve in č. ni lahko vedel o njeni marsikateri povzrač. zni, da li je bil Pöör kdaj njen ljubimec, ali pa je imel dostop v njeno stanovanje kot oster, ki je vedel o kompromitirani skrivnostih mlade lepote, o kateri je bila policiji znana, da je kradla srebrne šlice. Motiv umora je torej osveta. Ni pa izključeno, da je bila senzacionalni umor zvezan z navadnim ropom.

O. S. Marden:

Ne boj se ničesar!

Prevel dr. F. S.

Kakor hitro preneha delovati v rastlini ustvarjalna moč, ki kipi iz zemlje, zrak, solčnih žarkov, iz dežja, začnejo takoj svoje razjedajoče delo vse uničujoče sile. In tako je tudi pri človeku. Kakor hitro izgubljajo pri nlem svojo premišljeno stvarjalno silo, kakor hitro pade zaupanje v te sile, započnejo takoj s svojim delovanjem razjedajoče, razjedajoče moči.

Pravilno razpoloženje duha nas najbolj obvaruje pred vplivom pogubonosnih energij. Ako si na primer primoran živeti v slabih razmerah ter poslušati in videti mnogo slabega, zanikaj v svojem duhu neprestano škodljivi vpliv teh razmer, dopoveduj si, da nikakor ne morejo na tebe učinkovati. To je tvoja najboljša obramba.

Ako pa bo nasprotno tvoja misel dovoljevala, da bodo ti slabi vplivi na tebe učinkovali, ter ako se bo celo nad njimi razveseljevala, se bodo kmalu začele v tebi širiti slabe lastnosti.

Vse je odvisno edino od tega, da tvojo misel popolnoma prevzame cilj, ki kateremu stremiš, in sicer v taki meri, da ti postane ta cilj tvoja druga narava, ki bo privlačevala in zbirala v sebi vse sile tvojega življenja. Vse struje nasprotnega značaja pa se seveda morajo odstraniti — tako sovražnost, zavist, ljubosumnost, ujaljenost, misli na maščevanje, škodoželjnost, zakaj to so neprijatelji, ki izpodjedajo našo energijo in ovirajo naš napredek.

Vse, kar vzbuja v nas nesoglasje, uničuje temeljne pogoje našega uspeha. Mi namreč potrebujemo harmonijo, duševni mir, svobodo v mišljenju, ako hočemo, da kaj poštenega izvršimo. Z drugimi besedami, naša miselnost mora biti ustvarjalna, ter ne sme vsebovati razdirajočih življenjskih struj. Struje poguma zaupanja in odločnosti — to so električne duševne sile, ki izpolnjujejo uspeh.

Mnogo ljudi, kojim se noče nič posrečiti, doseglo bi takoj uspeh, ako bi mogli takoj odstraniti iz svoje duševnosti misli na neuspeh. Nikakor pa ni mala umetnost naučiti se, kako naj očistimo svoj duh od vsega škodljivega, od strahu, ozkosrčnosti, ter sploh od vsega, kar ga tišči k tlom, ter v nadomestilo za to ga napolniti s silnim, upadomilnim, okrepčujočimi mislimi ki so v stanu povzročiti, da postane ustvarjalno, produktiven. Že iz nas samih odseva naše duševno razpoloženje, in naš um in naš srce; od vrisa pa, s katerim učinkujemo na ljudi, od ocene, ki si jo ustvarjajo o nas drugi ljudje, je v visoki meri odvisno, ali bomo dosegli kakšen uspeh ali ne. Ako naš bližnji nimajo zaupanja do nas, ako nas smatrajo za slabe in bojazljive, ker je naše duševno izražanje negativno, težko, da se nam kdaj poveri kako važno odgovorno mesto.

nih žarkih in v vonjih zunaj v naravi. In oskrbnik je odhajal in prihajal in venomer govoril. Prinesel je piško, prinesel vina — toda slahčič je skoro pozabil poslušati se, ostal redkobeseden in zamišljen, kajti v njegovi duši kot tudi v sobi je zavladal »nekaj« in predel staro ljubezen ter napolnjeval vse, ko nežni junov ovenelih rož, ki so spominjale davno pozabljenih časov.

Čez nekaj časa sta stopila iz hiše in se napotila proti brezovi livadi. Sonce se je povesalo. Ko sta šla, se je zdelo, da ju spremljajo s strani solčni žarki, ki so se smejali razposajeno skozi vejeve. V tajstveni senci pa so ugasnile svetle luči. Visoke bilke so šumele, in cvetoča trava je vzdrljela ob slehernem koraku. Drobne kobilice so poskakovale v jasnem zelenju, lahen piš je vel nad naravo, in tiho je šumelo in šepetalo v drevmu.

»Tu, med temi krasotami sem postal star,« je vzdihnil oskrbnik. »Ni sem jih, moč je zapustiti. Vsi kotički so mi ljubi in vsa drevesa, ki sem jih dobil nekoč tukaj mlada in vitka... Le ogledite sedaj košato senco, ki jo projeto moji bedni starosti. Vse mi je draga, kajti vse me spominja Vlade; tu-

Zapomni si, da je največje važnost, da izražaš zaupanje v samega sebe, pogum, da napraviš na vse ljudi vtis, da si navašen igrati premagovati vse težave. Ako se ti to posreči, bodo ljudje verjeli, da ti je tudi v bodočnosti vedno usojen uspeh.

Z drugimi besedami. Takorekoč enako važno je, da naučimo svoje bližnje, da bi v nas verovali, kakor da bi sami v sebe verovali. Ako pa hočemo to doseči, moramo izražati zaupanje do samega sebe in vero v zmago.

Primerjaj le vpliv takega moža, kakor je Theodor Roosevelt, ki izraža povsod silo, ki napravi vtis velike dovršenosti v samem sebi in ponosne sile, z vplivom kakšnega bojazljivega človeka, ki sam sebi ne zaupa, ki izraža le slabost in pomanjkanje poguma. Svet ljubi le one moči, ki napravljajo vtis, kakor da bi bili navajeni edino le zmagovati ter imeti pri vsakem svojem dejanju in nehanju popoln uspeh.

Ugoden nakup

vsakovrstnih oblačil, stnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke vam nudimo edino le konfekcijsko tovarna

Fran Doronda & Co., Ljubljana. Pripravi se o njej cenah ter si ogledate bogato zalogo na E. v ovesti 2, nasproti dramskega gledališča, v neposredni bližini nunske cerkve.

Če podarijo židovskemu kralju pujska

V Lučenec na Slovaškem je prispela nedavno skupina madžarskih gledaliških igralcev in je skušala privabiti k preštavi čim več občinstva iz mesta in okolice. Mnogo ji je bilo ležeče tudi na bogatih židih. Zato je sprejela v repertoar nekaj predstav, ki so posebno ugajale židom. Toda družba je imela smolo. Baš pri predstavi znane židovske igre »Sulamith« je zadelo gledališče prokletstvo ondotelega rabina. Ali rabin se ni zadovoljil samo s prokletstvom. Vsem članom židovske verske občine je prepovedal poset gledališču.

To jezo je zakrivilo nenavadno da-tilo prvemu ljubljencu skupine. Neki njegov oboževalec si je vtepel v glavo da mu mora dati v znak priznanja in hvalečnosti kako darilo. Ko se je priljubljeni igralec po prvem dejanju zahvaljeval občinstvu za pred spuščenim zastorom občinstvu za aplavz, je stopil k njemu njegov oboževalec ter mu podaril živega pujska z željo, naj se ž njim prav dobro pogosti. Igralec, židovski verski poglavar slednjič pomislil, da prisotni židje so bili tako ogorčeni, da so vzporedno burno demonstracijo. Vsi ozlovoljeni in razjarjeni so demonstrativno zapustili gledališče, narok je sledilo prokletstvo in bojko. Darovalec pujske je na igralstvo prošnjo posetil rabina, ki mu je vslo stvar pojasnil, tako da se je užaljen židovski verski poglavar lednjič pomiril. Prokletstva in bojko je bilo konec. Le v gledališču pazilo sedaj strog, da bi nihče ne dalal igralcem daril.

Visoka šola za zločince

Pariška policija je te dni odkrila »visoko šolo« za vlomilce in slično sodrgo ter zaprl »ravnatelja« tega podjetja, Piera Mousseta, ki je namaj polovico svojega življenja prebil po raznih jetnišnicah in zaporih Francije. Pierre Mousset ni navaden zločinec, on je pravi mojster svoje umetnosti in stremi za tem, da se zločinec, odnosno vlomilec svojega poklica temeljito izuči. Zato je v neki baraki, ležeči izven Pariza, ustanovil pravcato visoko šolo za vlomilce, katero je poselelo dvanajst nadopolnih kandidatov, veščajočih se za bodočo poklic.

Iz zasliševanja Mousseta na pariškem policijskem ravnanstvu je razvidno, da je mož pravi filozof vlomilstva. Vsa pravila logike je strogo znanstveno in dosledno uporabljal v korist svojega poklica ter je stremel, da na podlagi svojega večletnega izkustva po točnem učnem načrtu vtepe v glavo svojim učencem, kaj mora vlomilec vedeti.

Mousset je namreč izprevidel, da se manjše vplodne tatvine ne obnesejo. Riziko, ki ga prevzame vsak vlomilec pri vlovu nase, ni v sorazmerju z dohodki tega poklica. Zato se je odločil, da izdele metode, ki bo vlomilcem omogočala, da bodo imeli najlepše koristi od svojega zločinskega poela.

kaj je izdihnila, in tu hočem umreti tudi jaz.

Starec je umolknil in njegove oči so izražale globoko bol. In čez čas je spet začel: »Ko je zbolela — nekako tedaj je bilo, ko ste vi odpotovali —, je ticala vedno tukaj, na teh stezicah ali pa brezovi livadi. Nositi sem jo moral tja, in jokala je in jokala...«

Brez besed je poslušal slahčič. In korak za korakom se je vzbujala mrtva preteklost. Okrogla, z dehtečimi, do pasu segajočimi travami pokrita se je sprostrila pred njima; kroginokrog pa jo je obdajala bela stena brez, ki so žalostno pobešale svoje rumeno zelene veje nad cvetkami livade. V tihiem plisu so drhteli listi, in srebrni bliski so se izpreletali nad njimi. Tuintam se je oglašala žolna in pritrkavala pesem, večeru. Kos se je odzival v veličastni tišini z jasnimi glasom kot k molitvi, prepelice so se smejale v visokih travah, in črčki so se živahno razgovarjali.

In spet je pričel starec kot v sanje zatopljen: »Moral sem jo nositi semkaj, gospod. Tako slaba je bila — kot senca, komaj se je držala na nogah. Tu se je spustila v cvetočo travo, zrla žalostno v sinje nebo in zelene gaje in počela plakati. Često je molče poslušala

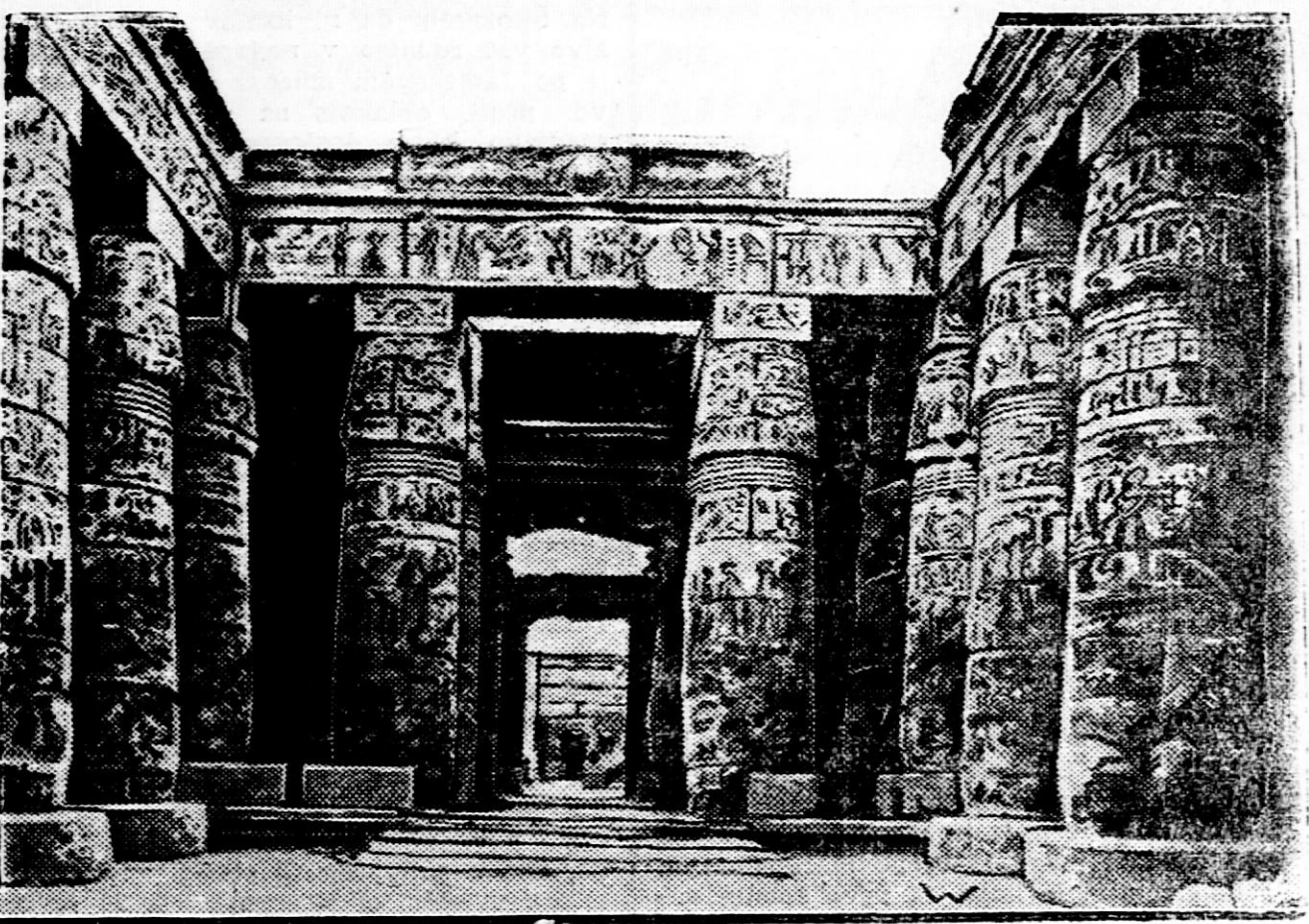
V zakotnem in temnem okraju Pariza, kjer je eldorado vseh lopovov in slične sodrge, je Mousset zbral okoli sebe dvanajst mladih oseb, med temi dve devojki. Ta družba se je zavezala, da obiskuje šolo velikega mojstra ter nato njegove ideje v resnici izvede. S temi mladimi ljudmi je Mousset napravil pogodbo, na temelju kose se zavezujejo, da mojstru plačujejo dve leti deset odstotkov svojih dohodkov za učni- no. Stari Mousset je svoje ljudi teoretično in praktično izobrazil. Med drugim so se morali učiti podzemne geografije Pariza, kako je v najkrajšem času na temeljni način zaznati topografijo kakšne palače, kako si je pridobiti zaupanje osebja, kako se zi-

dove brez vsake nevarnosti majlaže prepleza in drugo.

Mojster Mousset je svoje učence celo izobrazil v umetnostni zgodovini. Vedel je, da vlomilci iz palač mnogokrat odnašajo dragocene slike, sohe, kipe in drugi umetniške zaklade, ne da bi pravzaprav vedeli za njih neprecenljivo vrednost. Po mnenju Mousseta mora vlomilec na prvi pogled razločevati dobro od slabega.

Zdi se, da so učenci Moussetu temu primerno napredovali, kar je razvidno iz približno štiridesetih drznih vlovov, izvršenih v bližini Saint Quena. Sluhatelji »visoke šole« so povsod odnesli masten plen.

Največje svetišče sveta v nevarnosti.

Največje svetišče v Karnaku, čigar razvaline pokrivajo 40 ha, je v nevarnosti, da se popolnoma poruši, ker je prodrla vanj voda z reke Nil. Kmalu po odkritju te prastare razvaline so bili arheologi v skr-

beh, da se zadnji ostanki stavbe podro. Temeljno zidovje čedalje bolj izpodjeda voda. V Lukso je odpotovala zdaj posebna komisija strokovnjakov, ki naj takoj ukrene vse potrebno, da se svetišče ohrani.

VIMEČETE VAŠ DENAR SKOZ OKNO!

Če kupite nogavice brez žiga „ključ“, ker eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ“

traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in preniča če se!

Mesto v mestu

Na Broadwayu v Newyorku, sredi tega vlemesta, kjer se stekajo vse žile njegovega burnega življenja, stoji Woolworthov dom, največja stavba na svetu. Velja je 4.500.000 dolarjev. Zgradi ga je »selfmade-man« Frank W. Woolworth. Nebočnik ima do malega 54 hodnikov. Newyork je srce sveta in Woolworthov dom je srce Newyorka.

Visok je ta nebočnik 250 m. Število stanovančev znaša nad 14.000. To je torej pravo mesto v mestu. In teh 14.000 stanovančev govori dnevno najmanj 38.000krat s pomočjo 2800 telefonov, sprejema in odpošilja dnevno 150.000 pism in porabi toliko električne energije, kolikor mesto s 50.000 prebivalci (torej več nego vsa Ljubljana), 29 vspenjač skrbi za osebni promet v tem nebočniku. V domu so pa tudi higijenske naprave. V posebni dvorani službuje noč in dan zdravnik z usmiljenko.

Dasi je zgrajen Woolworthov dom iz materiala, ki se ne boji ognja, ima vendar za vsak slučaj ogromno požarno brigado, ki lahko pošilja močne curke vode do 54. nadstropja. Vratarjev, hišnikov in drugih uslužbencev je v domu nič manj nego tristo. Ta armada je vzorno organizirana. Ima svoje oddelke, nekaka ministrstva, ki skrbijo za red in mir. Vsako noč hodijo po domo patrolo delativov. Stavba sama je razkošna in predstavlja pravo čudo mo-

derne tehnike. Lastnik tega mesta v mestu je začel svojo kariero leta 1913. kot »clerk« s tedensko plačo 3.50 dolarja. Danes je lastnik enega največjih ameriških podjetij z neštetiimi podružnicami in letnim obratom v znesku 120 milijonov dolarjev.

Kakao Van Kaster!

Mesto v vulkanskem žrelu

Na glavo postavljeni svet, fantazija J. Vernea, to je vtis, ki ga dobi potnik, če po seti antilski otok Saba. Po velikosti je ta otok enak Jamaiki. Leži 10° vzhodno od Jamaike in je bil koloniziran leta 1634. o-nem z bližnjim otokom Sv. Evstahija. Naselili so se na njem Holandi. Prebivalstvo šteje samo 450 glav in je zdaj večinoma ro-materinščini angleško. To so čisto ang-lški tipi. Morebiti so potomci onih drznih morskarih razodolnikov, ki so se v 16. stoletju borili proti močnemu Španiji. Površina otoka znaša okrog 4 kvadratne milje. Poleg strmega gorovja je na otoku tudi precej visok vulkan, ki že davno ne deluje. Nt-ranost tega vulkana je deloma ravna in prikladna za naselbino.

In res so si prebivalci Sabe napravili v vulkanskem žrelu bivališče, ki je imeno- vajo mesto Botom, kar pomeni prepad. Str-me steze vodijo na rob žrela, skoraj na-vpično nad mestom. Če hočejo prebivalci tega originalnega mesta iz svojega gnezda na dan, morajo plezati po skalah kakor mu- le. Otok nima zaliva in je sploh malone nedostopen. Edina industrija otočanov je izdelovanje čolnov. Ker pa ni na vsem otoku niti enega drevesa, morajo ves gra- denjski material dovažati od drugod. Colne, ki se na otoku visoko cenijo, izdelujejo v vulkanskem žrelu ter jih prenašajo s po-moči dvigal na obrežje. Dasi imajo prebi-valci tega otoka dokaj prihrankov, ži-ve vendar v težkih gmohtnih razmerah. Ni otoku ni nobenega studenca. Voda se na-bira v globokih vodnjakih. Če dolgo te- čežuje, so ljudje brez pitne vode.

Vijoličaste sence, so se vlačile nad belimi brezami, čilihi visoki vrhovi so se rožnato kopali v žarkih večerne zarje. Kosi so peli v večih svojo večerno pesem, blebetave srake so jih spremljale in v gošči so se valili s plašnim čvrčanjem črčki. Poslednji glasovi nola-vljajočega dneva so zveneli v glo-boki tišini.

Molče in strmo je zrl starec pre-de, slahčič pa je gledal, ko da išče ne-česa v dražestnem kotičku stare lu-bezni, in njegove misli so se mudile pri ženi z globokimi očmi in ognjeno dušo. Njegovo srce je napolnjevalo bridka bol in globoka žalost za svetlo minulo mladostjo.

Hipoma se zdrami oskrbnik, čigar pogledi so sledili kot v sanjah zatop- ljeni zakasnelemu solnčnemu žarku, iz globoke premošljavanja in tiho zaše-peče: »Šla je, ubožica, in tako sem jo ljubil.«

Slahčič se je obrnil, ga pogledal brez besede, in njegove oči so obile solze. Hotel je nekaj reči prevaranemu soprogu, pa se je premislil in molčal.

In v tihi večerni pokoji je zašlelel iz belih brez lahen dih sape. Bilo je, ko da je piula mimo duša pokojnica

Nagi demonstrantje.

Iz Vancouvera v Kanadi poročajo:

Skupina ruskih »duhoborcev« se je pri-selila v Kanado pred 30 leti. Caristična vla-da jih je preganjala, zato so odšli čez morje v novi svet. Preselili so se potem v angleško Kolumbijo, kjer provzročajo vladi nepre-stano sitnosti in skrbi. Postavljena jim je bila šola za njihove otroke, toda vselej so jo zažgali. Osemkrat se je to zgodilo. Sku-pina duhoborcev šteje okoli tisoč oseb, ki so v duhovnem boju z zakoni. Vlada se trudi, da bi jih spravila do rednega življenja in spoštovanja zakonov, pa je vse prizadeva-nje brezuspešno. Svojih 400 otrok nočejo pošiljati v šolo in že leta in leta ne nazna-njajo oblasti porok in rojstev ter smrti. — Sploh se protijo vsaki zakonski odredbi.

Leta 1911. je bil neki duhoborec kazno-van na globo, ker se ni držal nekih predpis-ov. Globe ni plačal, zato so ga vrgli v za-por. Duhoborci so bili vsi iz sebe in napra-vili so z vikom in krikom demonstracijo. Pojavili so se na ulici brez vsake obleke, ka-kor Adam in Eva pred grehom. Od takrat dalje demonstrirajo nagi, kadarkoli hočejo pokazati vladi svojo nevoljo in svoj odpor.

Ministri predsednik Olivier je pred kratkim pozval k sebi zastopnike duhobor-cev in jim razložil, da kadarkoli se odslej ne bodo pokorili obstoječim zakonom in po-licijskim predpisom, jih bo vlada brez odlo-ga izgnala v Rusijo. Trideset let so tam, pa ne znajo prav nič angleški, tako da se je moral Olivier poslužiti tolmača, ko jim je pretel z izgonom.

Njihov voditelj je bil Peter Gerigin. Od-lar je ta umrl, so se bolj odporni proti vladnim odredbam. Tudi ni pričakovati, da bi po Olivierjevem opominu spoštovali za-kone angleške Kolumbije.

Monakovci na visokih kolesih

V Monakovem pijejo mnogo piva. Vno-rado moti in zmeša človeka, pivo pa še bolj. Vno rodi bedaste misli, pivo pa bedastejše.

Sedeli so v gostilni postarni gospodje in se menili o nekdanjih lepih časih, ko so kot mladeniči hodili in se gibali okoli. V družbi je bilo več gospodov, ki so gojili sport, ka-teri je bil takrat šele pri prvem pričetku. Ali s ponosom so se spominjali svojega sportnega kolesarskega društva. Visoko ko-lo! Pozabljeni je že! Pa je bilo vendar tako vzvišeno, zlesti na visoko kolo in se peljati tako vzrastel nad pocestno množico po me-stu tjakaj ven... Takrat so bili lepi časi in takrat je še kaj veljal pregovor, da kdor vi-soko leta, nizko pade. Marsikak tak visoki kolesar si je razbil zobe, polomil kak ud ali pretresel možgane. Ali to je bil visok sport. Pivci piva v Monakovem so se razgrel in sklenili so, da ožive staro visoko kolo ter pokažejo sedanjim mladim, kaj je sport.

Sklicali so večji sestanek, na katerega je prišlo mnogo nekdanjih visokih kolesar-jev, sami starejši gospodje seveda, ker je visoko kolo izginilo že pred 30 leti, in izvo-lili so pripravljali odbor, v katerem je 12 nekdanjih znanih visokih kolesarjev. V vse sportne liste so poslali vest, da se snuje dru-štvo, ki hoče spraviti zopet v sportno velja-vo staro visoko kolo. Današnji sportniki se opravičeno smejejo monakovskemu poskus-u, oživiti vožnjo na starem kolesu in pristevati to staro ropotijo še med moderna sportna sredstva. Monakovski stari kolesarji bi si bili lahko prihranili to blamažo.

Preproga iz Schönbruna

Avstrijska vlada je po angleških po-ročilih po odobrenju reparacijske komisije prodala neki angleški trgovski trvdki jedno izmed najdražjih perzijskih preprog iz nek-danje imovine habsburške rodovine. Ni zna-na cena, sodi pa se, da je bila preproga prodana za 2.5 milijona zlatih frankov. Znesek se porabi baje za obnove in za vz-drževanje državnih umetnostnih zbirak na Dunaju.

Preproga, ki bo mogoče ponudena neki javni zbirki v Londonu, je visela doslej v večnem prostoru gradu Schönbrunn. Nare-jena je bila v Isfahanu najbrže okoli leta 1550. in predstavlja eno najznamenitejših del klasične dobe perzijske prepročne umetnosti. Preproga je prišla govtovo kot darilo perzijskega dvora v roke Petra Ve-likega v Rusiji, ki jo je leta 1698. izročil cesarju Leopoldu I., ko ga je posetil na Dunaju.

Preproga ima za Orientalca poseben pomen. Na preprogi in s preprogo občuje z ljudmi. Ako je obisk v hiši posebno od-ličen, se razveslijo najlepše preproge in iz-berejo se barve, s katerimi se pozdravlja gosta kot dobrodošlega in se mu želi sreča. Rosta znamenja in črke na perzijskih pr-progah izražajo molitev, včasih pa laska-nja. Ki napovedujejo lastniku preproge zdravje in srečno življenje v cvetja polnem jeziku Orienta.

Kitajska trgovina z dekleti. Iz raznih večjih in manjših evropskih mest prihajajo poročila, da se pojavljajo pogostoma Kitaj-ci, ki prodajajo po ulicah razne stvari, ali glavni namen ni razpečevanje onih kitaj-skih drobnarij, marveč lov na dekleta, ka-tera izvajajo z denarjem in obljubami v pri-staniška mesta, od koder jih eksportirajo, kakor se trdi, največ v Južno Ameriko. Tu-d preko Trsta, Reke in Soluna se vrše take odposiljave evropskih deklet v dalnje pre-komorske kraje.

Angleži kadijo vedno manj. Najno-vejša statistika o porabi tobaka na Angle-skem kaže, da Angleži vedno manj kade. Tekom zadnjega poslovnega leta so pokadili 132 milijonov funtov tobaka, v prejšnji po-slovni dobi pa 149 milijonov funtov, torej sedaj za 17 milijonov funtov manj. Vzroke statistika ne navaja.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VLADIMIR KAPUS